

Ένθετο Α:
Κοινωνική Καινοτομία
Ένθετο Β:
Εθελοντισμός

ΜΗΝΥΜΑ ΕΚΔΟΤΗ

Άγγελος Παγκράτης

Ιδρυτής και Πρόεδρος της ΑΛΛΗΛΟΝ

Επισκέπτης καθηγητής στο Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Νίκαιας-Γαλλίας

Πρώην Επιτετραμένος της ΕΕ στην Ουάσιγκτον-ΗΠΑ και πρώην

πρέσβης της ΕΕ στην Αργεντινή και στον Παγκόσμιο Οργανισμό

Εμπορίου

[Angelos Pangratis | LinkedIn](#)

Αγαπητά μέλη, φίλοι και φίλες της ΑΛΛΗΛΟΝ,

Το κυρίαρχο θέμα του παρόντος τεύχους είναι το ένθετο Α, η κοινωνική καινοτομία, η οποία αναφέρεται στη δημιουργία νέων ιδεών, προϊόντων και διαδικασιών που επιλύουν κοινωνικά προβλήματα και προάγουν την αλληλέγγυα οικονομία. Συχνά, η Κοινωνική Καινοτομία προσφέρει λύσεις σε προβλήματα που οι παραδοσιακές οικονομικές δομές δεν καλύπτουν αρκετά, όπως η φτώχεια, η ανισότητα και η έλλειψη πρόσβασης σε υπηρεσίες υγείας και εκπαίδευσης. Βέβαια η αλληλέγγυα οικονομία δεν είναι πανάκεια. Όπως εξηγούν στο άρθρο τους ο Κων/νος Ηλιόπουλος και ο Γεώργιος Βαρθαλάμης, και τέτοιες προσπάθειες κάποιες φορές αποτυγχάνουν. Όμως συχνά δημιουργούν νέες δυνατότητες και τις σωστές συνθήκες και μπορούν να προάγουν την βιώσιμη ανάπτυξη όπως παρουσιάζει το άρθρο του Κων/νου Παπαδάκη.

Συνεχίζουμε επίσης να αναδεικνύουμε τον εθελοντισμό μέσα από το ένθετο Β του Τεύχους μας. Βρήκα εξαιρετικά κατατοπιστικά τα δύο άρθρα του Γιώργου Γαμπιεράκη, προέδρου της Ακαδημίας Εθελοντισμού HELPHELLAS, το πρώτο σχετικά με μια πιθανή Εθνική Στρατηγική του οργανωμένου εθελοντισμού και το δεύτερο σχετικά με την διαφάνεια στη λειτουργία των ΜΚΟ.

Ήδη ανέφερα στο μήνυμά μου στο προηγούμενο τεύχος μας τη σημασία των σχέσεων μεταξύ εθελοντισμού και δημοκρατίας. Ο κλονισμός της εμπιστοσύνης των πολιτών προς τις πολιτικές ελίτ είναι πλέον εμφανής σε όλο τον δυτικό κόσμο. Ο Εθελοντισμός είναι η κινητήρια δύναμη πίσω από πολλές από τις πρωτοβουλίες της Κοινωνικής Καινοτομίας και της Αλληλεγγύης. Ο εθελοντισμός και η κοινωνική καινοτομία και αλληλέγγυα οικονομία ωθούν προς κινητοποίηση και συμμετοχή, και μπορούν να γίνουν ιδιαίτερα σημαντικοί καταλύτες ανατροπής της πορείας υποβάθμισης βασικών δημοκρατικών αρχών και ελευθεριών ακόμη και στις ιστορικά πλέον δημοκρατικές χώρες. Συνολικά, η Κοινωνική Καινοτομία, η Αλληλεγγύη και ο Εθελοντισμός αποτελούν θεμέλιους λίθους μιας δημοκρατικής και πιο δίκαιης κοινωνίας. Ενισχύουν τη συμμετοχή των πολιτών, ενδυναμώνουν τις κοινότητες και προάγουν τις αξίες της δικαιοσύνης, της ισότητας και της ελευθερίας.

Το μέρος «Γενικά Άρθρα» του τεύχους είναι ιδιαίτερα σημαντικό, εκτενές και ουσιώδες. Μεταξύ όλων των άρθρων του μέρους αυτού τα δύο που νομίζω θα είναι τα πιο χρήσιμα για κάποιους νέους μας και σε βάθος χρόνου είναι τα άρθρα του Γιώργου Σπύρου σχετικά με την επιλογή του πανεπιστημίου και το άρθρο του Γεράσιμου Παπαλεβέντη σχετικά με την σταδιοδρομία στον τραπεζιτικό κλάδο.

Χαρήκαμε ιδιαίτερα που φιλοξενήσαμε δύο τόσο σημαντικά ένθετα στο παρόν τεύχος και τόσα εξαιρετικά ενδιαφέροντα άρθρα. Ευχαριστούμε θερμά τους καλεσμένους μας εκδότες, τον Κο Τζουβελέκα για το ένθετο Α και την Κα Ωραιοπούλου για το ένθετο Β και βέβαια όλους τους αρθρογράφους μας και όλους τους εθελοντές μας οι οποίοι εργάστηκαν για να πραγματοποιηθεί αυτό το εξαιρετικό 13ο Τεύχος του περιοδικού της ΑΛΛΗΛΟΝ.

02 Μήνυμα Εκδότη
Άγγελος Παγκράτης

03 Περιεχόμενα

04 Γενικά Άρθρα

05 Η κοσμικότητα τον 21ου αιώνα
Δρ Ελένη Δ. Καλέση

08 Επιτυχημένη σταδιοδρομία στον τραπεζικό κλάδο
Γεράσιμος Παπαλεβέντης

10 First-time manager, καινοτομία και ομαδικότητα
Φένια Κουφάκη

12 Τα μουσεία και η ψηφιακή τεχνολογία
Άννα Ανδρικοπούλου

18 Το σχεσιακό γίνεσθαι και συνέχεια της ύπαρξης
Μάγια Θεοχάρη

21 How to choose your university
Γιώργος Σπύρου

24 Ένθετο Α: Κοινωνική Καινοτομία

25 Μήνυμα προσκεκλημένου εκδότη: Δρ. Μανώλης Τζουβελέκας

26 Διδάσκοντας και εφαρμόζοντας την κοινωνική καινοτομία στην
τριτοβάθμια εκπαίδευση.
Ph.D. - π. Ευγένιος (Εμμανουήλ) Γεωργαντάκης, Δρ.

29 Κάποτε και οι συνεταιρισμοί αποτυγχάνουν: Τι μάθαμε από τον ΘΕΣγάλα;
Κωνσταντίνος Ηλιόπουλος, PhD, Γεώργιος Βαρθαλάμης

32 Κοινωνική καινοτομία στην αγροτική Ελλάδα
Κωνσταντίνος Παπαδάκης

35 The right to development, SDGs, diversity and inclusive datasets
Peter Mousaferiades, Mario Chatzidamianos

38 Το χρήμα ως κοινωνική καινοτομία
Δρ. Μανώλης Τζουβελέκας

41 Ένθετο Β: Εθελοντισμός

42 Μήνυμα προσκεκλημένης εκδότριας: Αντιγόνη Ωραιπούλου

44 Εθνική Στρατηγική για την ανάπτυξη του οργανωμένου εθελοντισμού
Γιώργος Γαμπιεράκης

46 Εθελοντισμός: Μύθοι και Θέσεις για την διαφάνεια των ΜΚΟ
Γιώργος Γαμπιεράκης

48 Εθελοντισμός και νεολαία
Άλια Πανέτσου

51 Η διασταύρωση της τεχνολογίας και του εθελοντισμού
Δημήτρης Μανιατάκος

53 Εθελοντισμός και ελληνισμός
Μαρία Διαμαντοπούλου

55 Η εφαρμογή του φοιτητικού εθελοντισμού
Μάριος Βλαχογιάννης

58 Ex-Libris
Παρουσίαση βιβλίου «Από το Όραμα στην Πράξη»

60 Ex-Libris
Παρουσίαση βιβλίου «Φιλελληνική Βιβλιοθήκη»

62 Αντι Επιλόγου
Μιλώντας για το ΚΑΛΟ, Χρήστος Μπεζιρτζόγλου

Impressum

ΕΚΔΟΤΗΣ:

ΑΛΛΗΛΟΝnet

Άγγελος Παγκράτης

ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ:

ΑΛΛΗΛΟΝNet

Εθνική Οδός Λευκίμης 6, Κέρκυρα, Ελλάδα

ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ:

Χρήστος Μπεζιρτζόγλου

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ:

Φιλαρέτη Πάκα

ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ:

Δημήτρης Ηλιόπουλος,

Κλεάνθης Γαβριηλίδης,

Όλγα Κοσμίδου

ΟΜΑΔΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ:

Αλέξανδρος Παγκράτης

ΓΡΑΦΙΣΤΙΚΗ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ & ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ:

Χριστίνα Μπαγκάκη

EMAIL ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ:

periodiko@allilonet.gr

ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ:

<https://allilonnet.com/>

LinkedIn:

<https://www.linkedin.com/company/allilon/>

ISSN: 2732-7701

COVER & BACKCOVER:

shared by creators on freepik.com (royalty free)

Γενικά Άρθρα

«Λαμπάδια ἔχοντες διαδώσουσιν ἀλλήλοις»

(Οι φέροντες τις δάδες τις μεταλαμπαδεύουν ο ένας στον άλλον). Φράση από την «Πολιτεία» του Πλάτωνος, στη μετατροπή της εισόδου στο Πανεπιστήμιο του Yale.

Το περιοδικό υποστηρίζει και προωθεί τους στόχους της ΑΜΗΛΟΝ με τα γενικά, τα θεματικά (ένθετα) και άλλα άρθρα του κάθε τεύχους. Οι κύριοι στόχοι της ΑΜΗΛΟΝ είναι:

1ος στόχος: Να υποστηρίζει ατομικά τις προσπάθειες των μελών μας και ιδίως των νέων μας που προετοιμάζονται και αγωνίζονται για ένα καλύτερο επαγγελματικό μέλλον.

2ος στόχος: Να κτίζει συνοχή και πνεύμα εθελοντισμού, αλληλεγγύης και αλληλοϋποστήριξης μεταξύ των μελών της καθώς και με άλλους φορείς με τους οποίους συνεργάζεται στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.

3ος στόχος: Να συμβάλει, μέσα σε ένα διεθνές πλαίσιο τεχνολογικής επιτάχυνσης, αλλά και τριβών, συγκρούσεων και ανατροπών στην απαραίτητη προετοιμασία και προσαρμογή, μελών και συνεργατών και, ευρύτερα, στην πρόοδο και ανθεκτικότητα της Ελλάδας και του Ελληνισμού.

Η κοσμικότητα τον 21ο αιώνα

Αποδομώντας την έννοια και τα χαρακτηριστικά της

Δρ Ελένη Δ. Καλέση

Μέντορας για Προσωπική ανάπτυξη, Σπουδές, Σταδιοδρομία

Εκπαιδευτικός, Επιστημονική Συνεργάτρια στο Ερευνητικό Κέντρο των Επιστημών της Εκπαίδευσης (CRSE) και στο Διεπιστημονικό Κέντρο Μελέτης των Θρησκειών και της Κοσμικότητας (CIERL) του γαλλόφωνου Ελεύθερου Πανεπιστημίου των Βρυξελλών (Université Libre de Bruxelles)

[Eleni Kalesi | LinkedIn](#)

Περίληψη

Σχεδόν 50 χρόνια από τη Γαλλική Επανάσταση, το 1850, ο Βικτώρ Ουγκώ λανσάρει τη διάσημη διατύπωσή του στη Γαλλική Εθνοσυνέλευση, υπογραμμίζοντας την έννοια της κοσμικής χειραφέτησης. Το 1842, η Γαλλική Ακαδημία δε γνωρίζει ούτε τη λέξη κοσμικότητα (laïcité) ως ουσιαστικό ούτε την ιδέα της. Αντίθετα, το επίθετο κοσμικός (laïque) και η έννοια μιας κοσμικής δημοκρατίας χρησιμοποιούνται ήδη.

Το παρόν άρθρο παρουσιάζει το ζήτημα της κοσμικότητας παραθέτοντας τους ανεπίσημους ορισμούς της, καθώς και αναλύοντας τα επιμέρους χαρακτηριστικά της.

Εφαλτήριο για τη σύνταξη του παρόντος άρθρου αποτέλεσε η διδακτορική διατριβή την οποία πραγματοποίησα κατά την τετραετία 2014-2018 στο γαλλόφωνο Ελεύθερο Πανεπιστήμιο των Βρυξελλών. Το θέμα το οποίο πραγματεύτηκε η διδακτορική μου έρευνα ήταν το ζήτημα της κοσμικότητας στα ελληνικά σχολικά εγχειρίδια από την ένταξη του ελληνικού Κράτους στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα το 1981 μέχρι τις μέρες μας. Η έρευνα στο σύνολό της έχει μεταφραστεί από τα γαλλικά στα ελληνικά και κυκλοφορεί από τον Οκτώβριο 2023 σε βιβλίο με τον τίτλο «Η κοσμικότητα στα ελληνικά σχολικά εγχειρίδια. Από την ένταξη στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα, μέχρι τον 21ο αιώνα» από τις Εκδόσεις iWrite στη συλλεκτική σειρά Lux Orbis (Το φως του κόσμου).

“ «Θέλω [...] το κράτος στο σπίτι του και την Εκκλησία στο δικό της». (“Je veux [...] l’État chez lui et l’Église chez elle”.) ”

Εισαγωγή

Στα τέλη του περασμένου Αυγούστου και εν όψει της επερχόμενης σχολικής χρονιάς, ο Γάλλος υπουργός Παιδείας Γκαμπριέλ Ατάλ ανακοινώνει πως στο εξής οι μουσουλμάνες μαθήτρες των κρατικών σχολείων απαγορεύεται να φορούν αμπάγια, το παραδοσιακό μουσουλμανικό ένδυμα που καλύπτει όλο το σώμα. «Αποφάσισα να μην επιτρέπεται πλέον να φοριέται η αμπάγια στο σχολείο», δήλωσε ο Ατάλ στη γαλλική τηλεόραση. «Το να πηγαίνεις στο σχολείο με αμπάγια είναι μια θρησκευτική χειρονομία, που στοχεύει να δοκιμάσει την αντοχή της Γαλλικής Δημοκρατίας στον βωμό της κοσμικότητας που πρέπει να αποτελεί το σχολείο. Όταν μπαίνεις σε μια τάξη, δεν πρέπει να μπορείς να αναγνωρίζεις τη θρησκεία των μαθητών κοιτάζοντάς τους.» Σύμφωνα, λοιπόν, με την κυβέρνηση, το να φοράει κάποια γυναίκα αμπάγια στη Γαλλία παραβιάζει τους νόμους περί κοσμικότητας. Στην ίδια λογική, έναν μήνα αργότερα,

το γαλλικό κράτος με ανακοίνωσή του απαγορεύει στις αθλήτριες που εκπροσωπούν τη Γαλλία να φορούν μαντήλες κατά τη διάρκεια των Ολυμπιακών Αγώνων και οποιαδήποτε επίδειξη θρησκευτικών συμβόλων, τονίζοντας πως «αυτό σημαίνει απόλυτη ουδετερότητα στις δημόσιες εμφανίσεις» στο όνομα της κοσμικότητας.

Πώς ορίζεται, όμως, η κοσμικότητα (laïcité);

Για τη laïcité, την κοσμικότητα όπως μεταφράζεται ελεύθερα στα ελληνικά, δεν υπάρχει επίσημος ορισμός ακόμη και εντός του γαλλόφωνου κόσμου. Ερευνητές από πολλούς κλάδους (Peña-Ruiz, 1998; Coq, 2005; Monod, 2007; Wolfs et alli, 2007) καταδεικνύουν ότι ο πρώτος ορισμός της λέξης κοσμικότητας προέρχεται από τη λέξη λαός (laós) της αρχαίας Ελλάδας. Ο άνθρωπος του λαού είναι ο λαϊκός άνθρωπος, ο οποίος παρουσιάζεται ίσος με τους συμπολίτες του και απολαμβάνει την ελευθερία της συνείδησης. Σύμφωνα με τον Coq (2005), ο δεύτερος ορισμός προέρχεται από το πιο πρόσφατο ελληνικό επίθετο λαϊκός (laïque-laïkός) και εμφανίζεται τον 3ο αιώνα σε ένα δυτικό χριστιανικό πλαίσιο. Το θρησκευτικό λεξιλόγιο της Καθολικής Εκκλησίας διακρίνει τους κληρικούς από τους λαϊκούς, δηλαδή τους μη κληρικούς που δεν έχουν συγκεκριμένη απόδοση καθεστώτος στην επίσημη εκπροσώπηση της θρησκείας. Η τρίτη σημασία του όρου αφορά τη φιλοσοφική ή ουμανιστική του αντίληψη, αναφερόμενη σε έννοιες που συνδέονται με τον Ελευθεροτεκτονισμό και που αναπτύχθηκαν στις τεκτονικές στοές: ελευθερία συνείδησης, ελεύθερη εξέταση (libre examen), ελεύθερη σκέψη, ορθολογισμός, επιστημονικό πνεύμα. Τέλος, ο τελευταίος ορισμός της κοσμικότητας βρίσκεται παραδόξως –εν μέρει– στη χριστιανική ιστορία και αναφέρεται στην αρχή του διαχωρισμού μεταξύ πολιτικών και θρησκευτικών εξουσιών.

Τα συστατικά της κοσμικότητας

Η ανάλυση των διαφορετικών ορισμών του όρου δείχνει ότι η κοσμικότητα δεν έρχεται σε αντίθεση με τις θρησκείες καθαυτές, αλλά με την αναιτιολόγητη επιθυμία τους να κυριαρχήσουν σε πολιτικό και κοινωνικό επίπεδο – παρά τον πιθανό πλειοψηφικό τους χαρακτήρα. Πρόκειται, λοιπόν, για ζήτημα αμφισβήτησης αυτής της εκκλησιαστικής εξουσίας, η οποία δε σέβεται τα πνευματικά όρια εντός των οποίων ασκείται (Peña-Ruiz, 1998).

Παρά τις διαφωνίες, οι γνώμες των ερευνητών φαίνεται να συμπύκνουν ως προς το περιεχόμενο κοινωνικοπολιτικής ρύθμισης των συνιστώσων του κοσμικού ιδεώδους. Αυτές θεωρούνται λίγο-πολύ διατυπωμένες με αρμονικό τρόπο και είναι οι εξής:

1. Θεμελιώδεις αξίες, όπως υπενθυμίζονται από τις Διακηρύξεις των δικαιωμάτων του ανθρώπου που συνδέονται με την έννοια της κοσμικότητας (ελευθερία σκέψης, συνείδησης, θρησκείας, ελεύθερη άσκηση θρησκείας, νομική και πολιτική ισότητα, μη διάκριση για θρησκευτικούς λόγους) (Mathieu in Baubérot, 2004; Baubérot in Baubérot, 2004),

2. Λόγος, ως η λογική ικανότητα του ανθρώπου, στα πλαίσια ενός δημοκρατικού πολιτεύματος (Bondeelle et alii, 2014) και

3. Διάκριση και ταυτόχρονη αυτονομία μεταξύ της σφαίρας της πολιτικής/κοινωνίας των πολιτών και της σφαίρας της θρησκευτικής ζωής που οδηγεί στον θεσμικό διαχωρισμό Κράτους και θρησκειών. Ο διαχωρισμός συνεπάγεται (ή απαιτεί), ακόμη, την ουδετερότητα του Κράτους ως προς διάφορες πεποιθήσεις και συγκεκριμένους φιλοσοφικούς κανόνες (Coq, 2005; Barthélemy & Michelat, 2007; Monod, 2007; Baubérot, 2013; Baubérot & Milot in Baubérot, Milot & Portier, 2014).

Οι δύο πρώτες συνιστώσες (θεμελιώδεις αξίες και Λόγος) σχετίζονται με τους σκοπούς της κοσμικότητας, ενώ η τελευταία (διαχωρισμός/ ουδετερότητα) αφορά τα μέσα για την επίτευξή τους. Αυτές οι θεωρίες που αναπτύχθηκαν από ειδικούς, κυρίως Γάλλους, επιχειρούν να αποδομήσουν την έννοια της κοσμικότητας αναδεικνύοντας τα κύρια χαρακτηριστικά της. Ομολογουμένως, η λεγόμενη κοσμικότητα «γαλλικού τύπου» δεν είναι πανάκεια για κάθε κοινωνία και δεν είναι προϊόν εξαγωγής που μπορεί να προσαρμοστεί σε οποιοδήποτε πλαίσιο, όπως το έλεγε ήδη ο Paul Bert το 1885. Επιπλέον, η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν είναι ενιαία και κάθε πολιτεία κάνει τις δικές της επιλογές σχετικά με την οικοδόμηση της έννοιας της κοσμικότητας σύμφωνα με τους στόχους, τις ανάγκες και τις δομές της.

Βιβλιογραφία

Martine BARTHÉLEMY & Guy MICHELAT, « Dimensions de la laïcité dans la France d'aujourd'hui », *Revue française de science politique*, vol. 57, 2007/5, p. 649-698.

Jean BAUBÉROT, « La laïcité à l'épreuve des droits de l'homme » dans Jean BAUBÉROT (dir.), *La laïcité à l'épreuve, Religions et libertés dans le monde*, Boulogne-Billancourt, Universalis, 2004, p. 17-28.

Jean BAUBÉROT, « Sécularisation, laïcité, laïcisation », *Empan*, n° 90, 2013/2, p. 31-38.

Jean BAUBÉROT & Micheline MILOT, « Introduction, Laïcité, laïcités : pistes de réflexion et d'analyse » dans Jean BAUBÉROT, Micheline MILOT & Philippe PORTIER (dir.), *Laïcité, laïcités, Reconfigurations et nouveaux défis*, Paris, Éditions de la Maison des sciences de l'homme, 2014, p. 11-32.

Alain BONDEELLE, Daniel BOITIER & Georges VOIX (Ligue des droits de l'Homme), « La laïcité, socle de la paix civile », *Hommes & Libertés*, n°166, juin 2014, p. 35-37.

Guy COQ, *La laïcité, principe universel*, Paris, Éditions du Félin, 2005.

Bertrand MATHIEU, « Les droits de l'homme » dans Jean BAUBÉROT (dir.), *La laïcité à l'épreuve, Religions et libertés dans le monde*, Boulogne-Billancourt, Universalis, 2004, p. 171-175.

Jean-Claude MONOD, *Sécularisation et laïcité*, Paris, PUF, 2007.

Henri PENA-RUIZ, *La laïcité*, Paris, Flammarion, 1998.

José Luis WOLFS, Lotta DE COSTER, Samira EL BOUDAMOUSSI & Dorothee BAILLET, « Les multiples significations du concept de "laïcité" au sein de l'espace francophone et comparaison, plus particulièrement, entre la France et la Belgique », *Éducation comparée*, n° 61, 2007, p. 115-129.

Επιτυχημένη σταδιοδρομία στον τραπεζικό κλάδο

Πώς μπορεί να μου προκύψει;

Γεράσιμος Παπαλεβέντης
Μέντορας για Brain Gain, Επιχειρηματικότητα και Σταδιοδρομία
Banker – Vice President Treasury – FIMBank plc
[Gerasimos Papaleventis | LinkedIn](#)

Περίληψη

Πώς μπορώ να έχω μια επιτυχημένη σταδιοδρομία στον Τραπεζικό κλάδο (είτε στην Ελλάδα είτε στο εξωτερικό), ποιο αντικείμενο σπουδών είναι συναφές και σε τι ακαδημαϊκό επίπεδο πρέπει να φτάσω; Υπάρχουν βήματα προς την επιτυχία, κι αν ναι ποια είναι;

Στο παρακάτω άρθρο θα εξηγήσουμε πως μπορεί να προκύψει μια επιτυχημένη σταδιοδρομία στον τραπεζικό κλάδο, τόσο στον εγχώριο ελληνικό όσο και στο διεθνές τραπεζικό σύστημα.

Το τι είναι και με τι ασχολείται μια «Τράπεζα» δε χρειάζεται να το εξηγήσουμε, φαντάζομαι όλοι μας έχουμε μια άποψη σχετικά.

Αυτό που είναι όμως πολύ σημαντικό να αναφέρουμε, είναι πόσες διαφορετικές ειδικότητες και εξειδικευμένοι επαγγελματίες εργάζονται και έχουν επιτυχημένες σταδιοδρομίες σε ένα τραπεζικό οργανισμό.

Με τον όρο «οργανισμό» εννοούμε το σύνολο των εταιρειών που αποτελούν μέρος ενός «τραπεζικού ομίλου» με κέντρο του την «Τράπεζα» (μητρική εταιρεία). Δηλαδή ένας τραπεζικός όμιλος μπορεί να περιλαμβάνει θυγατρικές εταιρείες όπως:

- χρηματοπιστωτική εταιρεία,
- ασφαλιστική εταιρεία,
- εταιρεία έκδοσης πιστωτικών καρτών,
- εταιρεία επενδύσεων χαρτοφυλακίου,
- εταιρεία διαχείρισης ακινήτων κτλ

Όλες αυτές οι εταιρείες στελεχώνονται από επαγγελματίες του αντίστοιχου γνωστικού πεδίου καθώς ΚΑΙ με τραπεζικά στελέχη που λειτουργούν (συνήθως) ως ανώτερα στελέχη διοίκησης και ως συνδεδετικοί κρίκοι με την μητρική εταιρεία (Τράπεζα).

Όπως προαναφέραμε, μια Τράπεζα στελεχώνεται από πολλές και διαφορετικές ειδικότητες. Συνήθως οι χαμηλόβαθμες θέσεις καλύπτονται από απόφοιτους δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης καθώς και από πτυχιούχους μη συναφών κλάδων οι οποίοι μετά από την απαραίτητη εκπαίδευση στελεχώνουν είτε τα κατά τόπους καταστήματα λιανικής τραπεζικής της Τράπεζας είτε την τηλεφωνική εξυπηρέτηση των πελατών.

Για τις μεσαίες και υψηλόβαθμες θέσεις, οι ανάγκες καλύπτονται από πτυχιούχους Οικονομολόγους, Τραπεζίτες, Λογιστές, Νομικούς, Ασφαλιστές, Ειδικούς Πληροφορικής, Μαθηματικούς, Ψυχολόγους, Αρχιτέκτονες, Πολιτικούς Μηχανικούς, πτυχιούχους Μάρκετινγκ, και τις περισσότερες φορές οι μεταπτυχιακές σπουδές είναι προαπαιτούμενο.

- Δηλαδή ένας μαθηματικός μπορεί να εργαστεί σε μία τράπεζα;

Η απάντηση είναι – «Μα φυσικά»!

Σημασία δεν έχει μόνο ο τίτλος του πτυχίου αλλά και η τυχόν εξειδίκευση που τον ακολουθεί με μεταπτυχιακές σπουδές καθώς και η έως τώρα εργασιακή του εμπειρία.

Για παράδειγμα, από τους πλέον ικανούς οικονομέτρους που συνεργάστηκα στην καριέρα μου ήταν μαθηματικοί με επιπλέον (μεταπτυχιακές - διδακτορικές) σπουδές στην οικονομετρία.

- Και ο Ψυχολόγος; Που κολλάει σε μια Τράπεζα;

Μα στη διεύθυνση Ανθρώπινου Δυναμικού!

Όπως αναφέραμε παραπάνω, πολλές φορές είναι προ απαιτούμενες οι μεταπτυχιακές σπουδές για να υπάρχει η σχετική εξειδίκευση – στην περίπτωσή εδώ ένας τίτλος Διαχείρισης Ανθρώπινου Δυναμικού αρκεί.

Μια Τράπεζα αποτελείται από πολλές και εξίσου σημαντικές διευθύνσεις που είναι απαραίτητες τόσο για την εύρυθμη λειτουργία της όσο και για την επιβίωση της. Για να δώσουμε μερικά ενδεικτικά παραδείγματα που μπορεί να εργαστεί η κάθε ειδικότητα:

- Νομική Υπηρεσία: Απόφοιτοι Νομικών Επιστημών
- Διεύθυνση Πληροφορικής: Απόφοιτοι Πληροφορικής
- Τεχνικές Υπηρεσίες: Πολιτικοί Μηχανικοί & Αρχιτέκτονες
- Οικονομικές Υπηρεσίες | Εσωτερικός Έλεγχος | Διαχείρισης Κινδύνου | Διαχείρισης Διαθεσίμων | Κανονιστική Συμμόρφωση | Λειτουργικής Στήριξης | Επενδύσεων | Χορηγήσεων: Απόφοιτοι Οικονομικών Επιστημών & Διοίκησης Επιχειρήσεων

Στις περισσότερες διευθυντικές θέσεις από τις παραπάνω υπηρεσίες, χρειάζεται επιπλέον πιστοποίηση που την παρέχει η εκάστοτε εποπτική αρχή ή αρμόδιος φορέας, Για παράδειγμα ο Υπεύθυνος Κανονιστικής Συμμόρφωσης μιας Τράπεζας στην Ελλάδα, έχει την απαραίτητη πιστοποίηση – έγκριση από την Τράπεζα της Ελλάδος. Ο Υπεύθυνος της Οικονομικής Διεύθυνσης είναι πιστοποιημένος από το Οικονομικό Επιμελητήριο κτλ.

Όπως είναι εύκολα αντιληπτό, δεν αρκούν μόνο οι ακαδημαϊκοί τίτλοι σπουδών για μια επιτυχημένη καριέρα στον τραπεζικό κλάδο. Είναι εξαιρετικά σημαντικό (όπως και σε κάθε άλλη εργασία), ο ενδιαφερόμενος να αγαπά αυτό που κάνει ώστε να βλέπει την προσωπική του επαγγελματική ανέλιξη σε συνάρτηση με την πρόοδο του οργανισμού που είναι μέρος. Να ενδιαφέρεται να παρακολουθεί όλες τις τρέχουσες εξελίξεις που αφορούν τον κλάδο ώστε να μπορεί να λαμβάνει τις κατάλληλες αποφάσεις με γνώμονα την προστασία και την επιβίωση της Τράπεζας. Να εξελίσσεται σε προσωπικό επαγγελματικό επίπεδο λαμβάνοντας συνεχή εκπαίδευση μέσα από

την Τράπεζα και τις σχετικές πιστοποιήσεις οι οποίες τον εξειδικεύουν και τον καθιστούν απαραίτητο στον οργανισμό.

Οι περισσότερες τράπεζες, προτιμούν να κάνουν εσωτερικές μετακινήσεις υπαλλήλων / στελεχών (rotation) για την πλήρωση διαθέσιμων θέσεων με αποτέλεσμα να δίνουν την ευκαιρία σε υπαλλήλους να γνωρίσουν διαφορετικά αντικείμενα εργασιών και να εμπλουτίσουν τις γνώσεις και τις εμπειρίες τους ενδυναμώνοντας τη θέση τους εντός του οργανισμού.

- Τελικά πώς θα έχω μια επιτυχημένη σταδιοδρομία; Τι συμβουλές έχεις να μας δώσεις;

Η Προσωπική μου άποψη είναι:

- Ξεκίνα όσο πιο νωρίς μπορείς να εργάζεσαι σε μια τράπεζα ή θυγατρική ή ανταγωνίστρια της (ακόμα και ως φοιτητής).
- Μη φοβηθείς να ξεκινήσεις από τις χαμηλές θέσεις, τη σκάλα την ανεβ αίνεις σκαλί – σκαλί, κι έχει πολλά σκαλοπάτια.
- Μετά το πέρας του πτυχίου, εξειδίκευσε τις γνώσεις σου είτε με συναφείς μεταπτυχιακές σπουδές, είτε με κάποια επαγγελματική πιστοποίηση (ACCA, CIA, ACA, Εκκαθαριστής Συναλλαγών, Επενδυτικός Σύμβουλος κτλ).
- Προσπάθησε να εκμεταλλευτείς όσες ευκαιρίες μετακίνησης εντός του οργανισμού προκύψουν / σου προταθούν – έτσι θα μάθεις κι άλλες δραστηριότητες της Τράπεζας.
- Μετακινήσου σε άλλη Τράπεζα αναλαμβάνοντας θέση ευθύνης που θα σου δώσει μεγαλύτερους στόχους και περιθώρια προσωπικής ανέλιξης.
- Μη φοβάσαι το φόρτο εργασίας και τις ευθύνες. Όλα είναι μαθήματα / εφόδια που θα τα χρειαστείς ψηλώνοντας.
- Να αποκτάς γνώση από τους παλαιότερους συναδέλφους και να μαθαίνεις από την εμπειρία τους.
- Μη φοβάσαι να παραδεχθείς τα λάθη σου. Μόνο έτσι θα τα διορθώσεις με τη λιγότερη ζημιά για την Τράπεζα.
- Να συμμετέχεις σε διεθνή συνέδρια και ημερίδες για να είσαι συνεχώς ενημερωμένος για τις εξελίξεις του αντικειμένου σου.
- Να αποτερείς έμπνευση για τους υφισταμένους σου και να αποπνέεις το σεβασμό στους προϊσταμένους σου.
- Να έχεις πάντα ένα πρότυπο στο οποίο να θες να μοιάσεις και να ξεπεράσεις.
- Να θες να γίνεις εσύ το πρότυπο για κάποιο νέο συνάδελφο!

Καλή Επιτυχία και Καλή Σταδιοδρομία!

Αφιερωμένο και ένα «Σας Ευχαριστώ» στα δικά μου πρότυπα, στον Γιώργο Κ. και τον Τάκη Ζ.

First-time Manager, καινοτομία και ομαδικότητα

Φένια Κουφάκη
Μέλος ΑΛΛΗΛΟΝ
Business & Executive Coach
[Fenia Koufaki | LinkedIn](#)

Περίληψη

Η μετάβαση στον πρώτο managerial ρόλο είναι μια περίπλοκη αλλά συναρπαστική εμπειρία. Οι first-time managers αντιμετωπίζουν πολύ συχνά προκλήσεις στη διαδρομή τους, αλλά έχουν την ευκαιρία να αναπτυχθούν και να αναδειχθούν σε αξιόλογους ηγέτες.

Αυτό το άρθρο αναφέρει κάποιες στρατηγικές για την ενίσχυση της ομαδικότητας, της δημιουργικότητας, και της καινοτομίας στις ομάδες. Καλλιεργώντας ένα κλίμα αποδοχής και συνεργασίας, οι first-time managers ενισχύουν μια κουλτούρα διαρκούς βελτίωσης και ανοιχτής επικοινωνίας, ενώ καθοδηγούν τα talέντα και «χτίζουν» μια ισχυρή ομάδα έτοιμη να αντιμετωπίσει κάθε πρόκληση προωθώντας την εξέλιξη.

First-time Manager: Πώς να ενισχύσεις την ομαδικότητα, τη δημιουργικότητα και την καινοτομία στο brainstorming της ομάδας σου

Η μετάβαση στον πρώτο managerial ρόλο είναι μια περίπλοκη αλλά συναρπαστική εμπειρία. Μπορεί να είσαι **first-time manager**, αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι δεν μπορείς να είσαι ένας **εξαιρετικός leader** της ομάδας σου από την πρώτη κιόλας μέρα που αναλαμβάνεις καθήκοντα.

Αυτό το άρθρο θα σε βοηθήσει να:

1. καταλάβεις καλύτερα τις **προκλήσεις** που θα βρεθούν στον δρόμο σου
2. **βρεις τρόπους για να ενισχύσεις τις ηγετικές σου δεξιότητες** και τη δημιουργικότητα της ομάδας σου.

Οι προκλήσεις των first-time managers

Αν ήρθε η στιγμή που θα αναλάβεις για **πρώτη φορά τη θέση του manager** ή του team leader, καλό είναι να ξέρεις ποιες θα είναι οι πρώτες προκλήσεις που θα κληθείς να αντιμετωπίσεις. Η αλλαγή ρόλου από μέλος της ομάδας σε ηγέτη και η διαχείριση πρώην συναδέλφων, είναι κάτι που συχνά προβληματίζει τους νέους managers.

Θα υποδεχτούν τα μέλη της ομάδας με χαρά τον νέο σου ρόλο; Θα προσπαθήσουν να σε αμφισβητήσουν; Μήπως θα αλλάξει η συμπεριφορά τους τελείως εξαιτίας του νέου σου ρολου;

Αυτές οι σκέψεις μπορεί να παρεμποδίσουν την πρόθεσή σου να καλλιεργήσεις μια **κουλτούρα καινοτομίας και συνεργασίας** στην ομάδα. Για να κρατήσεις μια υγιή δυναμική στην ομάδα και να [αυξήσεις την παραγωγικότητα](#) με οργανικό τρόπο, μπορείς να ακολουθήσεις τα παρακάτω tips.

3+1 tips για ομαδικότητα, δημιουργικότητα και καινοτομία αν είσαι first-time manager

Γίνε πρωτεργάτης στην καινοτομία

Αν θες να ενθαρρύνεις την ομάδα σου να σκέφτεται out-of-the-box, πρώτος χρειάζεται να το κάνεις εσύ! Καλωσόρισε τις **νέες προοπτικές** και τις πρωτότυπες ιδέες. Δώσε το παράδειγμα με συνεχή μάθηση και προσαρμόσου σε κάθε τι καινούργιο, είτε πρόκειται για τεχνολογία είτε απλώς για εσωτερικές σας διαδικασίες.

Έτσι καλλιεργείς μια **κουλτούρα που δέχεται ευκολότερα τις αλλαγές** και δεν διστάζει να τις προκαλέσει κιόλας. Η ομάδα σου θα υιοθετήσει τη στάση σου και όλοι μαζί είναι πιθανότερο να καινοτομήσετε, βοηθώντας την επιχείρηση να κάνει άλματα μπροστά.

Καλλιέργησε ένα κλίμα αποδοχής και συνεργασίας

Μια κουλτούρα που εκτιμά τη συνεργασία και την αμοιβαία υποστήριξη είναι μια κουλτούρα που επιτρέπει στις ομάδες να μεγαλοουργήσουν. Πώς θα εμπνεύσεις το συνεργατικό πνεύμα;

- Διοργάνωσε τακτικές συναντήσεις της ομάδας.
- Παρακίνησε την ομάδα να μοιραστεί ιδέες.
- Δώστε feedback ο ένας στον άλλο.
- Μίλα ανοιχτά με την ομάδα.
- Ρώτησε κάθε μέλος ξεχωριστά να σου πει τι το δυσκολεύει.
- Δημιούργησε ευκαιρίες συνεργασίας για όλα τα μέλη της ομάδας.
- Καλλιέργησε αίσθημα ενότητας και κοινού σκοπού.

Όλα τα παραπάνω κάνουν τις σχέσεις συνεργασίας πιο δυνατές και δημιουργούν συνοχή και συνεκτικότητα σε μια ομάδα.

Καθοδήγησε τα creative ταλέντα της ομάδας

Η **δημιουργική σκέψη** έρχεται όταν υπάρχει ασφάλεια, εμπιστοσύνη και ανοιχτή, μη κριτική ατμόσφαιρα. Χρησιμοποίησε τεχνικές όπως το [mind mapping](#) ή η [μέθοδος SCAMPER](#) για να διεγείρεις τη δημιουργική σκέψη. Ενθάρρυνε τα μέλη της ομάδας να σκέφτονται ελεύθερα και να προσφέρουν διάφορες προοπτικές στο θέμα που μελετάτε. Αν θέλεις, χώρισε τις μεγαλύτερες ομάδες σε μικρότερα γκρουπάκια 2-3 ατόμων, για να πάρεις διαφορετικές εκδοχές στο θέμα που συζητάτε.

Bonus tip: Πες την αλήθεια για τις προκλήσεις και ξεπέρασε τα εμπόδια

Πολλές φορές ένας managerial ρόλος σημαίνει ότι θα κληθείς να αντιμετωπίσεις δυσκολίες. Κι αυτό μέσα στο παιχνίδι είναι! Μάλιστα, το να **ξεπερνάς τα εμπόδια και τις αναποδιές** προσθέτει πόντους στη θετική κουλτούρα της ομάδας σου.

Αναγνώρισε τις πιθανές προκλήσεις, π.χ. η αντίσταση στην αλλαγή ή οι περιορισμένοι πόροι, και πες την αλήθεια στην ομάδα. Έπειτα, ενθάρρυνε τα μέλη να δουν την αναποδιά ως **ευκαιρία για προσωπική εξέλιξη** και μάθηση. Καλλιέργησε την προσαρμοστικότητα και δείξε στην ομάδα πώς να επιλύσει τα προβλήματα, ώστε να ξεπεράσετε τις προκλήσεις όλοι μαζί.

Η επόμενη μέρα στο management

Αν ακολουθήσεις τα παραπάνω, η επόμενη μέρα στον κόσμο του management αναμένεται να είναι **γεμάτη από μικρές νίκες** για σένα και την ομάδα σου.

Είσαι έτοιμος, ή έτοιμη, να ξεπεράσεις τις προσδοκίες σου και να πετύχεις τους επαγγελματικούς σου στόχους με το παραπάνω;

Τα μουσεία και η ψηφιακή τεχνολογία

Άννα Ανδρικοπούλου

Μέντορ για Επιχειρηματικότητα και Σταδιοδρομία

Project Manager, International Cooperation Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων της Ε.Ε.

[Anna Andrikopoulou | LinkedIn](#)

Περίληψη

Η υιοθέτηση των νέων τεχνολογιών στα μουσεία, τα τελευταία 20 χρόνια, έχει φέρει εντυπωσιακά αποτελέσματα σε όλους τους τομείς. Η συντήρηση, η τεκμηρίωση, η αναπαραγωγή, η καθοδήγηση, η πληροφόρηση, η ιστορική αναδρομή, η ξενάγηση, η διάδοση είναι οι βασικότεροι τομείς τους οποίους επηρεάζουν οι νέες τεχνολογίες με καινοτόμο τρόπο. Τα Μουσεία φιλοδοξώντας να μετατραπούν σε ορόσημα των πόλεων, μέσω των νέων τεχνολογιών, σκοπεύουν να προσελκύουν χιλιάδες επισκεπτών, αφενός μεν βελτιώνοντας την εμπειρία τους, αφετέρου δε εντυπωσιάζοντας με τη πρώτη ματιά. Έτσι οι ψηφιακές τεχνολογίες έρχονται να βελτιστοποιήσουν τις παρεχόμενες υπηρεσίες τους προς τους επισκέπτες, αλλά και προς την κοινωνία στην οποία βρίσκονται και δραστηριοποιούνται.

Η υιοθέτηση των νέων τεχνολογιών στα μουσεία, τα τελευταία 20 χρόνια, έχει φέρει εντυπωσιακά αποτελέσματα σε όλους τους τομείς. Η συντήρηση, η τεκμηρίωση, η αναπαραγωγή, η καθοδήγηση, η πληροφόρηση, η ιστορική αναδρομή, η ξενάγηση, η διάδοση είναι οι βασικότεροι τομείς τους οποίους επηρεάζουν οι νέες τεχνολογίες με καινοτόμο τρόπο.

Διανύουμε ήδη την δεύτερη δεκαετία του 21ου αιώνα, οι σύγχρονες ψηφιακές τεχνολογίες υπάρχουν πλέον παντού και συνεχώς εξελίσσονται, ενώ το μεγαλύτερο ποσοστό του κόσμου έχει πλέον εξοικειωθεί με τη χρήση τους, απολαμβάνοντας πληθώρα νέων δυνατοτήτων.

Τα Μουσεία φιλοδοξώντας να μετατραπούν σε ορόσημα των πόλεων, μέσω των νέων τεχνολογιών, σκοπεύουν να προσελκύουν χιλιάδες επισκεπτών, αφενός μεν βελτιώνοντας την εμπειρία τους, αφετέρου δε εντυπωσιάζοντας με τη πρώτη ματιά. Η υιοθέτηση των νέων τεχνολογιών από τα Μουσεία στοχεύει:

- στην προσπάθεια αποδέσμευσης του μουσείου από τον εγκυκλοπαιδικό χαρακτήρα που κατείχε στο παρελθόν και υιοθέτηση της ιδέας του μουσείου ως πολυδιάστατου οργανισμού, δίνοντας έμφαση στον κοινωνικό του ρόλο,
- στην κοινωνική διάσταση της λειτουργίας του, στην επικοινωνία με το κοινό, στην ερμηνεία και στη μετάδοση του περιεχομένου των συλλογών του,
- στη μετάδοση πληροφοριών, μηνυμάτων και εμπειριών, με σαφή και αποτελεσματικό τρόπο, σε διαφορετικές κοινωνικές ομάδες και άτομα, με ποικίλες προσδοκίες, αναζητήσεις και ενδιαφέροντα,
- στην εκπαίδευση και την ψυχαγωγία των πολιτών, και
- στην οργάνωση, τον έλεγχο και την ασφάλεια των χώρων του μουσείου.

Έτσι οι ψηφιακές τεχνολογίες έρχονται να βελτιστοποιήσουν τις παρεχόμενες υπηρεσίες τους προς τους επισκέπτες, αλλά και προς την κοινωνία στην οποία βρίσκονται και δραστηριοποιούνται. Αυτό σημαίνει, ότι το Μουσείο πλέον στρέφει το ενδιαφέρον του προς το άτομο-επισκέπτη επιθυμώντας να ικανοποιήσει την ανάγκη του για πληροφόρηση, εκπαίδευση και ψυχαγωγία. Κάποιες από τις εφαρμογές των παρεχόμενων υπηρεσιών, αλλά και της οργάνωσης του χώρου του Μουσείου είναι:

- βάσεις δεδομένων για την καταγραφή, τεκμηρίωση και διαχείριση των μουσειακών συλλογών και των αντικειμένων
- πολυμέσα για την παρουσίαση και ερμηνεία των εκθέσεων (εικόνες, βίντεο, αφηγήσεις, μουσική κ.α.)
- χρήση του διαδικτύου για την παροχή ενημέρωσης, τη διάχυση εκπαιδευτικού υλικού ή ακόμη και τη δημιουργία ψηφιακής περιήγησης (virtual tour)
- ψηφιακές εκδόσεις (e-book, e-magazine)
- ψηφιακές δυνατότητες διάδρασης του κοινού με τα εκΆρθρα ενός σύγχρονου μουσείου
- τεχνολογία NFC που μπορεί να βοηθήσει στη βελτίωση της εμπειρίας των επισκεπτών και στην αποτελεσματική διαχείρισή τους
- αξιοποίηση πλήθους ηλεκτρονικών συστημάτων στην υποστήριξη των καθημερινών λειτουργιών του και νέοι και σύγχρονοι τρόποι επικοινωνίας

Η **επικοινωνία των Μουσείων** έχει προσαρμοστεί με εφαρμογές νέας τεχνολογίας όπως:

Ιστοσελίδα του Μουσείου: χώρος πληροφόρησης, παρουσίασης εκθεμάτων και εκδηλώσεων, επικοινωνίας, προσέλκυσης κοινού, διασύνδεσης με social media, διεθνοποίησης, με ελκυστικό σχεδιασμό και εύκολη πλοήγηση

- Χρήση των social media (facebook, twitter, pinterest, youtube, κ.λ.) για πληροφόρηση και συμμετοχή νεανικού κοινού αλλά και για συγκέντρωση στοιχείων μεγάλου αριθμού αποδεκτών μηνυμάτων
- Ψηφιοποίηση των συλλογών και εκθεμάτων και παρουσίαση τους στο διαδίκτυο για σχολιασμό και αξιολόγηση από τους χρήστες
- Ανάπτυξη θεματικών εκθέσεων και προγραμμάτων για προσέλκυση διαφορετικών ομάδων επισκεπτών
- Ανάπτυξη διαπολιτισμικών προγραμμάτων
- Συνεργασίες με άλλα Μουσεία για συν διοργάνωση θεματικών εκθέσεων
- Παιγνίδια για όλη την οικογένεια
- Δημιουργία χώρων εκπαίδευσης και εργαστηρίων
- Παροχή συνεδριακών χώρων σε επιστημονικά forum και πολιτιστικά γεγονότα
- Ρεσιτάλ μουσικής και ποίησης μέσα από την ιστορία των εκθεμάτων (π.χ. Η Αφροδίτη των λαών, τελετουργίες των λαών)

Ένα **εντυπωσιακό παράδειγμα**, μιας καμπάνιας ενθάρρυνσης επισκεπτών στα Μουσεία της Βιέννης, είναι το “Φιλί του Κλίμτ με γάτες”.

Το Vienna Tourist Board χρησιμοποιεί τεχνητή νοημοσύνη για να δημιουργήσει παράγωγα με τα αγαπημένα αιλουροειδή – τις γάτες – κλασικών αυστριακών έργων τέχνης στο πλαίσιο καμπάνιας να ενθαρρύνει τουρίστες να επισκεφθούν την αυστριακή πρωτεύουσα και «να δουν την τέχνη πίσω από την AI τέχνη». Η καμπάνια έχει στόχο να δείξει ότι η AI τέχνη είναι εφικτή μόνον επειδή ένας αλγόριθμος χρησιμοποιεί ως αναφορά πραγματικά έργα που έκαναν πραγματικοί άνθρωποι, και τα πρωτότυπα μπορεί κάποιος να τα δει μόνο στη Βιέννη. Το ρεύμα του βιενέζικου μοντερνισμού που έφερε επανάσταση στον κόσμο της τέχνης πριν από πάνω από έναν αιώνα

Διανύουμε ήδη την δεύτερη δεκαετία του 21ου αιώνα, οι σύγχρονες ψηφιακές τεχνολογίες υπάρχουν πλέον παντού και συνεχώς εξελίσσονται, ενώ το μεγαλύτερο ποσοστό του κόσμου έχει πλέον εξοικειωθεί με τη χρήση τους, απολαμβάνοντας πληθώρα νέων δυνατοτήτων.

Τα Μουσεία φιλοδοξώντας να μετατραπούν σε ορόσημα των πόλεων, μέσω των νέων τεχνολογιών, σκοπεύουν να προσελκύουν χιλιάδες επισκεπτών, αφενός μεν βελτιώνοντας την εμπειρία τους, αφετέρου δε εντυπωσιάζοντας με τη πρώτη ματιά. Η υιοθέτηση των νέων τεχνολογιών από τα Μουσεία στοχεύει:

- στην προσπάθεια αποδέσμευσης του μουσείου από τον εγκυκλοπαιδικό χαρακτήρα που κατείχε στο παρελθόν και υιοθέτηση της ιδέας του μουσείου ως πολυδιάστατου οργανισμού, δίνοντας έμφαση στον κοινωνικό του ρόλο,
- στην κοινωνική διάσταση της λειτουργίας του, στην επικοινωνία με το κοινό, στην ερμηνεία και στη μετάδοση του περιεχομένου των συλλογών του,
- στη μετάδοση πληροφοριών, μηνυμάτων και εμπειριών, με σαφή και αποτελεσματικό τρόπο, σε διαφορετικές κοινωνικές ομάδες και άτομα, με ποικίλες προσδοκίες, αναζητήσεις και ενδιαφέροντα,
- στην εκπαίδευση και την ψυχαγωγία των πολιτών, και
- στην οργάνωση, τον έλεγχο και την ασφάλεια των χώρων του μουσείου.

Έτσι οι ψηφιακές τεχνολογίες έρχονται να βελτιστοποιήσουν τις παρεχόμενες υπηρεσίες τους προς τους επισκέπτες, αλλά και προς την κοινωνία στην οποία βρίσκονται και δραστηριοποιούνται. Αυτό σημαίνει, ότι το Μουσείο πλέον στρέφει το ενδιαφέρον του προς το άτομο-επισκέπτη επιθυμώντας να ικανοποιήσει την ανάγκη του για πληροφόρηση, εκπαίδευση και ψυχαγωγία. Κάποιες από τις εφαρμογές των παρεχόμενων υπηρεσιών, αλλά και της οργάνωσης του χώρου του Μουσείου είναι:

- βάσεις δεδομένων για την καταγραφή, τεκμηρίωση και διαχείριση των μουσειακών συλλογών και των αντικειμένων
- πολυμέσα για την παρουσίαση και ερμηνεία των εκθέσεων (εικόνες, βίντεο, αφηγήσεις, μουσική κ.α.)
- χρήση του διαδικτύου για την παροχή ενημέρωσης, τη διάχυση εκπαιδευτικού υλικού ή ακόμη και τη δημιουργία ψηφιακής περιήγησης (virtual tour)
- ψηφιακές εκδόσεις (e-book, e-magazine)
- ψηφιακές δυνατότητες διάδρασης του κοινού με τα εκΆρθρα ενός σύγχρονου μουσείου
- τεχνολογία NFC που μπορεί να βοηθήσει στη βελτίωση της εμπειρίας των επισκεπτών και στην αποτελεσματική διαχείρισή τους
- αξιοποίηση πλήθους ηλεκτρονικών συστημάτων στην υποστήριξη των καθημερινών λειτουργιών του και νέοι και σύγχρονοι τρόποι επικοινωνίας

Η **επικοινωνία των Μουσείων** έχει προσαρμοστεί με εφαρμογές νέας τεχνολογίας όπως:

Ιστοσελίδα του Μουσείου: χώρος πληροφόρησης, παρουσίασης εκθεμάτων και εκδηλώσεων, επικοινωνίας, προσέλκυσης κοινού, διασύνδεσης με social media, διεθνοποίησης, με ελκυστικό σχεδιασμό και εύκολη πλοήγηση

- Χρήση των social media (facebook, twitter, pinterest, youtube, κ.λ.) για πληροφόρηση και συμμετοχή νεανικού κοινού αλλά και για συγκέντρωση στοιχείων μεγάλου αριθμού αποδεκτών μηνυμάτων
- Ψηφιοποίηση των συλλογών και εκθεμάτων και παρουσίαση τους στο διαδίκτυο για σχολιασμό και αξιολόγηση από τους χρήστες
- Ανάπτυξη θεματικών εκθέσεων και προγραμμάτων για προσέλκυση διαφορετικών ομάδων επισκεπτών
- Ανάπτυξη διαπολιτισμικών προγραμμάτων
- Συνεργασίες με άλλα Μουσεία για συν διοργάνωση θεματικών εκθέσεων
- Παιγνίδια για όλη την οικογένεια
- Δημιουργία χώρων εκπαίδευσης και εργαστηρίων
- Παροχή συνεδριακών χώρων σε επιστημονικά forum και πολιτιστικά γεγονότα
- Ρεσιτάλ μουσικής και ποίησης μέσα από την ιστορία των εκθεμάτων (π.χ. Η Αφροδίτη των λαών, τελετουργίες των λαών)

Ένα **εντυπωσιακό παράδειγμα**, μιας καμπάνιας ενθάρρυνσης επισκεπτών στα Μουσεία της Βιέννης, είναι το “Φιλί του Κλίμτ με γάτες”.

Το Vienna Tourist Board χρησιμοποιεί τεχνητή νοημοσύνη για να δημιουργήσει παράγωγα με τα αγαπημένα αιλουροειδή – τις γάτες – κλασικών αυστριακών έργων τέχνης στο πλαίσιο καμπάνιας να ενθαρρύνει τουρίστες να επισκεφθούν την αυστριακή πρωτεύουσα και «να δουν την τέχνη πίσω από την AI τέχνη». Η καμπάνια έχει στόχο να δείξει ότι η AI τέχνη είναι εφικτή μόνον επειδή ένας αλγόριθμος χρησιμοποιεί ως αναφορά πραγματικά έργα που έκαναν πραγματικοί άνθρωποι, και τα πρωτότυπα μπορεί κάποιος να τα δει μόνο στη Βιέννη. Το ρεύμα του βιενέζικου μοντερνισμού που έφερε επανάσταση στον κόσμο της τέχνης πριν από πάνω από έναν αιώνα συνεχίζει να είναι ζωντανό και να επηρεάζει την τέχνη του σήμερα μέσω αλγορίθμων που κατευθύνουν δημιουργίες AI» είπε, ο Norbert Kettner, διευθύνων σύμβουλος του Vienna Tourist Board.

Πώς, όμως, οι ψηφιακές τεχνολογίες και τα δίκτυα νέας γενιάς μεταμορφώνουν τη λειτουργία των μουσείων;

Επιλεγμένα παραδείγματα υιοθέτησης των νέων ψηφιακών τεχνολογιών μας δείχνουν τις επαναστατικές αλλαγές είτε των παρεχόμενων υπηρεσιών, είτε της οργάνωσης του χώρου και των εκθεμάτων.

- Βελτιωμένες εμπειρίες επαυξημένης πραγματικότητας

Οι εγκαταστάσεις εικονικής πραγματικότητας τείνουν σήμερα να χρησιμοποιούνται σε μια εκπαιδευτική αίθουσα ή σε ένα συγκεκριμένο σημείο του μουσείου όπου όλος ο εξοπλισμός μπορεί να εφοδιαστεί με το εύρος ζώνης που χρειάζεται.

Για παράδειγμα, στο **Μουσείο του Λούβρου (Παρίσι)** έχουν φτιάξει μια ειδική αίθουσα με εξοπλισμό Virtual Reality προκειμένου οι επισκέπτες να απολαμβάνουν τον διάσημο πίνακα της Μόνα Λίζα χωρίς βιασύνη (Mona Lisa: Beyond the Glass). Μπορούν να «βρεθούν μέσα στον κόσμο» του πίνακα, να εξερευνήσουν, σε μεγαλύτερο βάθος, την ιστορία πίσω από το έργο και να αλληλοεπιδράσουν με το εικονικό μοντέλο της Μόνα Λίζα που ρεαλιστικά μπορεί να κινηθεί. Στον 2ο όροφο του **Μουσείου της Ακρόπολης**, βρίσκεται αίθουσα Εικονικής Πραγματικότητας, όπου προβάλλεται το 15/λεπτο βίντεο «η Ακρόπολη στην Αρχαιότητα». Η προβολή γίνεται με τη βοήθεια ειδικών γυαλιών, και η αίθουσα είναι χωρητικότητας 40 ατόμων.

Επίσης, μέσα από την τεχνολογία των ολογραμμάτων θα μπορούμε να ταξιδεύουμε στο παρελθόν και να συνομιλούμε με τους ανθρώπους, να δημιουργούμε νέα ιστορικά αντικείμενα, τόσο αληθινά που σχεδόν μπορούμε να τα αγγίξουμε.

Η τεχνολογία του μέλλοντος φέρνει το σπουδαίο παρελθόν μας στο σήμερα, αξιοποιώντας τις τεχνολογίες αιχμής Augmented και Virtual Reality και κάνοντας χρήση της Τεχνητής Νοημοσύνης με το δίκτυο 5G.

Η εφαρμογή **COSMOTE CHRONOS** λειτουργεί στα δίκτυα 4G & 5G όλων των παρόχων κινητής καθώς και σε WiFi, σε κινητές συσκευές iOS και Android που υποστηρίζουν ARKit και ARCore.

Έτσι, μπορείς να θαυμάσεις τα μνημεία της Ακρόπολης, όπως ήταν στην αρχαιότητα, να μάθεις τα πάντα για την ιστορία τους και να ζήσεις μια μοναδική εμπειρία μέσα από το κινητό ή στο tablet σου.

Το **Tate Modern** στο Λονδίνο, προσφέρει τη δυνατότητα εικονικής πραγματικότητας και μάλιστα, το 2018 με μία έκθεση αφιερωμένη στο έργο του Modigliani, το κοινό είχε τη δυνατότητα της εικονικής περιήγησης στο στούντιο του στο Παρίσι.

Άλλα εικονικά μουσεία αποτελούν το Εθνικό Μουσείο Φυσικής Ιστορίας του Σμιθσόνιαν, το Εθνικό Μουσείο του Ιράκ, το Εθνικό Μουσείο Πληροφορικής στο Ηνωμένο Βασίλειο (Βλάχος, 2019), ενώ μουσεία με εκπαιδευτικό ρόλο και χρήση τεχνολογίας σε διαδραστικό επίπεδο είναι το Μουσείο Επιστήμης στο Λονδίνο, το Εθνικό Μουσείο της Σιγκαπούρης, το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας στο Βερολίνο.

- **Καινοτόμοι τρόποι συντήρησης και αποθήκευσης συλλογών**

Η συντήρηση των μουσειακών συλλογών μπορεί να είναι μια

επίπονη δουλειά και συχνά απαιτεί εξειδικευμένες γνώσεις. Τι συμβαίνει όμως αν ο ειδικός που χρειάζεστε για ένα συγκεκριμένο έργο τέχνης βρίσκεται στην άλλη άκρη του κόσμου; Το 5G μπορεί να δώσει τη λύση. Με τη βοήθεια ενός ρομποτικού βραχίονα και γυαλιά εικονικής πραγματικότητας, οι καταρτισμένοι επαγγελματίες της τέχνης μπορούν να διεξάγουν εργασίες αποκατάστασης με υψηλό βαθμό ακρίβειας, σε πραγματικό χρόνο, χωρίς σχεδόν καμία καθυστέρηση, από οπουδήποτε στον κόσμο. Αυτό ήδη εφαρμόστηκε σε ένα από τα μεγαλύτερα μουσεία τέχνης στον κόσμο, στο Κρατικό Μουσείο Ερμιτάζ στην Αγία Πετρούπολη της Ρωσίας, με εκπληκτικά αποτελέσματα.

- **Περισσότερα data insights**

Στο παρελθόν, τα μουσεία βασίζονταν σε στατιστικά στοιχεία για τον ετήσιο αριθμό επισκεπτών και τα ετήσια έσοδα προκειμένου να αξιολογήσουν την απόδοσή τους και να σχεδιάσουν στρατηγικές για να προσελκύσουν περισσότερους επισκέπτες. Τα σύγχρονα ευρυζωνικά δίκτυα και τα νέα ψηφιακά /τεχνολογικά εργαλεία δίνουν τη δυνατότητα στα μουσεία να συλλέγουν νέα είδη δημογραφικών πληροφοριών. Με κάμερες και αισθητήρες συνδεδεμένους με το IoT (Internet of Things), τα μουσεία θα μπορούν να παρακολουθούν τη διαδρομή των επισκεπτών μέσα στο μουσείο και να συλλέγουν περισσότερες πληροφορίες σε πραγματικό χρόνο σχετικά με τη δημοτικότητα συγκεκριμένων εκθεμάτων, χώρων και αντικειμένων, κάτι που θα αναβαθμίσει το σχεδιασμό εκθέσεων. Αυτό ήδη εφαρμόζεται στο Museum Palace στην Απαγορευμένη Πόλη στο Πεκίνο. Εκεί, οι υπεύθυνοι έχουν συνδέσει πάνω από 3.000 κάμερες CCTV γύρω από το μουσείο με λογισμικό αναγνώρισης προσώπου που μπορεί στη συνέχεια να επικοινωνήσει με τους επισκέπτες – με βάση τις ιστορικές προτιμήσεις τους- και να προτείνουν πού μπορεί να πάνε για να αποφύγουν τις μεγαλύτερες ουρές με σκοπό τη βελτίωση της εμπειρίας τους.

- **Εφαρμογές για κινητά που διευκολύνουν την πληροφόρηση του επισκέπτη**

Μουσείο Ακρόπολης: Στο γενικότερο πλαίσιο του μουσείου, οι χώροι καλύπτονται από ευρυζωνικό δίκτυο (wifi), ενώ οι αρχαιολόγοι και οι φροντιστές είναι εξοπλισμένοι με οθόνες tablets, μέσω των οποίων μπορούν να δείξουν περαιτέρω πληροφορίες κατά τη διάρκεια των ξεναγήσεών τους. Στις εκθέσεις του μουσείου υπάρχουν οθόνες με οπτικοακουστικό υλικό που λειτουργούν προσθετικά στα άρθρα. Στην αίθουσα των Αρχαίων έργων υπάρχουν 3 σταθερές οθόνες, η μία με την αναπαράσταση του αγάλματος της «Πεπλοφόρου», η μία με ένα οπτικό βίντεο της τοποθέτησης του αγάλματος του «μοσχοφόρου» στην σημερινή του βάση, και μία με την αναπαράσταση του αγάλματος της «Κόρης», και τον πιθανό αρχικό χρωματισμό τους.

Το **Μουσείο του Λούβρου** (Παρίσι) προσφέρει τη δυνατότητα στους επισκέπτες του την αναζήτηση στα ψηφιοποιημένα αρχεία των

εκθέσεων και εκθεμάτων του. Παράλληλα, έχει δημιουργήσει τμήμα εικονικής περιήγησης που επιτρέπει στο κοινό να επισκεφθεί όλα τα μέρη του μουσείου διαδικτυακά.

- **Διάδραση του κοινού με τα εκΆρθρα ενός σύγχρονου μουσείου**

Μουσείο Ακρόπολης: Στην αίθουσα των εκθεμάτων του 5ου αι. π.Χ. -5ου αι. μ.Χ., υπάρχει διαδραστική οθόνη αφής, με την ψηφιακή εικόνα των επιγραφών (που σχετίζονται με την πολιτική και την διπλωματία στην αρχαία Αθήνα), και την επεξήγηση του περιεχομένου τους. Το υλικό στην οθόνη αφής διατίθεται στα ελληνικά, στα αγγλικά, στα γαλλικά και στα γερμανικά.

Το προσωπικό του [Μουσείου στο Μάντσεστερ](#), Αγγλία έχει επινοήσει μια κονσόλα υπολογιστή που επιτρέπει στους επισκέπτες να «χειριστεί» αρχαία αντικείμενα.

Μαθητές αλληλοεπιδρούν με το ψηφιακό περιεχόμενο σε κίосκι του εκθεσιακού χώρου του [Cité des Sciences](#), Παρίσι – Γαλλία.

3D scanning των συλλογών για προσέλευση των μελλοντικών γενεών
Στην Ελλάδα, ο διαδικτυακός ιστός του Μουσείου της Ακρόπολης αποτελεί μια διαδραστική ιστοσελίδα με ψηφιοποιημένα αρχεία και εκθέσεις από το ίδιο το μουσείο, ενώ παρέχει την ευκαιρία στο νεότερο και παιδικό κοινό εφαρμογές με παιγνιώδη και μαθησιακή διάθεση για να έρθουν σε επαφή με τρισδιάστατες απεικονίσεις εκθεμάτων, αλλά και εικονικών περιηγήσεων.

- **Το παιχνίδι: γνώση και διασκέδαση για τα παιδιά**

Το [Βρετανικό Μουσείο](#) παρέχει στους επισκέπτες μία βάση δεδομένων και μάλιστα έχει δύο εκδόσεις ενηλίκων και παιδιών και μία ειδική εκπαιδευτική ενότητα για παιδιά. Η εκπαιδευτική διαδικασία συνεχίζεται με ένα διαδικτυακό παιχνίδι σχετικά με την έκθεση για τους βρετανικούς θησαυρούς.

- **Η συμβολή των Μουσείων στην οικονομία μιας χώρας**

Θα πρέπει να σημειώσουμε ότι κατά την δεκαετία του 1970 συναντάμε μια ραγδαία αύξηση δημιουργίας μουσείων και αυτό προέκυψε γιατί οι πόλεις που τα φιλοξενούσαν ένοιωσαν την ανάγκη για δημιουργία νέων μουσείων τα οποία θα λειτουργούσαν θετικά ως προς την αλλαγή της εικόνας μιας πόλης, κάνοντας την πιο ανταγωνιστική (Kotler et all., 1999).

Σύμφωνα με υπάρχουσες μελέτες, διαπιστώνουμε ότι τα μουσεία έρχονται πλέον για να ενισχύσουν και την οικονομία μιας χώρας. Η σχέση μεταξύ μουσείων και οικονομίας τους συμβολής εξετάζεται μέσα από τον αριθμό των επισκεπτών τους καθώς και από τις εισπράξεις των μουσείων. Αξίζει να αναφέρουμε ότι ο τουρισμός και ο πολιτισμός λειτουργούν αλληλένδετα μεταξύ τους, καθώς ο δείκτης επισκεπτών στα μουσεία παρουσιάζει αύξηση κατά την περίοδο της τουριστικής σεζόν. Αναφέρω δύο χαρακτηριστικά παραδείγματα μουσείων που

συνέβαλαν στην ενίσχυση της οικονομίας στη χώρα τους.

Το Λούβρο του Abu Dhabi που αγόρασε το brand name περίπου 1δς ευρώ, και με αυτή την κίνηση το Abu Dhabi έχει γίνει πλέον ένα τουριστικός πόλος έλξης για εκατομμύρια επισκέπτες ενισχύοντας κατά πολύ την ανάπτυξη και την οικονομία της περιοχής (Renimel, 2006).

Στην Ελλάδα το νέο μουσείο της Ακρόπολης λειτούργησε για πρώτη φορά τον Ιούνιο του 2009 και είναι αντιπροσωπευτικό παράδειγμα οικονομικής ενίσχυσης της χώρας. Ο αριθμός των επισκεπτών το 2022 ήταν 1.4 εκατ. (ΕΛΣΤΑ, 2023). Αξίζει να αναφερθεί ότι οι εισπράξεις στα Μουσεία και στους Αρχαιολογικούς χώρους της χώρας για το 2022 ξεπέρασαν τα 121,5 εκατ. ευρώ έναντι 54,7 εκατ. ευρώ το 2021.

Τα τελευταία χρόνια, άνοιξαν πολλά θεαματικά μουσεία σε όλο τον κόσμο και δείχνουν τις τάσεις των Μουσείων του Μέλλοντος. Αξίζει να περιηγηθούμε σε μερικά από αυτά:

- [Zeitz MOCAA](#), Κέιπ Τάουν, Αφρική

Ο σχεδιαστής της θεαματικής εστίας, που φώτισε τους Ολυμπιακούς Αγώνες του Λονδίνου το 2012, Thomas Heatherwick είναι ο αρχιτέκτονας του μουσείου Zeitz MOCAA, που άνοιξε τις πόρτες του το 2016 στο Κέιπ Τάουν. Αυτό το μουσείο σύγχρονης αφρικανικής τέχνης έχει μοντέρνο design και διαθέτει 42 κάθετους τιμεντένιους σωλήνες στο κέντρο του.

- [Λούβρο](#), Αμπού Ντάμπι

Ένα από τα μουσεία, που φιλοξενείται στο νησί Saadiyat είναι ένα παράρτημα του Μουσείου του Λούβρου (Παρίσι), σε σχέδια του Jean Nouvel. Διαθέτει μια συλλογή εμπλουτισμένη με εκΆρθρα από το μουσείο του Λούβρου στο Παρίσι και άνοιξε τις πόρτες στο κοινό το 2017.

- [Μουσείο του Μέλλοντος](#), Ντουμπάι

Το Μουσείο του Μέλλοντος στο Ντουμπάι, που άνοιξε τις πόρτες του μόλις το 2022, απεικονίζει το μέλλον της ανθρωπότητας. Μας οδηγεί σε ένα ταξίδι σε εποχές μπροστά, εποχές άγνωστες. Είναι επίσης μια προσπάθεια να φανταστούμε ένα μέλλον και να αγκαλιάσουμε νέες δυνατότητες. Παρουσιάζει τεχνολογίες του κοντινού μέλλοντος που

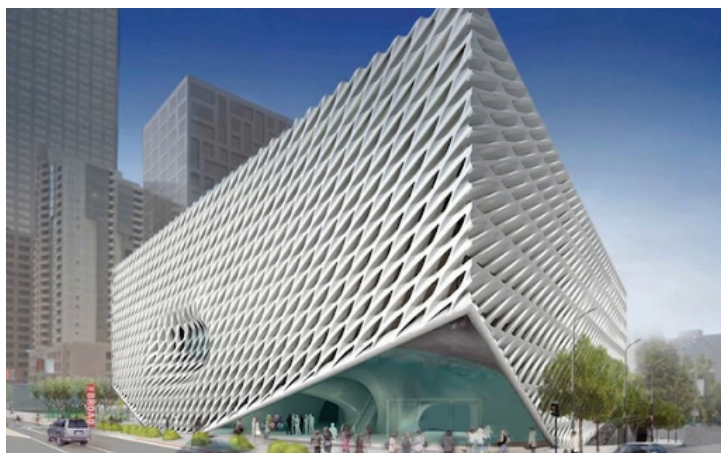
στοχεύουν να φέρουν επανάσταση στον κόσμο αντιμετωπίζοντας προκλήσεις σε τομείς που περιλαμβάνουν την υγεία, το νερό, τα τρόφιμα, τις μεταφορές και την ενέργεια. Ενας από του ορόφους του είναι αφιερωμένος στα παιδιά για να εξερευνήσουν και να λύσουν προκλήσεις με τον δικό τους τρόπο για να γίνουν οι «μελλοντικοί μας ήρωες», αναφέρει η ιστοσελίδα του μουσείου.

- **Broad Gallery**, Λος Άντζελες

Ανοιξε τις πύλες του στην Grand Avenue του Λος Άντζελες το 2015, η Broad Gallery αναδεικνύει έργα της σύγχρονης τέχνης. Η πινακοθήκη πήρε το όνομα της από τους χρηματοδότες και φιλάνθρωπους Eli και Edythe Broad και παρουσιάζει, επίσης, έργα τέχνης από την προσωπική τους συλλογή.

Το κτίριο βρίσκεται δίπλα στο θεαματικό Μέγαρο Μουσικής Walt Disney, το σχέδιο του οποίου επιμελήθηκε ο διάσημος αρχιτέκτονας Frank Gehry.

- **Μουσείο των Μάγιας της Αμερικής**, Γουατεμάλα, Αμερική

Το Museo Maya de America, που φιλοξενείται στην Γουατεμάλα αναμένεται να γίνει το πιο σημαντικό μουσείο της ιστορίας των Μάγια στην Κεντρική Αμερική. Σχεδιασμένο από την ελβετική αρχιτεκτονική εταιρεία, Harry Gugger Studio, άνοιξε τις πόρτες του στο κοινό το 2017.

Το σχεσιακό γίνεσθαι και συνέχεια της ύπαρξης

Μάγια Θεοχάρη
Μέλος της ΑΛΛΗΛΟΝ

Ψυχολόγος, MSc Προσωποκεντρικής Συμβουλευτικής & Ψυχοθεραπείας
[Maya Theohari | LinkedIn](#)

Περίληψη

Κεντρικής σημασίας στη διαμόρφωση του παιδιού και την εξέλιξη σε έναν αυτόνομο και λειτουργικό ενήλικα είναι η «επαρκώς καλή» πρώιμη παροχή φροντίδας από τον βασικό φροντιστή μέσα από το «καθρέφτισμα». Το «καθρέφτισμα» συμβαίνει καθώς ο φροντιστής μπορεί να αναγνωρίσει τη μοναδικότητα της ύπαρξης που κρατάει στην αγκαλιά. Σε αντίθετη περίπτωση, σημαίνει ότι «δεν είναι ορατό, άρα δεν υπάρχει». Είναι γεγονός ότι οι άνθρωποι έχουν μια έμφυτη τάση να δημιουργούν ισχυρούς στοργικούς δεσμούς. Η διακοπή μιας σχέσης, ένας χωρισμός, μια απώλεια φέρνει αρκετά συχνά τους ανθρώπους αντιμέτωπους με έντονα αρνητικά συναισθήματα όπως άγχος, θυμό, κατάθλιψη, απώλεια νοήματος. Η σύνδεση με τον σημαντικό «άλλο» λειτουργεί αρκετά συχνά σαν «ψυχολογικό οξυγόνο». Η προσωπική αυτονομία είναι ζωτικό σημείο διαπραγμάτευσης στη ζωή των ανθρώπων.

Πως αναπτύσσεται και διαμορφώνεται προσωπικότητα του ανθρώπου; Είμαστε τελικά και γινόμαστε αυτό που βιώνουμε; Πώς αναπτύσσεται η ψυχική δυσφορία και οι ψυχολογικές δυσκολίες στους ανθρώπους; Τελικά, τί είναι αυτό που δυσκολεύει τον άνθρωπο σε σχέση με τον εαυτό αλλά και τις διαπροσωπικές σχέσεις; Εκφράσεις όπως «νιώθω απροστάτευτος», «αισθάνομαι ότι με αγαπούν», «νιώθω να με απορρίπτουν» (Gendlin, 1996) (αναφέρεται σε Cooper & Bohart, 2021) ακούγονται αρκετά συχνά από τους ανθρώπους στα γραφεία των ψυχοθεραπευτών. Μοιάζουν με ερωτήματα και διαπιστώσεις που μας αφορούν καθώς εκ φύσεως είμαστε αλληλεπιδραστικά όντα. Κυρίως από τα πρώτα χρόνια της ύπαρξής μας, αναγνωρίζουμε τον εαυτό αλλά και τον κόσμο μέσα από την βιωματική εμπειρία της ζωής μας.

Μέσα από την παραπάνω οπτική θα μπορούσαμε να πούμε ότι είμαστε οργανισμοί που αναπτύσσονται μέσω της αλληλεπίδρασης με τον κόσμο, κυρίως αρχικά μέσα από την σωματική επαφή και τα βιωμένα νοήματα που μας περιβάλλουν από την πρώτη στιγμή της γέννησής μας (Cooper & Bohart, 2021). Πρόκειται για αισθητά και

Πως αναπτύσσεται και διαμορφώνεται προσωπικότητα του ανθρώπου; Είμαστε τελικά και γινόμαστε αυτό που βιώνουμε; Πώς αναπτύσσεται η ψυχική δυσφορία και οι ψυχολογικές δυσκολίες στους ανθρώπους; Τελικά, τί είναι αυτό που δυσκολεύει τον άνθρωπο σε σχέση με τον εαυτό αλλά και τις διαπροσωπικές σχέσεις; Εκφράσεις όπως «νιώθω απροστάτευτος», «αισθάνομαι ότι με αγαπούν», «νιώθω να με απορρίπτουν» (Gendlin, 1996) (αναφέρεται σε Cooper & Bohart, 2021) ακούγονται αρκετά συχνά από τους ανθρώπους στα γραφεία των ψυχοθεραπευτών. Μοιάζουν με ερωτήματα και διαπιστώσεις που μας αφορούν καθώς εκ φύσεως είμαστε αλληλεπιδραστικά όντα. Κυρίως από τα πρώτα χρόνια της ύπαρξής μας, αναγνωρίζουμε τον εαυτό αλλά και τον κόσμο μέσα από την βιωματική εμπειρία της ζωής μας.

Μέσα από την παραπάνω οπτική θα μπορούσαμε να πούμε ότι είμαστε οργανισμοί που αναπτύσσονται μέσω της αλληλεπίδρασης με τον κόσμο, κυρίως αρχικά μέσα από την σωματική επαφή και τα βιωμένα νοήματα που μας περιβάλλουν από την πρώτη στιγμή της γέννησής μας (Cooper & Bohart, 2021). Πρόκειται για αισθητά και βιωμένα νοήματα του παρόντος σε σχέση με τον εαυτό και τον κόσμο (Gendlin, 1996).
Ύπαρξη & Εμπειρία ως Ένα

Από την στιγμή της γέννησης και μετά, στα πρώτα στάδια της ζωής του, το νεογνό βιώνει τον κόσμο γύρω του ως μια αδιαφοροποίητη οντότητα, που σημαίνει ότι η ύπαρξη του και η εμπειρία του είναι ένα (Warner, 2005). Η σχεσιακή διάσταση ή και το σχεσιακό γίνεσθαι έχει ήδη ξεκινήσει εννέα μήνες πριν γεννηθώ, καθώς αναπτύσσομαι ως έμβρυο και βιώνω σε σχέση με τη μητέρα μου.

Σύμφωνα με τον John Bowlby ο κύριος φροντιστής είναι το πρόσωπο που θα αναγνωρίσει τις ανάγκες και τις επιθυμίες του παιδιού (Bowlby, 1979). Το βρέφος με την συνεχόμενη φροντίδα που λαμβάνει από την μητέρα του είναι ικανό να έχει και να δημιουργεί προσωπική ύπαρξη και έτσι αρχίζει από τα πρώτα λεπτά της ζωής του να οικοδομεί αυτό που θα μπορούσε να ονομαστεί «συνέχεια της ύπαρξης...» (Bowlby, 1977). Αν όμως η μητέρα, ο πρωταρχικός φροντιστής δεν είναι επαρκώς καλή, τότε το βρέφος δεν αρχίζει πραγματικά να υπάρχει. Επομένως, το βρέφος που αποτυγχάνει σε σχετισθεί με ασφάλεια στην αρχή της ζωής του είναι και το άτομο που αδυνατεί να σχετισθεί αργότερα στην μετέπειτα ζωή του, είναι αποσυνδεδεμένο, συνήθως εμφανίζεται αποστασιοποιημένο συναισθηματικά απορρίπτοντας τον εαυτό και τις διαπροσωπικές του σχέσεις (Bowlby, 1977).

Με τη γέννησή του, το βρέφος από τις πρώτες μέρες της ζωής του έχει την «ανάγκη για θετική αναγνώριση» (Biermann-Ratjen, 1998b) Ανατρεφόμενα με αυτόν τον τρόπο, τα βρέφη μπορούν να ενσωματώσουν όλες τις εμπειρίες σαν αίσθηση του εαυτού και να αναπτυχθούν με αυτόν τον τρόπο σε ολοκληρωμένους, πλήρως λειτουργικούς ενήλικες (Biermann-Ratjen, 1988a). Η σχεσιακή ανάπτυξη της ανθρώπινης φύσης είναι βίωμα, η αναγνώριση και ο σεβασμός από την πλευρά του φροντιστή θα προσδιορίσει την αποδοχή της ύπαρξης του βρέφους για τον εαυτό και τον κόσμο, και έτσι διαμορφώνεται (από τον φροντιστή) μια ασφαλής βάση για την κάλυψη των αναγκών του (Bowlby, 1977).

Ο Eugene Gendlin, φιλόσοφος, θεωρητικός, και ερευνητής στην ψυχοθεραπεία -συνός συνεργάτης του Rogers, από πολύ νωρίς, προσδιορίζει τη βιωματική διεργασία ως αναπόσπαστο μέρος για την αναγνώριση και την ανάπτυξη του εαυτού όπως και την αλληλεπίδραση

με τον κόσμο (Cooper & Bohart, 2021). Ο Gendlin (1997) αναφέρεται χαρακτηριστικά στις υποκειμενικές εμπειρίες, οι οποίες δεν είναι μόνο εσωτερικές διεργασίες αλλά και αλληλεπιδράσεις στη ζωή και τις καταστάσεις. Ο τρόπος δηλαδή με τον οποίο το βρέφος «θα βιώσει τον εαυτό σε σχέση με...» είναι αυτή η «διαδραστική αλληλεπίδραση» η οποία σύμφωνα με τον Gendlin δημιουργεί και διαμορφώνει την ανθρώπινη ύπαρξη και στη συνέχεια διαμορφώνεται μέσα από το ίδιο πρίσμα ως σχεσιακή ύπαρξη με τον εαυτό αλλά και με τους σημαντικούς άλλους (Gendlin, 1997) (αναφέρεται σε Άννα Καραλή). Επομένως, είμαι «αλληλεπίδραση» με τους άλλους ανθρώπους καθώς αντιλαμβάνομαι και αναγνωρίζω τον εαυτό μέσα από την αλληλεπίδραση με τους σημαντικούς άλλους.

Παρόμοια η Warner (2005) περιγράφει την αναγκαία σύνδεση του βρέφους με τον φροντιστή του προκειμένου να μπορέσει μέσα από τη βιωμένη αίσθηση ασφάλειας να συγκρατήσει και να διατηρήσει την προσοχή, να προσαρμόσει την ένταση της εμπειρίας του και να την κατανοήσει. Αναφέρει πιο συγκεκριμένα ότι «τα βρέφη αρχικά είναι σχεδόν εξ ολοκλήρου εξαρτώμενα από ενήλικες για να μπορέσουν να διατηρήσουν την προσοχή πάνω τους με οποιονδήποτε τρόπο» (Warner, 2005). Εφόσον τον βρέφος υποστηριχθεί ικανοποιητικά από τον ενήλικα/φροντιστή - που σημαίνει ότι αναγνωρίζονται και ικανοποιούνται οι ανάγκες του - τότε μπορεί να αρχίσει να αναλαμβάνει και να εντάσσει την διαδικασία επεξεργασίας για τον εαυτό του (Warner, 2005). Η ενσωμάτωση των εμπειριών του γίνεται μέσα από την αλληλεπίδρασή του με τον σημαντικό «άλλο» (Warner, 2005).

Φαίνεται να συγκλίνουν -και δεν είναι τυχαίο- οι προσεγγίσεις διαφορετικών θεωριών θεραπείας και προσωπικής ανάπτυξης. Ο Βρετανός παιδίατρος και ψυχαναλύτης Donald Woods Winnicott αναφέρεται στην σημαντικότητα της σχέσης παιδιού – φροντιστή καθώς το ανθρώπινο ον αναφέρεται κυρίως μέσα από το διαπροσωπικό και ενσυναισθητικό κλίμα (Firman & Gila, 1997). Είναι συνεπώς κεντρικής σημασίας η «επαρκώς καλή» πρώιμη παροχή φροντίδας από τον φροντιστή ως στάση «καθρεφτισματος». Το καθρέφτισμα συμβαίνει καθώς ο φροντιστής μπορεί, κοιτάζοντας στα μάτια το βρέφος, να αναγνωρίσει ένα μοναδικό ανθρώπινο ον (Winnicott, 1988b). Καθώς το βρέφος βιώνει τον εαυτό του ανακλώμενο στη στάση του φροντιστή, μπορεί να αντιλαμβάνεται ότι είναι πραγματικά μοναδικό, ατομικό ανθρώπινο ον (Winnicott, 1987). Ο Winnicott το περιέγραψε αυτό μέσα από μια λακωνικά υπαρξιακή διάσταση «Όταν κοιτάω, είμαι ορατός, άρα υπάρχω» (Winnicott, 1988b).

Τελικά μέσα σε αυτή την αλληλεπίδραση, το βρέφος διαμορφώνεται ως αδιαφοροποίητο όλον, στο οποίο δεν υπάρχει διάκριση μεταξύ εμπειριών του «εγώ» και του «όχι εγώ» (Wilkins, 2005). Συμπεριφέρεται σαν μια ολότητα, ως ένα οργανωμένο σύνολο, ως «γκέσταλτ», (Cooper, 2021) και η εμπειρία του ενσωματώνεται στον τρόπο ύπαρξής.

«Έτσι κι αλλιώς, στο πιο βαθύ επίπεδο, το ανθρώπινο ον είναι σχεσιακό» (Firman & Gila, 1997). «Καθώς η μητέρα ατενίζει το μωρό στην αγκαλιά της και το μωρό ατενίζει το πρόσωπο της μητέρας και βρίσκει τον εαυτό του εκεί μέσα... υπό την προϋπόθεση ότι η μητέρα κοιτάζει πραγματικά το μοναδικό μικρό, απροστάτευτο πλάσμα και δεν προβάλλει τις δικές της ενδοβολές πάνω στο παιδί ούτε και τις δικές της προσδοκίες, φόβους και σχέδια για το παιδί» (Miller, 1981). Έτσι λοιπόν το βρέφος ως ύπαρξη θα ξεκινήσει την πορεία του στον κόσμο ενσωματώνοντας την αξιολόγηση του φροντιστή, ως οργανισμική αξιολόγηση, και στη

συνέχεια θα την εσωτερικεύσει ως διεργασία ενσυναίσθησης του εαυτού, προαγωγής και ανάπτυξης (Μέρυ, 2001). Το παιδί που θα μεγαλώσει χωρίς αναγνώριση και αποδοχή, χωρίς ενσυναίσθηση, χωρίς τη σύνδεση με το ασφαλές περιβάλλον, είναι πολύ πιθανό ως ενήλικας να αναζητά μάταια αυτόν τον «καθρέφτη» (Miller, 1981) της αναγνώρισης του εαυτού. Θα είναι «το παιδί» το οποίο μέσα από την ελλειμματική αποδοχή ή και την πλήρη απουσία της, την μικρή ή/και την καθόλου αυτοεκτίμηση από τους βασικούς φροντιστές θα αναζητά την αναγνώριση... θα αναζητά «έναν τρόπο ύπαρξης» (Rogers, 1980).

REFERENCES

Καραλή, Α. Το 'Κάτι Εκεί...' της 'Βιωμένης Αίσθησης' στην Focusing Βιωματική Προσέγγιση και η Ριζική Επίδρασή του στην Ψυχοθεραπεία.

Μέρυ, Τ. (2001). Πρόσκληση στην Προσωποκεντρική Προσέγγιση. Αθήνα: Καστανιώτης.

Biermann-Ratjen E. M. (1998a), Incongruence & psychopathology in B. Thorne & E. Lamberts (Eds). Person-centered therapy A European Perspective. (pp. 119-130). London: Sage.

Biermann-Ratjen E. M. (1998b), On the development of persons in relationships in B. Thorne & E. Lamberts (Eds). Person-centered therapy A European Perspective. (pp. 106-118). London: Sage.

Bowlby, J. (1977). The Making and Breaking Affectional Bonds. I Aetiology and Psychopathology in the Light of Attachment Theory. An expanded version of the Fiftieth Maudsley Lecture, delivered before the Royal College of Psychiatrists, 19 November 1979. The British Journal of Psychiatry, 130, 201-10.

Bowlby, J. (1979). The Making and Braking Affectional bonds. London: Routledge.

Cooper, M. (2021). Θεωρία ανάπτυξης και προσωπικότητας, In Mick Cooper, Maureen O'Hara, Peter F. Schmid, & Arthur C. Bohart (Eds.), ΠΡΟΣΩΠΟΚΕΝΤΡΙΚΗ ΨΥΧΟΘΕΡΑΠΕΙΑ ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ – ΘΕΩΡΙΑ, ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΚΑΙ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ. pp.179-205. Αθήνα: Παπαζήση.

Cooper, M. & Bohart A. C. (2021). Βιωματικές και φαινομενολογικές βάσεις, In Mick Cooper, Maureen O'Hara, Peter F. Schmid, & Arthur C. Bohart (Eds.), ΠΡΟΣΩΠΟΚΕΝΤΡΙΚΗ ΨΥΧΟΘΕΡΑΠΕΙΑ ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ – ΘΕΩΡΙΑ, ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΚΑΙ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ. pp.154-178. Αθήνα: Παπαζήση.

Gendlin, E. T. (1996). Focusing-oriented psychotherapy: A manual of the experiential method. New York: Guilford Press.

Gendlin, E. T. (1997). Experiencing and the Creation of Meaning. A Philosophical and Psychological Approach to the Subjective. Northwestern University Press: Evanston, Illinois.

Miller, S. (1975). The Drama of the Gifted Child. New York: Basic Books.

Rogers, C. R. (1980). A Way of Being. USA: Houghton Mifflin Company.

Warner, M. (2005). A Person-Centered View of Human Nature, Wellness, and Psychopathology. In S. Joseph and R. Worsley (Eds.), Person-Centered Psychopathology – A Positive Psychology of Mental Health. pp 91-109. UK: PCCS Books.

Winnicott, D. W. (1987). The Maturational Processes and the Facilitating Environment. London: The Hogarth Press and the Institute of Psycho-Analysis.

Winnicott, D. W. (1988b). Playing and Reality. London: Penguin.

Wilkins, P. (2005). Person-Centered Theory and "Mental Illness". In S. Joseph and R. Worsley (Eds.). Person-Centered Psychopathology. A Positive Psychology of Mental Health. UK: Ashford Color Press.

Cooper, M. Θεωρία ανάπτυξης και προσωπικότητας. In ΠΡΟΣΩΠΟΚΕΝΤΡΙΚΗ ΨΥΧΟΘΕΡΑΠΕΙΑ ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ – ΘΕΩΡΙΑ, ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΚΑΙ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ. Eds. Mick Cooper, Maureen O'Hara, Peter F. Schmid, Arthur C. Bohart. Εκδόσεις Παπαζήση: Αθήνα

How to choose your university

Γιώργος Σπύρου
Μέλος ΑΛΛΗΛΟΝ

EU Commission- Retired (Ex- Deputy secretary of INTERPARENTS)

[Georges Spyrou | LinkedIn](#)

Περίληψη

At this time of year, many families (the students finishing the secondary school this year, the students who will finish in June 2025, (and also their parents advising them) are taking important decisions for the future, making the choices for the future university studies.

The aim of the article is to give hints helping them to make the best possible choice.

At this time of year, many families (the students finishing secondary school this year, the students who will finish in June 2025, (and also their parents advising them) are making important decisions for the future, making the choices for future university studies.

There are many choices to be made in this context but they can be summarised in two main questions:

- What do I want to study?
- How to choose the University corresponding best to my aspirations?

The first question is simple and complicated in the same time. The most important is to select a future career that you find attractive. For this, it is necessary to attempt to see yourself in the future by making a plan and saying to yourself:

“I may study this, and then that, and in this way in 3 years (or 5 or 6 depending on the studies) with my qualifications, I can see myself as.... (Working in this or that domain,

... doing research,applying for such and such a position, etc.). Now, if the image of yourself in this future satisfies you, if you think it will give you the professional recognition you wish to achieve, and an interesting occupation, then go ahead, and follow this path. But if not, think again and choose another path, start this little exercise again. It is important to always ask yourself why you may opt for these studies instead of others. It is of paramount importance to undertake studies in a domain that you like, and which will lead you where you wish to go.

As an example, if you hate addition and multiplication, do not attempt to become an accountant even if the prospect of finding a good job later is high. If you like to help others, then medicine is an option, if you are prepared to study hard. As a rule, it is wise to always check the employability aspect of the studies you plan to undertake – are the job prospects reasonable?

If there is no data available on the internet, then try to answer this simple question: are there companies, organizations, or individuals ready to pay me something decent if I acquire this set of skills and knowledge? Or if with these studies I am not interesting as an employee, can I envisage earning my bread (and my caviar) working as an independent, self-employed person?

So now having decided on the kind of studies you wish to pursue, you can proceed to the search for the best university for you.

I insist on this term the “best for you” because like many things in life, in this case also, there is no “One size fit all”.

First, take into account that a given course can have a different professional recognition, or if you will, a different perception, depending on the university delivering the degree. A law degree (say) from Oxford UK, and a law degree from a “less famous” university, do not have the same “prestige” in the work market. But of course, the entry requirements are also different, varying from a virtually “mission impossible” prospect of admission for (say) Oxford to a more reasonable prospect of acceptance of your application in other, less famous places. This difference in “prestige” is not always important. I have met many people who made great careers with degrees from “less famous” universities. However, a degree from a “prestigious” institution is actually a particularly good asset.

For this reason, I tend to recommend applying for “prestigious” universities. However, to increase your chances and avoid frustration, you must check carefully if the entry requirements are realistic for the grades you are likely to get. Do not hesitate to apply to many universities (and possibly to many countries) to increase your chances of success. When applying therefore, use always a “mix” of applications to prestigious and less prestigious universities, to be on the safe side.

One way to have an idea of the “prestige” of a given degree is to use the “University rankings” (or League tables). There are many such rankings, such as the well-known Chinese “[QS World University Rankings](#), the “[CWUR | Center for World University Rankings](#), the “Times” rankings (www.timeshighereducation.com), and the “[High Fliers](#)” (a site specializing in the United Kingdom). When using these rankings, it is better to search “by subject” because the classification changes a lot depending on the subject. Also, you must bear in mind that because of the criteria used by these ranking systems, they have a clear tendency to reflect the vision of the “anglophone world”. Excellent universities

in France, Switzerland, and elsewhere are often not listed in a way that reflects their real value and reputation. A good example concerns the prestigious “Ecole Polytechnique” and the Sorbonne, both listed surprisingly low in many rankings.

For this reason, I strongly recommend using these “rankings/classifications” with caution and not taking them at face value. There are also “alternative ranking systems” based on how “green” is the University ([UI GreenMetric | World University Rankings](#)), or how safe it is estimated to be, etc. You can find this data easily on the web, depending on what is important for you.

Once you have made a short list of possible destinations, ask the views of your family and extended family, of your teachers, school advisers, and if possible, students. Ask their advice. You can find student opinions on Facebook, blogs, “Youtube”, student satisfaction scores, etc.

When you are planning to spend some years in a place, is important to know if it is the kind of environment that seems to make you comfortable (or not). Is it safe? Are the buildings scattered all over the city or regrouped around a campus? What about the climate? Is there a welcome atmosphere for the non-nationals?

The facilities are important: Libraries with convenient opening hours, e-resources, and modern laboratory facilities (for sciences). Sports centers? Cafes, student restaurants? Cultural life? Arts centers or similar? Health care facilities available for the students?

Accommodation is also important: Are there university-owned facilities? Is it necessary to use public transport, or are the distances walkable? If there is a need for public transport, are the connections safe and frequent? Accommodation cost: what price range? What’s included? Is the University offering support, can you find easily affordable accommodation off campus, etc? If it is possible, envisage to reserve

accommodation before the result of your application is available. If you are not admitted to this specific university, you can always cancel the reservation, often without cost.

Have a look at the social aspects: Are there student associations / Unions? Sports associations? Culture societies? Activity societies? Personal tutoring? etc.

Possibly you could receive offers from universities located in big cities and also in smaller centres of population. If you opt for the big city, remember that the big city offers a lot of entertainment, amenities, and often part-time job opportunities. But the cost of living can be much higher, and life can be more stressful, and "student life" can be more limited. The small city offers usually more affordable accommodation, less traffic problems, lower cost of living, cheaper outings, and often more opportunities for sport. Often the small city is safer than the big city and permits in general to focus better on your studies. Socialization with the other students is in general easier in the smaller places.

If you have the opportunity, participate in an "Open doors event", (you can find the dates on the universities' websites). In this way, you can evaluate the place with your own eyes.

Concerning the financing of your studies, it is wise to make a budget and investigate the cost of university fees, the cost of accommodation, transport, travel, and the minimum necessary "pocket money". Remember some estimates of the cost of living given by some websites are extremely optimistic. Very frequently, you must increase them by 50% or even estimate a doubling.

Coming back to admission requirements, it is necessary to be vigilant in order not to miss special requirements for some types of studies. These can differ from one country to another. These are often related to examinations demonstrating the level of knowledge of the teaching language. It is advisable to pass in good time any necessary exams to be able to present in good time the required certificates. In this way, you will avoid finding yourself excluded or under stress to take an exam at a moment that might not suit you.

Several universities have special tests which are a requirement for admission to some faculties. These tests are common for access to degree studies with high requirements, such as Medicine (Example: the "UCAT" test for medical studies in the UK), Engineering, Veterinary, Pharmacy, Law, sometimes architecture, etc. If you aim for these types

of studies, inform yourself carefully of any necessary tests and the relevant deadlines.

Currently, more and more countries have central websites where the

applications are submitted. The United Kingdom (UK) has "UCAS", France has "Parcoursup", Ireland has "CAO", The Netherlands has "Studielink", Greece has a similar system for the Greeks abroad, etc. Take the time to carefully study the website, carefully read the instructions, and complete your applications with great care because any error can be "fatal" and lead to exclusion. Above all, do not miss the relevant deadlines. If your school is helping you with the applications, be as cooperative as possible.

I cannot close this brief "Vademecum" without reference to the impact of Brexit on university entrance. Indeed, the United Kingdom (UK) has been over the years one of the most frequent options for university studies for many "continental" EU students. As foreseen, the UK's departure from the EU has consequences also for third-level education. If you plan to study in the UK, please take into account:

- The increased fees for the Bachelor's degree and the even more increased fees for the Master.
- It will be more complicated to stay and work in the UK after your studies (if indeed you have such a plan).
- No member of your family will be permitted to live with you during your studies.
- The UK is not participating any more in the student exchange programme, Erasmus+.
- The access to student loans for EU students remains uncertain at present, information for now remains contradictory.
- The recognition of the UK diplomas is not covered anymore by the European Union Directives.

There are now many European Union countries where universities are offering many courses of study and degrees in the English language. Apart from the Republic of Ireland, these include the Netherlands, France, Italy, Cyprus, and many others, all EU countries with excellent universities and in general low tuition fees, and therefore a valid alternative to the UK for those wishing to pursue studies in the English language.

Hoping that these few lines could help support you in your choices, I wish you all possible success with your applications and your future academic career.

Ένθετο Α: Κοινωνική Καινοτομία

Μήνυμα προσκεκλημένου εκδότη

Η σημασία της κοινωνικής καινοτομίας

Δρ. Μανώλης Τζουβελέκας
Μέντορας Σπουδών, Σταδιοδρομίας και Επιχειρηματικότητας
Μεταδιδακτορικός Ερευνητής ΑΠΘ
[Manolis Tzouvelekas | LinkedIn](#)

Οι όροι κοινωνική καινοτομία (Κ.Κ) και κοινωνική επιχειρηματικότητα (Κ.Επ) έχουν αποκτήσει τα τελευταία χρόνια μεγαλύτερη βαρύτητα σε σχέση με το παρελθόν. Η πρακτική στα εν λόγω πεδία δεν αποτελεί απλά την προσθήκη της λέξης «κοινωνική» μπροστά από την καινοτομία ή και την επιχειρηματικότητα, έννοιες που αποτελούν τον βασικό πυλώνα της ιδιωτικής/ επιχειρηματικής οικονομίας. Δεν είναι επιπλέον μια «μόδα» από αυτές που έρχονται και παρέρχονται στην διοίκηση επιχειρήσεων. Είναι ενσωματωμένες πρακτικές στο καθημερινό επιχειρηματικό γίνεσθαι σε ολόκληρο τον πλανήτη, που έχει ή θέλει να έχει ένα θετικό κοινωνικό, οικονομικό και περιβαλλοντικό πρόσημο. Είναι διακριτές έννοιες και πρακτικές από την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη και εμπεριέχουν μια διάρκεια που υπερβαίνει το διάστημα μιας καμπάνιας με σκοπό την προώθηση εταιρικών στόχων. Είναι μια καθημερινότητα που αρθρώνεται σε πολλά επίπεδα και γεωγραφίες. Δεν αφορά μόνο σε αστικά περιβάλλοντα, σε κατοίκους περιοχών σε ανάγκη, σε περιβαλλοντικά υποβαθμισμένες περιοχές. Αφορά στο επίπεδο βελτίωσής της ποιότητας ζωής, της οικονομικής δραστηριότητας και της προστασίας του ανθρωπογενούς και φυσικού περιβάλλοντος.

Ανεξάρτητα από την αμερικάνικη/αγγλοσαξονική ή την Ευρωπαϊκή προσέγγιση, την προσέγγιση μέσω της κοινωνικής επιχειρηματικότητας ή της κοινωνικής επιχείρησης (Κ.Ε), ο ρόλος της Κ.Επ. και της Κ.Ε είναι σημαντικός στην επίτευξη κοινωνικών στόχων παράλληλα με

την επιχειρηματική και οικονομική βιωσιμότητα των κοινωνικών επιχειρηματιών/επιχειρήσεων.

Χρειάζεται να θυμόμαστε συστηματικά ότι η κοινωνική και αλληλέγγυα οικονομία δεν μπορεί να υποκαταστήσει το κράτος πρόνοιας και τις κοινωνικές υπηρεσίες.

Ποια η σχέση πραγματική ή δυνητική συμβολή της ανάλυσης πτυχών των πεδίων της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και της κοινωνικής καινοτομίας, με τα μέλη της ΑΜΗΛΟΝ, ειδικά, αλλά και των νέων ανθρώπων γενικότερα;

Χρειάζεται ενδυνάμωση της παρουσίας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση με εισαγωγή σχετικών μαθημάτων κοινωνικής επιχειρηματικότητας και καινοτομίας σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο. Η Κοινωνική Οικονομία (και μαζί της η κοινωνική επιχειρηματικότητα) περιλαμβάνεται σε ένα από τα 14 βιομηχανικά οικοσυστήματα της ΕΕ και δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στα αποτελέσματά της και τη συμβολή της στην απασχόληση, και στην επίλυση ή άμβλυση κοινωνικών, οικονομικών και περιβαλλοντικών ζητημάτων που δεν μπορούν να επιλυθούν ή να προσεγγιστούν με επιτυχία. Η κοινωνική επιχειρηματικότητα και καινοτομία μπορούν να οδηγήσουν όχι μόνο σε θετική κοινωνική αλλαγή αλλά και σε συστημική αλλαγή.

Διδάσκοντας και εφαρμόζοντας την κοινωνική καινοτομία στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Τα Πανεπιστήμια ως οδηγοί της κοινωνικής καινοτομίας.

Rev. Eugene-Engenios (Emmanouil) Georgantakis, Ph.D. - π. Ευγένιος (Εμμανουήλ) Γεωργαντάκης, Δρ. Μέλος ΑΛΛΗΛΟΝ

Εμμανουήλ (π. Ευγένιος) Γεωργαντάκης κατέχει Ph.D. (Διδακτορικό) και Th.M. (Μεταπτυχιακό) από της Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής.

Έχει προπτυχιακό (BA. & Th.B.) και Δίπλωμα Βυζαντινής μουσικής από την Ελλάδα. Επίσης, είναι υπ. Διδάκτωρ ΕΚΠΑ.

[Eugene Georgantakis | LinkedIn](#)

Περίληψη

Τα Πανεπιστήμια (η τριτοβάθμια εκπαίδευση) είναι ο οιακοστρόφος των νέων. Η κοινωνική καινοτομία είναι η ελπίδα για ένα καλό μέλλον. Η Ευρωπαϊκή Ένωση και η παγκόσμια αγορά παίζουν ξεκάθαρο και καθοριστικό ρόλο στην κοινωνική καινοτομία. Τα πανεπιστήμια πρέπει να προετοιμάζουν τους νέους, την επόμενη γενεά, να αποκτήσουν εμπειρίες και δεξιότητες πάνω στην κοινωνική καινοτομία; Μια κοινωνία πρέπει να έχει ανάπτυξη κοινωνική, οικονομική, πολιτισμική, κτλ., σε οικογενειακό, τοπικό, περιφερειακό, εθνικό, ευρωπαϊκό και παγκόσμιο επίπεδο; Η κοινωνική καινοτομία είναι κάτι θεωρητικό ή πρακτικό; Έχει οφέλη η διδασκαλία και η εφαρμογή της κοινωνικής καινοτομίας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση;

Τα Πανεπιστήμια (η τριτοβάθμια εκπαίδευση) είναι ο οιακοστρόφος των νέων. Η σωστή ποδηγέτηση των νέων, θα αποτελέσει ορόσημο στην μελλοντική επαγγελματική πορεία τους. Η κοινωνική καινοτομία είναι η ελπίδα για ένα καλό μέλλον. Η Ευρωπαϊκή Ένωση παίζει ξεκάθαρο και καθοριστικό ρόλο στην κοινωνική καινοτομία. Κοινωνική καινοτομία ονομάζεται μια νέα λύση σε ένα κοινωνικό πρόβλημα, που είναι πιο αποδοτική, πιο αποτελεσματική, πιο βιώσιμη σε σχέση με τις υπάρχουσες λύσεις. Η κοινωνική καινοτομία μπορεί να είναι ένα προϊόν, μια παραγωγή, μια διαδικασία ή τεχνολογία, μια αξία, μια ιδέα, μια νομοθεσία, ένα κοινωνικό κίνημα, μια παρέμβαση ή κάποιος συνδυασμός των παραπάνω. Ο όρος κοινωνική καινοτομία καθιερώθηκε επιστημονικά, στις αρχές της δεκαετίας του '90 από το ερευνητικό πρόγραμμα Social Innovation, Governance and Community (SINGOCOM).

Τα πανεπιστήμια πρέπει να προετοιμάζουν τους νέους, την επόμενη γενεά, να αποκτήσουν εμπειρίες και δεξιότητες πάνω στην κοινωνική καινοτομία. Μια κοινωνία πρέπει να έχει ανάπτυξη κοινωνική, οικονομική, πολιτισμική, κτλ. σε οικογενειακό, τοπικό, περιφερειακό, εθνικό, ευρωπαϊκό και παγκόσμιο επίπεδο. Η κοινωνική καινοτομία δεν είναι κάτι θεωρητικό, αλλά πρακτικό, η οποία χρειάζεται σε κάθε φοιτητή, για να διάγει με επιτυχία τον επαγγελματικό του στίβο.

Η αναγκαιότητα της κοινωνικής καινοτομίας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση είναι πασιφανής. Η κοινωνική καινοτομία βοηθάει στο όραμα, τον προσδιορισμό και την μετάβαση από το παρόν στο μέλλον. Οι φοιτητές πρέπει να ενημερώνονται, εν προκειμένω, σχετικά με τις κοινωνικές καινοτομίες για την διασφάλιση του μέλλοντος. Είναι ευχής έργο η εφαρμογή της κοινωνικής καινοτομίας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση χρησιμοποιώντας σύγχρονες τεχνολογικές εφαρμογές όπως: videos, 3D printing, τηλεμαθήματα, ψηφιακά εκπαιδευτικά εγχειρίδια, χρήση μαζικών ανοικτών διαδικτυακών μαθημάτων (φοιτητές από όλο τον κόσμο), κτλ. Η κοινωνική καινοτομία στα πανεπιστήμια είναι η σύγχρονη πραγματικότητα στην μελλοντική αγορά εργασίας. Βοηθάει ώστε ο φοιτητής, να καλλιεργήσει την κριτική του σκέψη, έτσι ώστε να μπορεί, να επιλύσει προβλήματα του μέλλοντος, χρησιμοποιώντας την τεχνολογική μάθηση και την κοινωνική καινοτομία. Η χρήση κοινωνικής καινοτομίας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, έχει να κάνει με τη βελτίωση της εκπαίδευσης, προκειμένου στο άμεσο μέλλον οι νυν φοιτητές, μελλοντικοί πολίτες, να ενταχθούν στην κοινωνία, αφού η κοινωνική καινοτομία επηρεάζει άμεσα πολιτισμικά, κοινωνικά, οικονομικά, θρησκευτικά την κοινωνία μας. Οι φοιτητές πρέπει να μάθουν την εφαρμογή της κοινωνικής καινοτομίας. Η κοινωνική καινοτομία σχετίζεται με την βιώσιμη ανάπτυξη, την κοινωνική προστασία, την οικονομική-κοινωνική ισότητα των φύλων, φυλών, θρησκευτικών ομάδων, σεξουαλικών προσανατολισμών, κοινωνικών ομάδων, κτλ., χωρίς διακρίσεις, μισαλλοδοξίες, φανατισμούς και ρατσισμούς. Σχετίζεται, επίσης, στην καλύτερηση της ποιότητας ζωής, της συνθήκης διαβίωσης και βιωσιμότητας, της βελτίωσης και ανάπτυξης της υγείας, της αντιμετώπισης κρίσιμων προβλημάτων όπως η φτώχεια, η ανεργία, κτλ. και τέλος της αναβάθμισης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Τα πανεπιστήμια ως οδηγοί της κοινωνικής καινοτομίας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση:

- Πρώτον, παιδαγωγική καινοτομία: η αλλαγή στυλ στη διδασκαλία και στην οργάνωση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, όπως η εισαγωγή καινοτόμων μοντέλων εκπαίδευσης που μετατρέπουν τον χαρακτήρα της εκπαίδευσης σε σημαντικό εργαλείο που δύναται να χαρακτηρίσει το πανεπιστήμιο, ως οργανισμό προσανατολισμένο στο μέλλον.

- Δεύτερον, επιστημονική και μεθοδολογική καινοτομία: η ενημέρωση του περιεχομένου των πανεπιστημιακών προγραμμάτων σύμφωνα με τους πιο επίκαιρους και αξιόπιστους εγχώριους και ξένους μελετητές. Παράλληλα σε αυτό αφορά την εισαγωγή καινοτόμων μαθημάτων, αλλά και τη δημιουργία σύγχρονου διδακτικού υλικού (νέα εγχειρίδια, προγράμματα, κατάλληλη και επικαιροποιημένη επιστημονική και μεθοδολογική υποστήριξη).

- Τρίτον, εκπαίδευση και τεχνολογική καινοτομία: η χρήση νέων ή βελτιωμένων τεχνολογιών μάθησης (όπως η εξ' αποστάσεως εκπαίδευση ή διαδικτυακή μάθηση (e-learning), τεχνολογία διαδικτύου, οργανωμένη τεχνολογία κ.λπ.). Η παραπάνω καινοτομία παρέχει στους φοιτητές και στους πανεπιστημιακούς καθηγητές πρόσβαση σε ηλεκτρονικές βιβλιοθήκες και στη δημιουργία ειδικών ψηφιακών πλατφορμών, για την καλύτερη προώθηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας σε ένα ενιαίο πανεπιστημιακό πληροφοριακό σύστημα.

Μια πολύ ενδιαφέρουσα πτυχή, σχετικά με την χρήση, των νέων τεχνολογιών ως προς την ανάδειξη της καινοτομίας στο χώρο της εκπαίδευσης, θα μπορούσαμε να θεωρήσουμε, πως είναι η χρήση της ρομποτικής. Μέσα από ειδικά συστήματα και προγράμματα ρομποτικής υπάρχει η δυνατότητα της ανάπτυξης ειδικών εφαρμογών με τις οποίες, οι πανεπιστημιακοί μπορούν πια να καταστήσουν ευκολότερο το έργο τους, κατά τη διαδικασία της διδασκαλίας των φοιτητών. Η χρήση της ρομποτικής έχει κάποια οφέλη στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, όπως είναι η ψυχαγωγία και η άμεση εμπειρία των φοιτητών, ο πειραματισμός, αλλά και η ενεργή συμμετοχή.

Διδάσκοντας και εφαρμόζοντας την κοινωνική καινοτομία στην τριτοβάθμια εκπαίδευση επιφέρει κάποιους βασικούς άξονες ανάπτυξης της κοινωνικής καινοτομίας στην εκπαίδευση. Μέσα από την χρήση των σύγχρονων τεχνολογικών, εφαρμογών, επέρχεται η πρόοδος της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Η κοινωνική καινοτομία είναι πολύπτυχη, συνοδεύεται έντονα από το στοιχείο της κοινωνικής άνθησης, εμπλουτισμού, ευδοκίμησης, προαγωγής, γιγάντωσης και εκσυγχρονισμού της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Τα Πανεπιστήμια είναι οι οδηγοί της κοινωνικής καινοτομίας. Η κοινωνική καινοτομία είναι απαραίτητη στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Τα πανεπιστήμια μας βοηθούν να μην ξεχνάμε το παρελθόν, να νοιαζόμαστε και να δουλεύουμε για το παρόν και να προετοιμαζόμαστε για το μέλλον. Η τριτοβάθμια εκπαίδευση είναι συνυφασμένη με την κοινωνική καινοτομία.

Βιβλιογραφία

Ελληνική Βιβλιογραφία:

Ανδριώτης Κ., (2003). Ποσοτική Έρευνα και Ανάλυση Δεδομένων με την Χρήση του SPSS 11.5, Αθήνα:Κλειδάριθμος. Βαβουράκη Α., (2006). Εκπαιδευτική καινοτομία και αξιοποίηση των τεχνολογιών της πληροφορίας και της επικοινωνίας στην εκπαίδευση – Επιμόρφωση εκπαιδευτικών ή αλληλεπιδραστικός επαγγελματισμός; Στο Μπαγάκης, Γ. (επιμ.), Εκπαιδευτικές αλλαγές, η παρέμβαση του εκπαιδευτικού και του σχολείου, σ. 389-397. Αθήνα: Μεταίχμιο. Δημητρακοπούλου Αγγ., (2002). Οι Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας στην Εκπαίδευση, Πρακτικά 3ου Πανελλήνιου Συνεδρίου με διεθνή συμμετοχή, Ρόδος, 26-29 Σεπτεμβρίου 2002, Αθήνα: Καστανιώτης. Καπραβέλου Αλ., (2011). «Η σημασία των θεωριών μάθησης στο πλαίσιο των ΤΠΕ στην Εκπαίδευση», στο Open Education – The Journal for Open and Distance Education and Educational Technology, Volume 7, Number 1: 98 -117. Καραμπέλας Κ., Kelly A., & Φωκιάλη Π., (2006). «Η αλληλεπίδραση και η επικοινωνία μέσα στο σχολικό χώρο ως ουσιώδης προϋπόθεση για επιτυχημένη και βιώσιμη εκπαιδευτική αλλαγή», στο Γ. Μπαγάκης (επιμέλεια). Εκπαιδευτικές αλλαγές, η παρέμβαση του εκπαιδευτικού και του σχολείου, Αθήνα: Μεταίχμιο. Κόμης Β.Ι., (2004). Εισαγωγή στις Εκπαιδευτικές Εφαρμογές των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών, Αθήνα: Εκδόσεις Νέων Τεχνολογιών. Κοντάκος Α., & Αγγελάκου Ε.Π., (2016). «Από τις θεωρίες του σχολείου στη σχολική ανάπτυξη», στο Θέματα Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού (Όγδοος Τόμος) – Συστημική ανάπτυξη εκπαιδευτικών μονάδων: τεχνολογική και παιδαγωγική συνύφανση, Αθήνα: Διαδράση. Κρουσταλάκης Γ., (1998). Παιδιά με ιδιαίτερες ανάγκες στην οικογένεια και το σχολείο - Ψυχοπαιδαγωγική Παρέμβαση, Γ έκδοση, Αθήνα: έκδοση του ίδιου. Κυριακώδη Δ., & Τζιμογιάννης Α., (2015). Οι εκπαιδευτικές καινοτομίες στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση: Μελέτη των βραβευμένων έργων της δράσης «Θεσμός Αριστείας και Ανάδειξη Καλών Πρακτικών», στο Θέματα Επιστημών και Τεχνολογίας στην Εκπαίδευση, 8(3): 123 – 151. Λαΐνας Α., (2000). «Διοίκηση και προγραμματισμός σχολικών μονάδων: επιστημονικές προσεγγίσεις και ελληνική πραγματικότητα», στο Παπαναούμ Ζ., (επιμέλεια). Ο Προγραμματισμός του εκπαιδευτικού

έργου στη σχολική μονάδα, Θεσσαλονίκη: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο και Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.

Ξένη Βιβλιογραφία:

Alimisis D., (2009). Teacher Education on Robotics -Enhanced Constructivist Pedagogical Methods, Athens: ASPETE.

Arbaugh J., (2000). "Virtual classroom characteristics and student satisfaction with internet- based MBA courses," J. Manage. Educ., vol. 24, no. 1, pp. 32–54.

Balnaves M., & Caputi P., (2001). Introduction to Quantitative research Methods, London: SAGE.

Barber M., Katelny D., Rizvi S., & Summers I., (2013). An avalanche is coming: Higher Education and the Revolution ahead, London UK: Institute for Public Policy Research.

Bates T., & Sangra A., (2013). Managing Technology in Higher Education. Strategies for Transforming Teaching and Learning, San Francisco California: Wiley – Jossey Bass.

Carswell L., Thomas P., Petre M., Price B., and Richards M., (1999). "Understanding the 'electronic' student: Analysis of functional requirements for distributed education," Journal of Asynchronous Learning Networks, vol. 3, no. 1, pp. 7–18.

Chiuli R.M., (1999). Quantitative Analysis: An Introduction, London: Routledge.

Creswell J.W., Guetterman T.C., (2019). Educational Research: Planning, Conducting and Evaluating Quantitative and Qualitative Research, London: Pearson.

Dumcius R., Peeters J., Hayes N., Van Landeghem G., Siarova H., Pecukonyte L., Generic I., Hulpia H., (2014). Study on the effective use of early childhood education and care (ECEC) in preventing early school leaving (ESL): Annex 1. Literature review, Publications Office of the European Union, Luxembourg.

Varma K., Husik F., Linn M., (2004). Targeted support for using technology – entranced science inquiry modules. Journal of Science Education and Technology, 17, p.p. 341 -356.

Wyatt – Smith C., Klenowski V., Colbert P., (2014). Designing Assessment for Quality Learning, New York: Springer.

Κάποτε και οι συνεταιρισμοί αποτυγχάνουν

Τι μάθαμε από τον ΘΕΣγάλα;

Κωνσταντίνος Ηλιόπουλος, PhD
Μέλος ΑΛΛΗΛΟΝ

Διευθυντής, Ινστιτούτο Αγροτικής Οικονομίας και Κοινωνιολογίας (ΙΝΑΓΡΟΚ)/
ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ & Μέλος, Co-opAbility Institute
[Constantine Iliopoulos | LinkedIn](#)

Γεώργιος Βαρθαλάμης
Μέλος ΑΛΛΗΛΟΝ
Μέλος, Co-opAbility Institute
[George Varthalamis | LinkedIn](#)

Περίληψη

Ο γαλακτοκομικός συνεταιρισμός ΘΕΣγάλα ιδρύθηκε το 2011 στη Λάρισα και γνώρισε αρχικά επιτυχία με καινοτόμες ιδέες και υποστήριξη από τους καταναλωτές. Επεκτάθηκε στη Θεσσαλονίκη και στην Αθήνα, αλλά το 2019 αντιμετώπισε οικονομικά προβλήματα και υπέβαλε αίτηση πτώχευσης. Πρόσφατα, εξαγοράστηκε από κεφαλαιουχική εταιρεία, ολοκληρώνοντας την πορεία του. Το άρθρο αναλύει την εξέλιξη του συνεταιρισμού και εξετάζει τους παράγοντες που οδήγησαν στην αρνητική πορεία του ΘΕΣγάλα. Κύριο συμπέρασμα της εργασίας μας είναι ότι η αποτυχία του συνεταιρισμού οφείλεται πρωταρχικά στη μετάθεση των ευθυνών των μελών σε τρίτους ή και σε κανέναν.

Οι αγροτικοί συνεταιρισμοί αποτελούν κρίσιμο κομμάτι της οργάνωσης και λειτουργίας των αγρο-διατροφικών συστημάτων τόσο σε τοπικό όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο. Παρότι πολλοί από αυτούς είναι υπεραιωνόβιοι, έχουν καταγραφεί και περιπτώσεις αποτυχίας. Στη χώρα μας, η αποτυχία ενός συνεταιρισμού συνήθως αποδίδεται στο συνεταιριστικό θεσμό παρά σε συγκεκριμένες επιχειρηματικές επιλογές. Στο παρόν άρθρο εξετάζουμε τις αιτίες που συνέβαλλαν στην αποτυχία του ελληνικού γαλακτοκομικού συνεταιρισμού ΘΕΣγάλα και δείχνουμε ότι το προαναφερθέν στερεότυπο είναι λανθασμένο.

Ο ΘΕΣγάλα ιδρύθηκε το 2011 από 54 αγελαδοτρόφους με σκοπό την προστασία και τη βιωσιμότητα των εκμεταλλεύσεών τους. Ο συνεταιρισμός αποτέλεσε αμυντικό μέσο ενίσχυσης της διαπραγματευτικής δύναμης των μελών του αντιμετωπίζοντας προκλήσεις όπως η αδυναμία ατομικής συμμετοχής σε

Οι αγροτικοί συνεταιρισμοί αποτελούν κρίσιμο κομμάτι της οργάνωσης και λειτουργίας των αγρο-διατροφικών συστημάτων τόσο σε τοπικό όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο. Παρότι πολλοί από αυτούς είναι υπεραιώνιοι, έχουν καταγραφεί και περιπτώσεις αποτυχίας. Στη χώρα μας, η αποτυχία ενός συνεταιρισμού συνήθως αποδίδεται στο συνεταιριστικό θεσμό παρά σε συγκεκριμένες επιχειρηματικές επιλογές. Στο παρόν άρθρο εξετάζουμε τις αιτίες που συνέβαλλαν στην αποτυχία του ελληνικού γαλακτοκομικού συνεταιρισμού ΘΕΣγάλα και δείχνουμε ότι το προαναφερθέν στερεότυπο είναι λανθασμένο.

Ο ΘΕΣγάλα ιδρύθηκε το 2011 από 54 αγελαδοτρόφους με σκοπό την προστασία και τη βιωσιμότητα των εκμεταλλεύσεών τους. Ο συνεταιρισμός αποτέλεσε αμυντικό μέσο ενίσχυσης της διαπραγματευτικής δύναμης των μελών του αντιμετωπίζοντας προκλήσεις όπως η αδυναμία ατομικής συμμετοχής σε αναπτυξιακά προγράμματα και οι πιέσεις στις τιμές του γάλακτος λόγω αποτυχιών της αγοράς. Της σύστασης του συνεταιρισμού προηγήθηκε ο σχεδιασμός της οργανωτικής δομής του, ενώ στη συνέχεια έγινε προσπάθεια προσέλκυσης νέων μελών. Στη συνέχεια ο συνεταιρισμός επεκτάθηκε σε νέες αγορές, αντιμετωπίζοντας παράλληλα δυσκολίες λόγω αυξανόμενης ανομοιομορφίας συμφερόντων και προτιμήσεων των μελών, καθώς και οικονομικών προβλημάτων.

Παρά τις προσπάθειες της διοίκησης να αναπτύξει το συνεταιρισμό, ο ΘΕΣγάλα αντιμετώπισε προβλήματα. Οι εσωτερικές διαμάχες λόγω της αυξανόμενης ανομοιογένειας των προτιμήσεων των μελών, η έλλειψη επενδυτικού κεφαλαίου από τα μέλη και η ανεπαρκής εποπτεία της διεύθυνσης αποτελούν μερικά από τα προβλήματα που αντιμετώπισε. Η ανεπάρκεια εποπτείας συνδυάζεται με τις ασαφείς ιδιοκτησιακές δομές και τις αντικρουόμενες προτιμήσεις των μελών, καθιστώντας το δύσκολο να ληφθούν έγκαιρες αποφάσεις.

Ταυτόχρονα, η προσέλκυση επενδυτικού κεφαλαίου αποδείχθηκε δύσκολη λόγω των ασαφώς διατυπωμένων ιδιοκτησιακών δικαιωμάτων και προβλημάτων εποπτείας πολλών παραδοσιακών συνεταιρισμών. Η αυξανόμενη ανομοιομορφία στις προτιμήσεις των μελών ενέπνευσε διαμάχες, ενώ η οικονομική κρίση επιδείνωσε την κατάσταση. Κατά συνέπεια, ο ΘΕΣγάλα απέτυχε να ανταποκριθεί στις προκλήσεις που αντιμετώπισε, όπως αναδεικνύεται από τη δυσκολία να ληφθούν αποτελεσματικές αποφάσεις και την ανεπαρκή διαχείριση των οικονομικών πόρων και των επενδύσεων του.

Το 2019, η ηγεσία και τα μέλη του ΘΕΣγάλα βρέθηκαν αντιμέτωποι με την ανάγκη για δραστικές αποφάσεις για το μέλλον του συνεταιρισμού. Αναγκάστηκαν να υιοθετήσουν ένα ριζικό σχέδιο επανασχεδιασμού λόγω των υψηλών χρεών τους, εισερχόμενοι στο προστατευτικό καθεστώς του πτωχευτικού κώδικα. Αυτό έφερε σημαντικές αλλαγές στα δικαιώματα και τον έλεγχο των μελών-προμηθευτών γάλακτος, με το δικαστήριο να αποφασίζει για σημαντικά Άρθρα. Η περιουσία παρέμεινε δεσμευμένη, ενώ ο συνεταιρισμός ετοίμασε σχέδιο αναδιάρθρωσης και αποπληρωμής των χρεών του. Η επιτυχία αυτού του σχεδίου θα επέτρεπε να εξεταστούν νέες επιλογές, ενώ σε διαφορετική περίπτωση η επιχείρηση θα εξελισσόταν δραματικά. Την ευθύνη για την αντιμετώπιση της κρίσης είχε αναλάβει το διοικητικό

συμβούλιο και ο πρόεδρος του, ενώ παράλληλα, για πρώτη φορά, προσέλαβαν έμπειρο διευθυντικό στέλεχος για τη γενική διεύθυνση του συνεταιρισμού.

Τον Φεβρουάριο του 2020, επικυρώθηκε η συμφωνία εξυγίανσης του ΘΕΣγάλα από το Πολυμελές Πρωτοδικείο Λάρισας, προσφέροντας, θεωρητικά τουλάχιστον, νέες προοπτικές ανάπτυξης. Η απόφαση αυτή επέτρεψε στον συνεταιρισμό να συνεχίσει την παραγωγική δραστηριότητα και να ικανοποιήσει τους πιστωτές του. Στο νέο στρατηγικό πλάνο, ο ΘΕΣγάλα εστίασε σε τρεις βασικούς πυλώνες: ενίσχυση της παραγωγής, στρατηγικές συνεργασίες για τη διανομή, και εξορθολογισμός των δαπανών.

Εν συνεχεία, στο πλαίσιο ενίσχυσης των παραγωγών γάλακτος, ο ΘΕΣγάλα συνεργάστηκε με την πρωτοβουλία «Ποιος είναι το αφεντικό;», προσφέροντας γάλα υψηλής ποιότητας στους καταναλωτές. Αυτή η συνεργασία εστίασε στην ποιότητα του προϊόντος και στη δίκαιη ανταμοιβή των παραγωγών. Ωστόσο, τον Ιούνιο του 2022, ο συνεταιρισμός ανακοίνωσε τον τερματισμό της πρωτοβουλίας και την ανάπτυξη νέου σχεδίου εξυγίανσης.

Τον Δεκέμβριο του 2023, επιβεβαιώνεται το ενεργό ενδιαφέρον κεφαλαιουχικής εταιρείας της οικογένειας Καντώνια για τον συνεταιρισμό ΘΕΣγάλα, όμως μόνο ως προς τα πάγια του συνεταιρισμού. Η εταιρεία ιδρύει την Cosmos ΘΕΣ Γάλα Μονοπρόσωπη Ι.Κ.Ε., με στόχο την απόκτηση του εργοστασίου και των μηχανολογικών εγκαταστάσεων του ΘΕΣγάλα, με συμμετοχή της οικογένειας Καντώνια. Η Cosmos ΘΕΣ Γάλα Μονοπρόσωπη Ι.Κ.Ε. έχει ήδη αποκτήσει το εμπορικό σήμα του ΘΕΣγάλα έναντι ποσού 500 χιλιάδων ευρώ, ενώ ο στόχος είναι να αποκτηθεί μέρος του ενεργητικού του συνεταιρισμού. Η οικογένεια διαπραγματεύτηκε με τις τράπεζες για την εξαγορά του ΘΕΣγάλα. Το νέο σχέδιο διάσωσης του ΘΕΣγάλα δεν περιλάμβανε μετοχική σχέση, επικεντρώνοντας τη δραστηριότητά του στην παραγωγή και εισκόμιση αγελαδινού γάλακτος με πελάτη την Cosmos ΘΕΣ Γάλα.

Τον Δεκέμβριο του 2023, τα χρέη του ΘΕΣγάλα προς τράπεζες, προμηθευτές, Δημόσιο, ΕΦΚΑ και εργαζόμενους ανέρχονταν στα 25 εκατομμύρια ευρώ, ενώ προχώρησε η εξαγορά του συνεταιρισμού, η οποία αναμένεται να προκαλέσει σημαντικές αλλαγές στην οικονομική κατάστασή του και, φυσικά, στην πλήρη μετατροπή του σε κεφαλαιουχική εταιρεία, όπου οι ιδιοκτήτες είναι επενδυτές και όχι χρήστες των υπηρεσιών του. Σε αντίθεση με τους αγελαδοτρόφους-χρήστες, οι οποίοι επιδιώκουν πρωταρχικά μια υψηλότερη τιμή για το γάλα τους, οι επενδυτές αναζητούν τη μεγιστοποίηση των κερδών από τις επενδύσεις τους. Στο βαθμό που οι στόχοι της επιχείρησης άλλαξαν πια, μιλάμε για αποτυχία του συνεταιρισμού.

Όσα συνέβησαν από την ίδρυση του ΘΕΣγάλα μέχρι σήμερα φαίνεται να ήταν, σε μεγάλο βαθμό, προβλέψιμα. Η σε βάθος γνώση της διεθνούς συνεταιριστικής

πραγματικότητας, δηλαδή τι σημαίνει να φτιάχνεις και λειτουργείς

υγιείς αγροτικούς συνεταιρισμούς στον 21ο αιώνα, θα είχε βοηθήσει την ηγεσία και τα μέλη του ΘΕΣγάλα στο σχεδιασμό και υλοποίηση στρατηγικών και πολιτικών που θα απέτρεπαν όλα τα εσωτερικά ελεγχόμενα προβλήματα, όπως, ενδεικτικά: έλλειψη οργανωτικής τεχνογνωσίας, επιλογή κατάλληλου μάνατζμεντ, εκπαίδευση διευθυντικών στελεχών, μελών διοίκησης και μελών εν γένει, αποφυγή ή εξομάλυνση αντικρουόμενων προτιμήσεων των μελών, εξισορρόπηση στρατηγικής ανάπτυξης και ποιότητας σχέσεων μελών και συνεταιρισμού κοκ. Τα υποκείμενα νοητικά μοντέλα των μελών, δηλαδή το πως σκέπτονται για τη συνεργασία και τον συνεταιρισμό τους, αποτελούν πάντα το δυνατό σημείο όλων των επιτυχημένων συνεταιρισμών. Χωρίς επένδυση σημαντικών πόρων στην αλλαγή των νοητικών μοντέλων που δε συνάδουν με τις ανάγκες της εποχής, της αγοράς γάλακτος και του ΘΕΣγάλα ως συλλογικής επιχείρησης, ήταν πολύ δύσκολο ο συνεταιρισμός να αποφύγει τις αρνητικές εξελίξεις. Κλειδί για την αλλαγή αυτών των νοητικών μοντέλων είναι η βιωματική εκπαίδευση και η ενδυνάμωση των παραγωγών-μελών, η στήριξή τους ώστε να αναδυθούν όλες και όλοι ως συνεταιριστικοί ηγέτες. Η ηγεσία στον 21ο αιώνα σημαίνει πολύ διαφορετικά πράγματα σε σχέση με τον προηγούμενο αιώνα. Δεν αφορά μια μικρή ομάδα ή και μόνο ένα άτομο. Η συνεταιριστική ηγεσία είναι μια δέσμη δεξιοτήτων που είναι μοιρασμένη εξίσου σε όλα τα μέλη και όπου κάθε μέλος έχει την ευθύνη να επιδεικνύει συνεταιριστική ηγεσία κάθε μέρα και σε όλες τις κρίσιμες αποφάσεις του συνεταιρισμού του. Επομένως, η κατάλληλη εκπαίδευση είναι η μόνη επένδυση των ηγετών του

ΘΕΣγάλα που θα είχε βοηθήσει αποφασιστικά στη μακροζωία του συνεταιρισμού. Θα είχε σίγουρα αναδείξει την ανάγκη τα μέλη να μην μεταθέτουν τις υποχρεώσεις τους (εισφορά κεφαλαίου, εποπτεία διοίκησης και διεύθυνσης, ενεργό συμμετοχή στη λήψη αποφάσεων κ.λπ.) σε τρίτους.

Από την παρούσα ανάλυση επιβεβαιώνεται η υπόθεση ότι όσο περισσότερο επενδύσουν τα μέλη ενός αγροτικού συνεταιρισμού κατά τη σύστασή του στο σχεδιασμό της οργανωτικής δομής του, τόσο αυξάνεται η πιθανότητα να μακροημερεύσει. Αυστηρή προϋπόθεση για την επιτυχία ενός συνεταιρισμού, αποτελεί η έμπρακτη δέσμευση των μελών του. Η δέσμευση αυτή είναι περισσότερο πιθανή μόνο όταν όλα τα μέλη έχουν συμμετάσχει ενεργά στον οργανωτικό σχεδιασμό του συνεταιρισμού και έχουν συναποφασίσει όλα τα κρίσιμα στοιχεία αυτού μετά από διεξοδικό διάλογο. Η τυφλή ανάθεση αυτών των κρίσιμης σημασίας διαδικασιών σε εξωτερικούς συμβούλους και δικηγόρους ή, ακόμα χειρότερα, σε μέλη χωρίς καμία σχετική εμπειρία, συνήθως αποτελεί προάγγελο κακών εξελίξεων στο άμεσο ή μεσοπρόθεσμο μέλλον. Μια εξίσου σημαντική προϋπόθεση είναι η εκπαίδευση όλων των μελών ώστε να αναδειχθεί η συλλογική δεξιότητα γνωστή ως «συνεταιριστική ευφυΐα» (cooperative genius), η οποία θα επιτρέψει στο συνεταιρισμό να επιβιώσει όταν θα έρθουν— και πάντα έρχονται— οι δυσκολίες.

Απελευθερώνοντας την Κοινωνική Καινοτομία στην Αγροτική Ελλάδα

Μια πορεία προς τη βιώσιμη ανάπτυξη

Κωνσταντίνος Παπαδάκης

Κοινωνικός Επιχειρηματίας, Πρόεδρος Ένωσης Φορέων Κ.Α.Α.Ο Κρήτης, Αντιπρόεδρος Ευρωπαϊκών και Διεθνών Σχέσεων και Πολιτικής της ΠΑΣΕ ΚΑΛΟ, Εκπρόσωπος της ΠΑΣΕ ΚΑΛΟ στην Social Economy Europe

[Konstantinos Papadakis | LinkedIn](#)

Περίληψη

Η δυναμική της κοινωνικής καινοτομίας και των κοινωνικών επιχειρήσεων στην Ελλάδα προσφέρει μια μεταμορφωτική λύση στην ερήμωση του πληθυσμού και στις οικονομικές προκλήσεις. Πρωτοβουλίες πράσινων και ψηφιακών έργων υπό την ηγεσία της κοινότητας υπόσχονται οικονομική ανάπτυξη και ενδυνάμωση. Οι αναμενόμενες επιπτώσεις περιλαμβάνουν τη δημιουργία θέσεων εργασίας, την περιβαλλοντική αειφορία και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής. Αξιοποιώντας το κοινωνικό κεφάλαιο μέσω της συμμετοχής και της δικτύωσης της κοινότητας, οι αγροτικές περιοχές μπορούν να προσελκύσουν νέους κατοίκους, να προσελκύσουν τη νεολαία και να αναβαθμίσουν τις βασικές υπηρεσίες. Ευθυγραμμίζονται δε με την Πράσινη και Ψηφιακή Μετάβαση της ΕΕ, διασφαλίζοντας συμβατότητα με τους στόχους βιωσιμότητας και ξεκλειδώνοντας ευκαιρίες χρηματοδότησης για ένα ανθεκτικό, ζωντανό αγροτικό μέλλον.

Οι αγροτικές κοινότητες σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) βρίσκονται σε σταυροδρόμι, αντιμετωπίζοντας προκλήσεις, όπως η μείωση του πληθυσμού, η οικονομική παρακμή και η υποβάθμιση του περιβάλλοντος. Ωστόσο, εν μέσω αυτών των προκλήσεων βρίσκεται μια ευκαιρία για μετασχηματιστική αλλαγή που καθοδηγείται από τις κοινωνικές επιχειρήσεις (ΚΕ). Αυτοί οι επιχειρηματικοί φορείς, ριζωμένοι στις αρχές της κοινωνικής καινοτομίας και της βιωσιμότητας, διαδραματίζουν κεντρικό ρόλο στην προώθηση της πράσινης και ψηφιακής βιώσιμης αγροτικής ανάπτυξης. Σε αυτό το άρθρο, διερευνούμε τον τρόπο με τον οποίο οι ΚΕ αξιοποιούν την κοινωνική καινοτομία και το κοινωνικό κεφάλαιο για να προωθήσουν θετικές αλλαγές στις αγροτικές περιοχές, ευθυγραμμίζοντας παράλληλα με το θεματολόγιο της ΕΕ για την δίδυμη Πράσινη και Ψηφιακή μετάβαση.

Ξεκλειδώνοντας το κοινωνικό κεφάλαιο

Στην καρδιά της επιτυχίας των ΚΕ βρίσκεται η ικανότητα αξιοποίησης του κοινωνικού κεφαλαίου - τα δίκτυα, οι σχέσεις και η εμπιστοσύνη εντός των κοινοτήτων. Οι ΚΕ λειτουργούν εντός του ιστού των κοινοτήτων, οικοδομώντας εμπιστοσύνη και προωθώντας σχέσεις μεταξύ διαφορετικών ενδιαφερομένων. Οι ΚΕ διευκολύνουν τις

συνδέσεις και τις συνεργασίες μεταξύ διαφορετικών φορέων εντός των κοινοτήτων, προωθώντας μια αίσθηση αλληλεγγύης και συλλογικής δράσης. Συχνά αναδύονται μέσα από τις κοινότητες ή έχουν ισχυρούς δεσμούς με τους κατοίκους της περιοχής, γεγονός που ενισχύει την εμπιστοσύνη και την αξιοπιστία. αναπτύσσουν σχέσεις που βασίζονται στον αμοιβαίο σεβασμό, την κατανόηση και τη συνεργασία.

Οι ΚΕ αξιοποιούν το κοινωνικό κεφάλαιο δημιουργώντας εταιρικές σχέσεις, προωθώντας τη συνεργασία και ενδυναμώνοντας τους κατοίκους της περιοχής να γίνουν ενεργοί παράγοντες αλλαγής. Με τη σφρηλάτηση **εταιρικών σχέσεων** με τοπικές επιχειρήσεις, κυβερνητικές υπηρεσίες, ΜΚΟ και ακαδημαϊκά ιδρύματα, οι κοινωνικές επιχειρήσεις ενισχύουν τον αντίκτυπό τους και έχουν πρόσβαση σε πρόσθετους πόρους και εμπειρογνώμοσύνη.

Μέσω συμμετοχικών προσεγγίσεων, συμμετοχής της κοινότητας και πρωτοβουλιών ανάπτυξης ικανοτήτων, οι ΚΕ **ενισχύουν τους κοινωνικούς δεσμούς, καλλιεργούν εμπιστοσύνη και κινητοποιούν συλλογική δράση** για την αντιμετώπιση κοινών προκλήσεων και την αξιοποίηση ευκαιριών για **ανάπτυξη και ανθεκτικότητα**. Αξιοποιούν τις γνώσεις και την εμπειρογνώμοσύνη των μελών της κοινότητας, τα οποία διαθέτουν στενή γνώση των τοπικών αναγκών, προτιμήσεων και πόρων. Με την κινητοποίηση τοπικών πόρων όπως η γη, η εργασία και τα υλικά, οι ΚΕ μεγιστοποιούν τον αντίκτυπό τους, προωθώντας παράλληλα την ιδιοκτησία και τη συμμετοχή της κοινότητας.

Δίνουν τη δυνατότητα στα μέλη της κοινότητας να συμμετέχουν ενεργά στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων και να συν-δημιουργούν λύσεις σε κοινές προκλήσεις. Υιοθετούν συμμετοχικές μεθοδολογίες που εμπλέκουν τα μέλη της κοινότητας σε όλα τα στάδια του σχεδιασμού, της υλοποίησης και της αξιολόγησης των δράσεων. Με τη συμμετοχή των ενδιαφερόμενων μερών ως **συνδημιουργών και όχι παθητικών δικαιούχων**, οι ΚΕ διασφαλίζουν ότι οι λύσεις είναι συναφείς με τα συμφραζόμενα, βιώσιμες και χωρίς αποκλεισμούς.

Ο αναμενόμενος αντίκτυπος της κοινωνικής καινοτομίας και των κοινωνικών επιχειρήσεων στην αγροτική Ελλάδα είναι πολύπλευρος, περιλαμβάνοντας οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές διαστάσεις.

Η κοινωνική καινοτομία και οι ΚΕ έχουν τη δυνατότητα να τονώσουν την οικονομική ανάπτυξη στις αγροτικές περιοχές δημιουργώντας νέες επιχειρηματικές ευκαιρίες, δημιουργώντας θέσεις εργασίας και αυξάνοντας τα τοπικά εισοδήματα.

Οι ΚΕ συμβάλλουν στη διαφοροποίηση της τοπικής οικονομίας, μειώνοντας την εξάρτηση από τις παραδοσιακές βιομηχανίες και προωθώντας την ανθεκτικότητα έναντι οικονομικών κλυδωνισμών. Μπορούν να δημιουργήσουν νέες ευκαιρίες απασχόλησης σε τομείς όπως η βιώσιμη γεωργία, ο οικολογικός τουρισμός, οι Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας και οι ψηφιακές υπηρεσίες. Η αύξηση της οικονομικής δραστηριότητας και των ευκαιριών απασχόλησης μπορεί να οδηγήσει σε υψηλότερα εισοδήματα των νοικοκυριών, μείωση της φτώχειας και βελτίωση του βιοτικού επιπέδου των αγροτικών κοινοτήτων.

Η κοινωνική καινοτομία δίνει τη δυνατότητα στις τοπικές κοινότητες να αναλάβουν την ευθύνη της ανάπτυξής τους, προωθώντας τη συνεργασία, τη συμμετοχικότητα και τη συμμετοχή στα κοινά. Οι πρωτοβουλίες υπό την ηγεσία των τοπικών κοινοτήτων ενισχύουν τους κοινωνικούς δεσμούς και την εμπιστοσύνη μεταξύ των κατοίκων, ενισχύοντας την αίσθηση του ανήκειν και της αλληλεγγύης. Με τη συμμετοχή των κατοίκων στο σχεδιασμό και στην υλοποίηση των έργων, οι ΚΕ διασφαλίζουν ότι οι αναπτυξιακές προσπάθειες ανταποκρίνονται στις τοπικές ανάγκες και προτεραιότητες.

Οι ΚΕ παρέχουν στήριξη και πόρους σε πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις, βοηθώντας τις να αναπτυχθούν και να δημιουργήσουν ευκαιρίες απασχόλησης στις αγροτικές περιοχές. Η κοινωνική καινοτομία χτίζει την ικανότητα των ατόμων και των οργανισμών εντός των κοινοτήτων, εξοπλίζοντάς τους με τις δεξιότητες, τις γνώσεις και τους πόρους για να οδηγήσουν σε βιώσιμη αλλαγή.

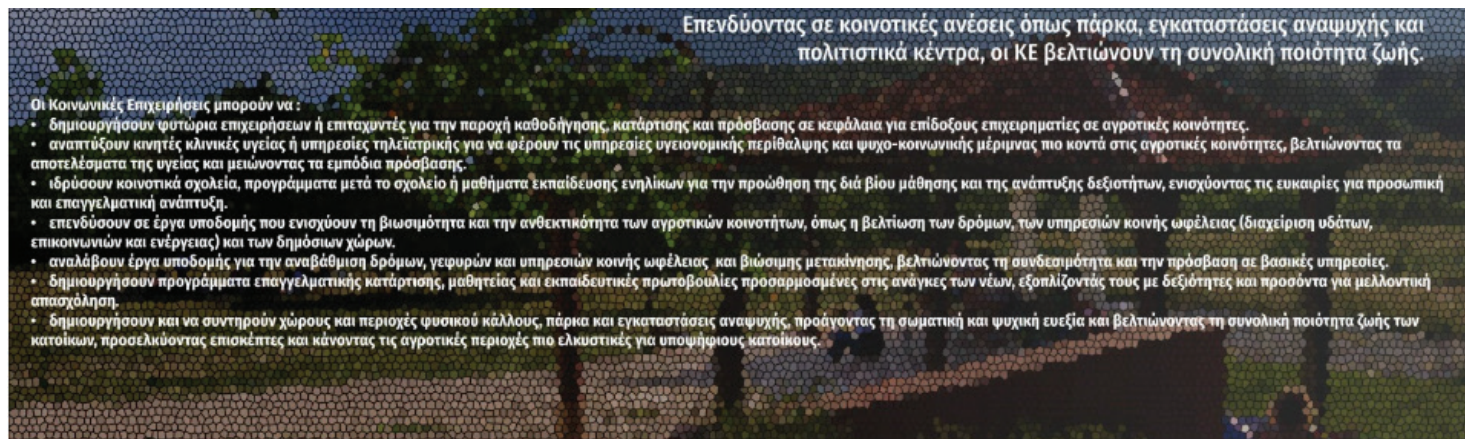
Οι ΚΕ προωθούν περιβαλλοντικά βιώσιμες πρακτικές που προστατεύουν τους φυσικούς πόρους, μετριάζουν την κλιματική αλλαγή και διατηρούν τη βιοποικιλότητα. Πρωτοβουλίες, όπως η βιώσιμη γεωργία και τα έργα ΑΠΕ μειώνουν το περιβαλλοντικό αποτύπωμα των αγροτικών δραστηριοτήτων, διατηρώντας το έδαφος, το νερό και τους ενεργειακούς πόρους. Προωθώντας τη διαχείριση της γης και τη διατήρηση της βιοποικιλότητας, οι ΚΕ συμβάλλουν στη διατήρηση των οικοσυστημάτων και των οικοτόπων για την άγρια ζωή. Οι βιώσιμες πρακτικές ενισχύουν την ανθεκτικότητα των αγροτικών κοινοτήτων στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, όπως τα ακραία καιρικά φαινόμενα και οι μεταβαλλόμενες γεωργικές συνθήκες.

Αξιοποίηση της κοινωνικής καινοτομίας

Οι ΚΕ αποτελούν καταλύτες για την κοινωνική καινοτομία, την προώθηση της αλλαγής και την αντιμετώπιση πιεστικών προκλήσεων στις αγροτικές κοινότητες. Με τη συνεργασία των τοπικών ενδιαφερόμενων, ακούγοντας τις ανάγκες της κοινότητας και συν-δημιουργώντας λύσεις, οι ΚΕ αξιοποιούν την κοινωνική καινοτομία για να αναπτύξουν σημαντικές πρωτοβουλίες που αντιμετωπίζουν τις βασικές αιτίες των κοινωνικών, οικονομικών και περιβαλλοντικών ζητημάτων. Είτε πρόκειται για την έναρξη έργων ΑΠΕ υπό την ηγεσία της κοινότητας, τη δημιουργία φιλικών προς το περιβάλλον γεωργικών συνεταιρισμών, είτε για τη δημιουργία ψηφιακών πλατφορμών για τοπικές επιχειρήσεις, οι ΚΕ είναι πρωτοπόροι στην προώθηση θετικών αλλαγών και στην ενίσχυση της ανθεκτικότητας των αγροτικών περιοχών.

Ενδυνάμωση της κοινωνικής ένταξης

Οι ΚΕ διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο στην προώθηση της κοινωνικής ένταξης και στην ενδυνάμωση των περιθωριοποιημένων ομάδων στις αγροτικές κοινότητες. Δίνοντας προτεραιότητα στις πρακτικές πρόσληψης χωρίς αποκλεισμούς και δημιουργώντας ευκαιρίες απασχόλησης για γυναίκες, νέους, άτομα με αναπηρίες και εθνοτικές μειονότητες, οι ΚΕ προωθούν την ποικιλομορφία, την ισότητα και την κοινωνική συνοχή στις αγροτικές περιοχές.

Επενδύοντας σε κοινοτικές ανέσεις όπως πάρκα, εγκαταστάσεις αναψυχής και πολιτιστικά κέντρα, οι ΚΕ βελτιώνουν τη συνολική ποιότητα ζωής.

Οι Κοινωνικές Επιχειρήσεις μπορούν να :

- δημιουργήσουν φετώρια επιχειρήσεων ή επιταχυντές για την παροχή καθοδήγησης, κατάρτισης και πρόσβασης σε κεφάλαια για επίδοξους επιχειρηματίες σε αγροτικές κοινότητες.
- αναπτύξουν κινητές κλινικές υγείας ή υπηρεσίες τηλειατρικής για να φέρουν τις υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης και ψυχο-κοινωνικής μέριμνας πιο κοντά στις αγροτικές κοινότητες, βελτιώνοντας τα αποτελέσματα της υγείας και μειώνοντας τα εμπόδια πρόσβασης.
- ιδρύσουν κοινοτικά σχολεία, προγράμματα μετά το σχολείο ή μαθήματα εκπαίδευσης ενηλίκων για την προώθηση της διά βίου μάθησης και της ανάπτυξης δεξιοτήτων, ενισχύοντας τις ευκαιρίες για προσωπική και επαγγελματική ανάπτυξη.
- επενδύσουν σε έργα υποδομής που ενισχύουν τη βιωσιμότητα και την ανθεκτικότητα των αγροτικών κοινοτήτων, όπως η βελτίωση των δρόμων, των υπηρεσιών κοινής ωφέλειας (διαχείριση υδάτων, επικοινωνιών και ενέργειας) και των δημόσιων χώρων.
- αναλάβουν έργα υποδομής για την αναβάθμιση δρόμων, γεφυρών και υπηρεσιών κοινής ωφέλειας και βιώσιμης μετακίνησης, βελτιώνοντας τη συνδεσιμότητα και την πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες.
- δημιουργήσουν προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης, μαθητείας και εκπαιδευτικές πρωτοβουλίες προσαρμοσμένες στις ανάγκες των νέων, εξοπλίζοντάς τους με δεξιότητες και προσόντα για μελλοντική απασχόληση.
- δημιουργήσουν και να συντηρούν χώρους και περιοχές φυσικού κάλλους, πάρκα και εγκαταστάσεις αναψυχής, προάγοντας τη σωματική και ψυχική ευεξία και βελτιώνοντας τη συνολική ποιότητα ζωής των κατοίκων, προσελκύοντας επισκέπτες και κάνοντας τις αγροτικές περιοχές πιο ελκυστικές για υποψήφιους κατοίκους.

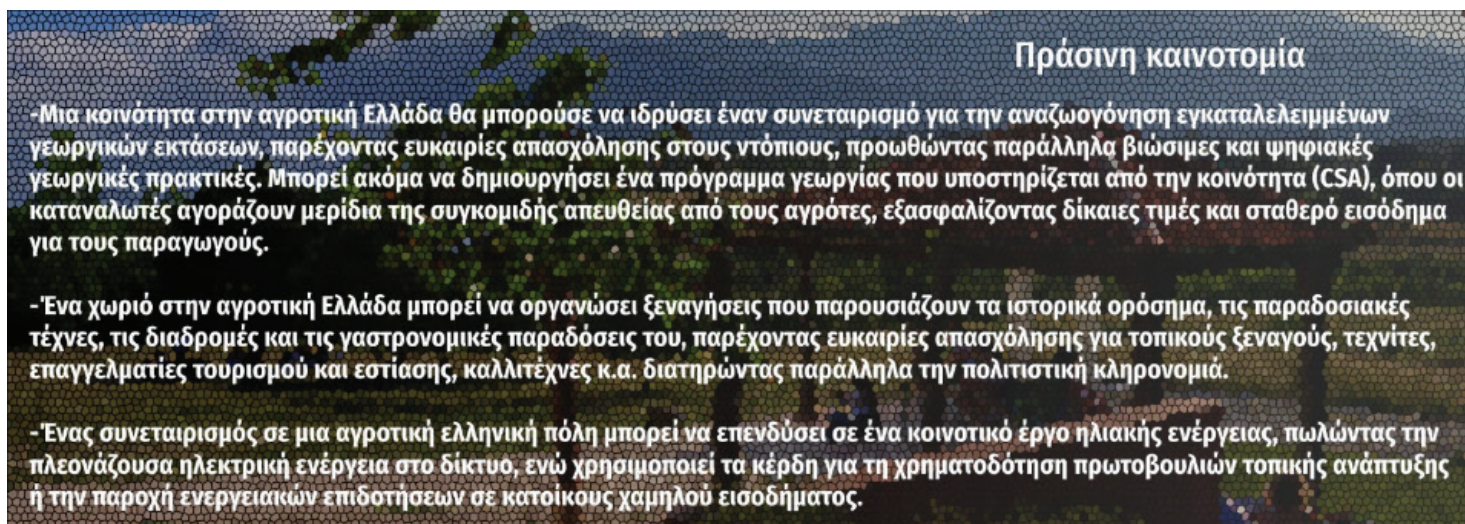
Μέσω προγραμμάτων κατάρτισης για αντιστοίχιση δεξιοτήτων, οι ΚΕ αξιολογούν τις δεξιότητες, τα ενδιαφέροντα και τις ανάγκες των περιθωριοποιημένων ατόμων και τα ταιριάζουν με κατάλληλες ευκαιρίες απασχόλησης ή προγράμματα κατάρτισης προσαρμοσμένα στις δυνάμεις και τις φιλοδοξίες του. Προσφέροντας δε, ευέλικτες ρυθμίσεις εργασίας, όπως επιλογές μερικής απασχόλησης ή εξ αποστάσεως εργασία, οι ΚΕ εξυπηρετούν ποικίλες ανάγκες και συνθήκες των περιθωριοποιημένων εργαζομένων, επιτρέποντας μεγαλύτερη συμμετοχή στην αγορά εργασίας. Έτσι, οι ΚΕ διασφαλίζουν ότι **κανείς δεν μένει πίσω** κατά τη μετάβαση σε μια πιο **βιώσιμη αγροτική οικονομία χωρίς αποκλεισμούς**.

Βιώσιμες, πράσινες πρακτικές

Οι ΚΕ βρίσκονται στην πρώτη γραμμή της προώθησης βιώσιμων πρακτικών στις αγροτικές περιοχές. Από έργα ΑΠΕ έως πρωτοβουλίες κυκλικής οικονομίας, οι φορείς ΚΕ **πρωτοστατούν** στην υιοθέτηση φιλικών προς το περιβάλλον λύσεων. Επενδύοντας σε υποδομές ΑΠΕ, όπως ηλιακούς συλλέκτες και ανεμογεννήτριες, οι ΚΕ **μειώνουν την εξάρτηση από τα ορυκτά καύσιμα** και προωθούν την παραγωγή καθαρής ενέργειας στις αγροτικές κοινότητες. Επιπλέον, μέσω πρωτοβουλιών κυκλικής οικονομίας, όπως τα προγράμματα ανακύκλωσης αποβλήτων και ανακύκλωσης, οι ΚΕ **ελαχιστοποιούν την παραγωγή αποβλήτων, προωθούν την αποδοτικότητα των πόρων και δημιουργούν οικονομικές ευκαιρίες από τα απόβλητα**.

Προώθηση της ψηφιακής καινοτομίας

Εκτός από την προώθηση της βιωσιμότητας, οι ΚΕ προωθούν την ψηφιακή καινοτομία και την επιχειρηματικότητα στις αγροτικές περιοχές. Μέσω πρωτοβουλιών που επικεντρώνονται στην ψηφιακή συνδεσιμότητα και την κατάρτιση δεξιοτήτων, οι φορείς ΚΕ γεφυρώνουν το ψηφιακό χάσμα και ενδυναμώνουν τους κατοίκους της υπαίθρου να συμμετέχουν στην ψηφιακή οικονομία. Επενδύοντας σε έργα ευρυζωνικής υποδομής και προσφέροντας προγράμματα ψηφιακού γραμματισμού, οι ΚΕ επεκτείνουν την πρόσβαση στο διαδίκτυο, βελτιώνουν τη συνδεσιμότητα και **επιτρέπουν στις αγροτικές κοινότητες να έχουν πρόσβαση σε διαδικτυακούς πόρους**, υπηρεσίες και αγορές. Επιπλέον, μέσω ψηφιακών λύσεων, όπως οι πλατφόρμες ηλεκτρονικού εμπορίου, της έξυπνης γεωργίας και οι διαδικτυακές αγορές, οι ΚΕ συνδέουν τις αγροτικές επιχειρήσεις με τους πελάτες, διευκολύνουν την διαφάνεια και την ιχνηλασιμότητα στην παραγωγή, επεκτείνουν την εμβέλεια της αγοράς και διευκολύνουν τις ηλεκτρονικές συναλλαγές, προωθώντας έτσι την οικονομική ανάπτυξη και προωθώντας την επιχειρηματικότητα στις αγροτικές περιοχές. Καθώς οι ΚΕ συνεχίζουν να εξελίσσονται και να καινοτομούν, ο αντίκτυπός τους στην ανάπτυξη της υπαίθρου γίνεται ολοένα και πιο έντονος. Αγκαλιάζοντας τη βιωσιμότητα, την ψηφιοποίηση και την κοινωνική ένταξη, αυτοί οι οργανισμοί ανοίγουν το δρόμο για ανθεκτικές, ακμάζουσες αγροτικές κοινότητες. Καθώς κοιτάμε μπροστά, ας αναγνωρίσουμε τον κεντρικό ρόλο της κοινωνικής καινοτομίας και του κοινωνικού κεφαλαίου στη διαμόρφωση ενός πιο βιώσιμου και χωρίς αποκλεισμούς μέλλοντος για τις αγροτικές περιοχές σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Πράσινη καινοτομία

-Μια κοινότητα στην αγροτική Ελλάδα θα μπορούσε να ιδρύσει έναν συνεταιρισμό για την αναζωογόνηση εγκαταλελειμμένων γεωργικών εκτάσεων, παρέχοντας ευκαιρίες απασχόλησης στους ντόπιους, προωθώντας παράλληλα βιώσιμες και ψηφιακές γεωργικές πρακτικές. Μπορεί ακόμα να δημιουργήσει ένα πρόγραμμα γεωργίας που υποστηρίζεται από την κοινότητα (CSA), όπου οι καταναλωτές αγοράζουν μερίδια της συγκομιδής απευθείας από τους αγρότες, εξασφαλίζοντας δίκαιες τιμές και σταθερό εισόδημα για τους παραγωγούς.

-Ένα χωριό στην αγροτική Ελλάδα μπορεί να οργανώσει ξεναγήσεις που παρουσιάζουν τα ιστορικά ορόσημα, τις παραδοσιακές τέχνες, τις διαδρομές και τις γαστρονομικές παραδόσεις του, παρέχοντας ευκαιρίες απασχόλησης για τοπικούς ξεναγούς, τεχνίτες, επαγγελματίες τουρισμού και εστίασης, καλλιτέχνες κ.α. διατηρώντας παράλληλα την πολιτιστική κληρονομιά.

-Ένας συνεταιρισμός σε μια αγροτική ελληνική πόλη μπορεί να επενδύσει σε ένα κοινοτικό έργο ηλιακής ενέργειας, πωλώντας την πλεονάζουσα ηλεκτρική ενέργεια στο δίκτυο, ενώ χρησιμοποιεί τα κέρδη για τη χρηματοδότηση πρωτοβουλιών τοπικής ανάπτυξης ή την παροχή ενεργειακών επιδοτήσεων σε κατοίκους χαμηλού εισοδήματος.

The right to development, SDGs, and inclusive datasets

The case of Diversity Atlas, humanity's first Cultural Anthrodata data set

Peter Mousaferiades

Founder and CEO of Cultural Infusion & Diversity Atlas (Australia)

[Peter Mousaferiades | LinkedIn](#)

Mario Chatzidamianos

Diversity Atlas Cultural Ambassador

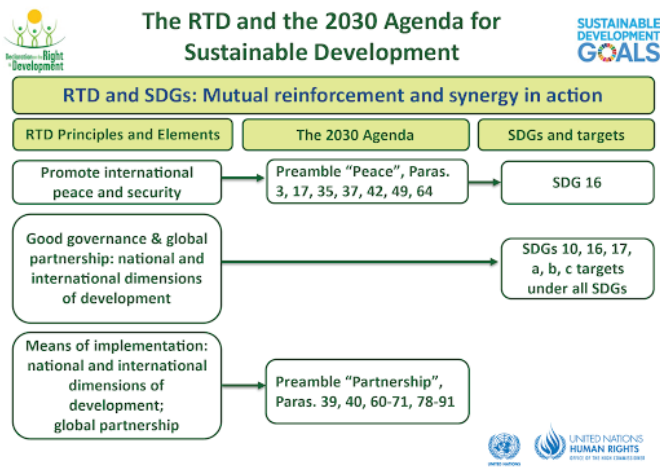
[Mario Chatzidamianos | LinkedIn](#)

Περίληψη

In a world dominated by fourth-generation technology services and tools, individual attempt to put these developments at their service to achieve socio-economic upliftment. United Nations resolution on the Right to Development mandates this principle, which also becomes clearer when met under the Resolution on Achieving the Sustainable Development Goals (SDGs). The problem lies in the fact that governments lack comprehensive and inclusive data sets through which they could design and implement relevant policies. This article uses the world's first inclusive database, Diversity Atlas, as an example for designing social innovation policies that leave no one behind.

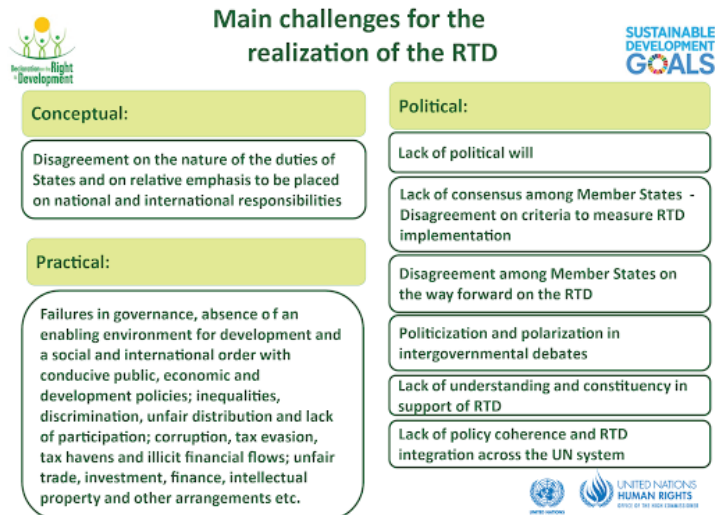
The year 2026 will mark the 40th anniversary since Member States of the United Nations proclaimed the '[Declaration on the Right to Development](#),' which states that everyone is 'entitled to participate in, contribute to, and enjoy economic, social, cultural and political development, in which all human rights and fundamental freedoms can be fully realized.' (article 1)

Although, the adoption of the Sustainable Development Goals and the [Paris Agreement on climate change](#), offers the chance for a consensual understanding, with over 90% of SDG targets overlapping with human rights obligations, populations are suffering the unwillingness of governments to introduce inclusive policies that would benefit the many.

The Office of UN's Commissioner for Human Rights presentation

One could argue on multiple reasons about why this happens. This article is introducing the argument that one of these reasons lies with the lack of developing inclusive datasets reflecting the socioeconomic and cultural reality of populations, which is not even mentioned by the UN's Commissioner for Human Rights, as you may see in the photo taken from a presentation his office did, few years ago. And the same applies for EU, as realized when visiting the related landing page ([Sustainable Development Goals - European Commission \(europa.eu\)](https://europeancommission.europa.eu/sustainable-development-goals)).

The Office of UN's Commissioner for Human Rights presentation

Inclusive Data gathering and management.

With an enormous evolution taking place in the technological sector, data acquirement and evaluation has become more important than ever, especially in conjunction with the adoption and integration of AI systems. Public and private bodies, of any given industry, are looking into AI to offer them solutions, where humanity couldn't, e.g. [Meta Introducing a More Inclusive Dataset to Measure Fairness | Meta \(fb.com\)](https://www.facebook.com/meta). But, even in such cases, what AI lacks as input are datasets that can reflect on humanity's various attributes, especially when it comes down to the line of allowing people to self-id. The problem has been around for years, especially in the statistics science, where surveys were developed depending on each research's desired content, rather than to capture diversity in general. To this extend various example are speaking for themselves:

- 'Data world' (<https://data.world/datasets/diversity>): offers 36 different kinds of surveys to evaluate diversity both in the public

and private sectors.

- 'Meta' offers a data maturity evaluation ([Data Maturity Assessment - data.org](https://data.maturityassessment.org)), yet again it doesn't identify what an inclusive dataset should look like, or what should be its key functions.
- In 'Borealis' example ([Equality, Diversity, and Inclusion Review Datasets - UVic Research Data Collection \(borealisdata.ca\)](https://borealisdata.ca)), various sources have been evaluated to identify common diversity metrics in place, but again each source has partially used what referred according to their needs.
- In the 'World Benchmarking Alliance' example of the 2023 Digital Inclusion Benchmark dataset, released in March 2023 (<https://www.worldbenchmarkingalliance.org/research/2023-digital-inclusion-benchmark-data-set/>) four categories of digital maturity have been identified (access, use, skills, innovation), but these are in no way related to cultural aspects of the individuals questioned.

In the case of the 'Inclusive Data Taskforce recommendations report: Leaving no one behind – How can we be more inclusive in our data?' by UK's Statistics Authority, published in December 2022 (<https://uksa.statisticsauthority.gov.uk/publication/inclusive-data-taskforce-recommendations-report-leaving-no-one-behind-how-can-we-be-more-inclusive-in-our-data/pages/7/>) point 2 highlights the need for collaboration to develop inclusive datasets, and point 3 underscores the fact that UK needs to 'Ensure that all groups are robustly captured across key areas of life in UK data and review practices regularly.'

How to build inclusive datasets, the case of Diversity Atlas

When we are discussing Diversity, we are discussing a person's capacity to identify themselves in a way that allows them to maintain their psychological resilience (the capacity of an individual to bounce back from an extended period of crisis and reactivate in the socioeconomic living). Likewise, when we are trying to identify the bottom line of Diversity, we are discussing cultural traits being applied in day-to-day living.

Thus, even to begin with, we need to realize that what is important to one might not be equally important to another. And this differentiation is based on the individuals self-id, using a combination of thousands of cultural traits (e.g., one might have been influenced by the culture of a country they only recently moved in, in comparison with another who may think their religion as the most important aspect of culture that helps them self-id).

The case of Diversity Atlas

A Best Practice adopted in the EU (June 2022, Brainstorming Report '(Re)-Engaging Digital Audiences – Improving Audience Data' - Voices of Culture) concerns the usage of Diversity Atlas as the most inclusive and comprehensive platform on Cultural Diversity, which at the moment is the only one concentrating numerous cultural touchpoints, and the biggest ever dataset on seven axes developed as seen in the following picture. Can you imagine 11.200 languages and dialects spoken in the world gathered in a single list, accessible to anyone taking the Diversity Atlas survey.

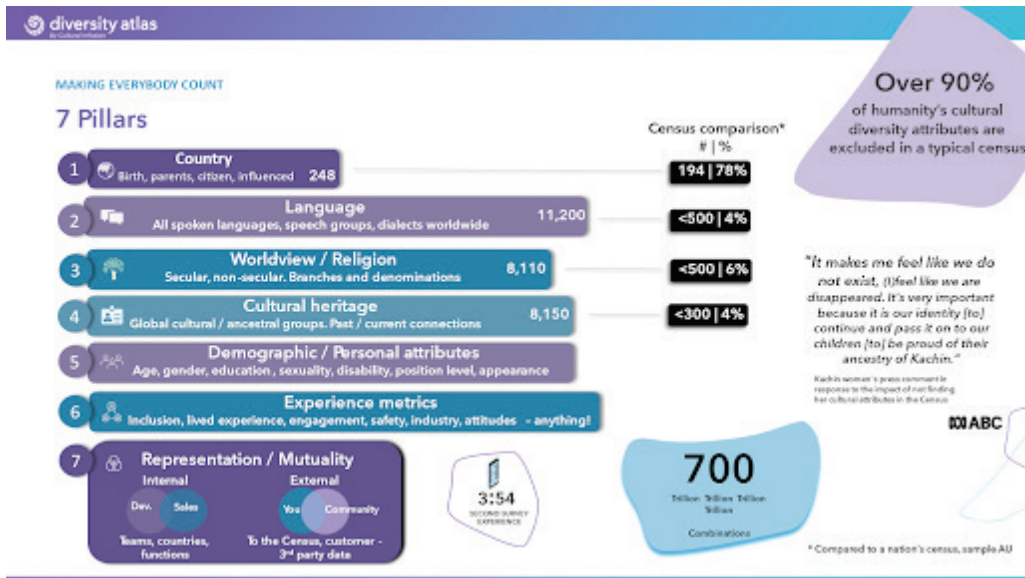

Image provided by Cultural Infusion©, all rights reserved by Diversity Atlas©. The image displays the database built after seven years of R&D and its infinite datasets, divided on seven major axes.

Conclusion

Diversity Atlas is the only Software as a Service (SaaS) in the global market, which have inspired both public and private bodies to take a step back and evaluate how inclusive their organizations are. Just to name the most recent example, in November 2023, Amazon Web Services released their [Inclusion Playbook](#) with the following statement by its Director and Global Head of Inclusion, Diversity and Equity, LaDavia S. Drane, after using Diversity Atlas as their first step into developing Inclusion, Diversity & Equity (IDE) strategies, where no one is left behind. Image provided by Cultural Infusion©, all rights reserved by Diversity Atlas© and AWS©.

With six years left for the globe to adjust and fulfil the SDGs, countries and the EU at large don't need to re-invent the wheel, but rather use SDG No17 about collaborating to reach the goals and lean into partnering with organisations that have the know-how and are thought leaders in DEI data management, to better develop their strategies. Furthermore, once an inclusive dataset is acquired by the EU, policies such as the Diversity Chapters, The European Diversity Capital initiative, and related policies, can be re-evaluated based on inclusivity without exemptions. Under the same mentality private bodies of any given sector need to evaluate their datasets inclusivity rankings and continue developing them or use Diversity Atlas as their first step towards developing a more inclusive, equitable and diversified task forces, achieving mutuality between their task force and the communities they are serving with their products and services.

The AWS Playbook: What It Is and How to Use It

Download from: <https://aws.amazon.com/diversity-inclusion/>

2023 AWS Inclusion Playbook

re:Invent

"[Diversity Atlas is] one of the first tools that ... I use as the leader of the team because I really want to understand who our employees were all over the globe and I found that the best way to capture that was through Diversity Atlas."

The feedback from our employees has been that it was just an inclusive exercise, just asking them to take the survey. We had a substantial percentage of our employees that took the survey and just having the opportunity to answer those questions like that took it farther than just being a check the box that you are other but really trying to understand them and who they are."

LaDavia S. Drane
Director and Global Head of Inclusion, Diversity & Equity at Amazon Web Services (AWS)

AWS Launched their Inclusion Playbook at AWS.reinvent conference, Las Vegas November 2023
Find out more: <https://diversityatlas.co/aws-launch-inclusionplaybook>

Diversity Atlas's CEO and founder, Peter Mousaferiadis, being interviewed by LaDavia S. Drane, AWS Director and Global Head of Inclusion, Diversity and Equity at AWS's 2023 event in Las Vegas, about the importance of using inclusive datasets.

Το χρήμα ως κοινωνική καινοτομία

Δημιουργώντας θετικό κοινωνικό αντίκτυπο και ανθεκτικές τοπικές οικονομίες

Δρ. Μανώλης Τζουβελέκας
Μέντορας Σπουδών, Σταδιοδρομίας και Επιχειρηματικότητας
Μεταδιδακτορικός Ερευνητής ΑΠΘ
[Manolis Tzouvelekas | LinkedIn](#)

Κατά τη διάρκεια του 20ου αιώνα η καινοτομία έγινε προνομιακός χώρος της πανεπιστημιακής έρευνας με τα αποτελέσματα να καταλήγουν στις επιχειρήσεις, στα κράτη, στις κοινωνίες. Στον 21ο αιώνα οι καινοτομίες καθώς και η Κοινωνική Καινοτομία (ΚΚ) μπορούν να δημιουργούν ή να συμβάλλουν ενεργά στην ανάπτυξή τους.

Η έρευνα και οι μελέτες στην Ελλάδα αναφορικά με την ΚΚ μέχρι σήμερα παραμένουν σε επίπεδα χαμηλής σχετικά παραγωγής και ανάπτυξης σε σύγκριση με άλλα είδη καινοτομίας (πχ τεχνολογική). Το τοπίο της ΚΚ παραμένει σε πρώιμο στάδιο ανάπτυξης και δεν γίνεται εύκολα αντιληπτό ως έννοια και ως πρακτική. Τι είναι όμως η κοινωνική καινοτομία;

Ένας λειτουργικός ορισμός των Phills, Deiglmeier and Miller (2008) αναφέρεται σε “μια νέα, περισσότερο αποτελεσματική, αποδοτική και βιώσιμη λύση σε ένα κοινωνικό πρόβλημα, ή ίδια με υπάρχουσες λύσεις για την οποία η δημιουργούμενη αξία προκύπτει πρωταρχικά για την κοινωνία ως όλον παρά για τα επιμέρους άτομα”, ενώ για τον Mulgan “είναι το πεδίο σχετικά με καινοτομίες που είναι κοινωνικές τόσο στα μέσα όσο και στους σκοπούς” (Mulgan, 2012). [Παραδείγματα [εδώ](#).]

Οι Murray, Caulier-Grice και Mulgan (2010) αποτυπώνουν την ΚΚ ως σπείρα ή “ναυτίλο”, που περιλαμβάνει τις φάσεις ή τα στάδια του ενάρκτη, των προτάσεων, των πρωτότυπων, της διατήρησης, της επέκτασης και της συστημικής αλλαγής. Η σπείρα της ΚΚ αποτυπώνεται στο επόμενο σχήμα.

Η ΚΚ καλείται να δώσει βιώσιμες απαντήσεις σε κοινωνικά προβλήματα, να λύσει ζητήματα που απασχολούν μεγάλα τμήματα του πληθυσμού, σε περιφερειακό, εθνικό ή διεθνές επίπεδο. Στο στάδιο αυτό, χωρίς να επεκταθούμε λόγω χώρου στα επόμενα στάδια, αποτελεί πρόκληση η διατύπωση του σωστού κοινωνικού προβλήματος που πρέπει να επιλυθεί.

Η ΚΚ εκτός τη θεωρητική έχει και την εργαλειακή της διάσταση. Για κάθε στάδιο της σπείρας ή του έλικα της ΚΚ, η πρακτική έχει αναπτύξει και αναπτύσσει συνεχώς εργαλεία σε διεθνές επίπεδο. Η ευρηματικότητα και η επιμονή προσώπων, φορέων και επιχειρήσεων της κοινωνικής οικονομίας καθώς και ερευνητικών κέντρων πανεπιστημίων δημιουργούν ένα νέο περιβάλλον, ένα οικοσύστημα κοινωνικής καινοτομίας με σκοπό την επίλυση κοινωνικών προβλημάτων.

Κατά τη διάρκεια του 20ου αιώνα η καινοτομία έγινε προνομιακός χώρος της πανεπιστημιακής έρευνας με τα αποτελέσματα να καταλήγουν στις επιχειρήσεις, στα κράτη, στις κοινωνίες. Στον 21ο αιώνα οι καινοτομίες καθώς και η Κοινωνική Καινοτομία (ΚΚ) μπορούν να δημιουργούν ή να συμβάλλουν ενεργά στην ανάπτυξή τους.

Η έρευνα και οι μελέτες στην Ελλάδα αναφορικά με την ΚΚ μέχρι σήμερα παραμένουν σε επίπεδα χαμηλής σχετικά παραγωγής και ανάπτυξης σε σύγκριση με άλλα είδη καινοτομίας (πχ τεχνολογική). Το τοπίο της ΚΚ παραμένει σε πρώιμο στάδιο ανάπτυξης και δεν γίνεται εύκολα αντιληπτό ως έννοια και ως πρακτική. Τι είναι όμως η κοινωνική καινοτομία;

Ένας λειτουργικός ορισμός των Phills, Deiglmeier and Miller (2008) αναφέρεται σε “μια νέα, περισσότερο αποτελεσματική, αποδοτική και βιώσιμη λύση σε ένα κοινωνικό πρόβλημα, ή ίδια με υπάρχουσες λύσεις για την οποία η δημιουργούμενη αξία προκύπτει πρωταρχικά για την κοινωνία ως όλον παρά για τα επιμέρους άτομα”, ενώ για τον Mulgan “είναι το πεδίο σχετικά με καινοτομίες που είναι κοινωνικές τόσο στα μέσα όσο και στους σκοπούς” (Mulgan, 2012). [Παραδείγματα [εδώ](#).]

Οι Murray, Caulier-Grice και Mulgan (2010) αποτυπώνουν την ΚΚ ως σπείρα ή “ναυτίλο”, που περιλαμβάνει τις φάσεις ή τα στάδια του ενάρκτη, των προτάσεων, των πρωτότυπων, της διατήρησης, της επέκτασης και της συστημικής αλλαγής. Η σπείρα της ΚΚ αποτυπώνεται στο επόμενο σχήμα.

Η ΚΚ καλείται να δώσει βιώσιμες απαντήσεις σε κοινωνικά προβλήματα, να λύσει ζητήματα που απασχολούν μεγάλα τμήματα του πληθυσμού, σε περιφερειακό, εθνικό ή διεθνές επίπεδο. Στο στάδιο αυτό, χωρίς να επεκταθούμε λόγω χώρου στα επόμενα στάδια, αποτελεί πρόκληση η διατύπωση του σωστού κοινωνικού προβλήματος που πρέπει να επιλυθεί.

Η ΚΚ εκτός τη θεωρητική έχει και την εργαλειακή της διάσταση. Για κάθε στάδιο της σπείρας ή του έλικα της ΚΚ, η πρακτική έχει αναπτύξει και αναπτύσσει συνεχώς εργαλεία σε διεθνές επίπεδο. Η ευρηματικότητα και η επιμονή προσώπων, φορέων και επιχειρήσεων της κοινωνικής οικονομίας καθώς και ερευνητικών κέντρων πανεπιστημίων δημιουργούν ένα νέο περιβάλλον, ένα οικοσύστημα κοινωνικής καινοτομίας με σκοπό την επίλυση κοινωνικών προβλημάτων.

Η εργαλειακή διάσταση όμως δεν είναι αυτοσκοπός. Χρειάζεται η ανάπτυξη εθνικής πολιτικής και περιφερειακών πολιτικών για την ΚΚ με έμφαση στις συστημικές καινοτομίες και τη συστημική αλλαγή, παρά στην επικέντρωση σε εργαλεία και μηχανισμούς που δεν μπορούν να επιφέρουν θετική συστημική αλλαγή (TEPSIE, 2014).

Τα τελευταία χρόνια λόγω της αλματώδους ανάπτυξης και διάχυσης της χρήσης Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (Τ.Π.Ε.) εκτός από την “κλασική” ΚΚ αναπτύσσονται εφαρμογές ψηφιακής ΚΚ (Digital Social Innovation ή DSI) με την Ε.Ε να στηρίζει αυτή την

[πρωτοβουλία](#). [Παράδειγμα [εδώ](#)].

Οι περιοχές τεχνολογίας που αναπτύσσονται ψηφιακές ΚΚ είναι η Ανοιχτή Γνώση, το Ανοιχτό Υλισμικό (hardware), τα Ανοιχτά Δεδομένα, τα Ανοιχτά Δίκτυα με την ΚΚ να συνδυάζεται με την Τεχνητή Νοημοσύνη [Παράδειγμα [εδώ](#) και [εδώ](#)].

Επιπλέον μαζί με την ΚΚ, όπως αναφέρει ο Smith (2017), εννοικούν η περιεκτική καινοτομία ([inclusive innovation](#)), η λιτή καινοτομία (frugal innovation), η αειφορική καινοτομία ([sustainable innovation](#)), η καινοτομία πολιτών (citizen innovation -[εδώ](#) και [εδώ](#)), η άτυπη καινοτομία (informal innovation [εδώ](#) και [εδώ](#)) και η καινοτομία των κινημάτων βάσης ([grassroots innovation](#)). Οι ανωτέρω επιθετικοί προσδιορισμοί σηματοδοτούν και διαφορετικές προσεγγίσεις και σκοπούς για το αντίστοιχο είδος καινοτομίας.

Ως παράδειγμα, η λιτή καινοτομία εστιάζει σε λύσεις που αφορούν στο μέσο και στη βάση της πυραμίδας (Bottom of Pyramid), ιδίως σε χώρες “του Παγκόσμιου Νότου” με μεγάλα ποσοστά ανέχειας και σωρεία κοινωνικών προβλημάτων. Δεν αφορά σε δρώντες με επαρκή ποσότητα χρημάτων, παρά σε ανθρώπους με πενιχρά μέσα. Ήδη, στην Ευρώπη και διεθνώς έχουν αναπτυχθεί ερευνητικά πανεπιστημιακά κέντρα ([εδώ](#)).

Η ΚΚ μπορεί να είναι ένα προϊόν, μια παραγωγή, μια διαδικασία ή τεχνολογία, αλλά μπορεί να είναι επίσης μια αξία, μια ιδέα, μια νομοθεσία, ένα κοινωνικό κίνημα, μια παρέμβαση ή κάποιος συνδυασμός των ανωτέρω. Δεν είναι απαραίτητο να είναι συνδεδεμένη, ως έννοια και πρακτική, μόνο με την κοινωνική επιχειρηματικότητα, αλλά μπορεί και όντως διατρέχει οικονομικούς φορείς του δημόσιου, του ιδιωτικού και του λεγόμενου τρίτου ή κοινωνικού τομέα.

Το χρήμα κατά τον Daly καθαυτό αποτελεί μια από τις μεγαλύτερες καινοτομίες στην ιστορία (Mellor, 2005). Ενώ, όμως επινοήθηκε για να λύσει κοινωνικά προβλήματα ως μια κοινωνική καινοτομία, -ανθρωπολογικές και ιστορικές έρευνες για το χρήμα δείχνουν ότι δεν ήταν αντιπραγματισμός αλλά ανταποδοτικότητα, φόροι, χρήματα γάμου, αντίποινα και ίσως διανομή- που έπαιξαν καθοριστικό ρόλο στην προέλευση και τις πρώτες εξελίξεις του χρήματος.

Η Kennedy (1995), στο ερώτημα “γιατί χρειαζόμαστε χρηματική καινοτομία” εξετάζει τρεις κοινές παρανοήσεις (ανάπτυξη, διαφάνεια, δικαιοσύνη) αναφορικά με το χρήμα, αποτυπώνει τρία απειλητικά αποτελέσματα (διαρκής πληθωρισμός, χάσμα οικονομικών δεικτών, νομισματική αστάθεια) και προτείνει μέσω αλλαγής αντίληψης και προοπτικής τρεις πιθανές λύσεις στο πρόβλημα (χρήμα μηδενικού επιτοκίου, συστήματα καταθέσεων και δανεισμού μηδενικού επιτοκίου, συμπληρωματικά νομίσματα).

Τα συμπληρωματικά νομίσματα, ιδίως τομεακής και περιφερειακής φύσης, αποτελούν τον πιο εφικτό τρόπο για το ξεπέρασμα της οικονομικής κρίσης και το χτίσιμο βιώσιμων οικονομικών δομών (Kennedy, 1995, Aglietta, 2018). Ο Kalinowski (2012), αναφέρει ότι οι κοινωνίες δεν μπορούν να ανταποκριθούν στα κοινωνικά

και περιβαλλοντικά ζητήματα της εποχής μας χωρίς λειτουργικές μεταρρυθμίσεις των χρηματοοικονομικών και νομισματικών θεσμών.

Τα τοπικά/κοινοτικά νομίσματα ως εργαλεία κοινωνικής καινοτομίας είναι οικονομικά, πολιτικά και κοινωνικά εργαλεία που λειτουργούν συμπληρωματικά στο συμβατικό νόμισμα συμβάλλοντας στο να λύσουν/ μετριάσουν ζητήματα ή προβλήματα τα οποία δεν θα επιλύονταν με το υπάρχον νομισματικό σύστημα. Τα κοινοτικά νομίσματα αν και εμφανίζονται ως καινοτομία στην εποχή μας έχουν μεγάλη ιστορία σε όλους τους πολιτισμούς και όλες τις εποχές.

Στον πλανήτη υπάρχουν, σήμερα πολλές χιλιάδες τοπικών/ περιφερειακών νομισματικών συστημάτων παράλληλα με το επίσημο νόμισμα της κάθε χώρας, χωρίς να θέτουν σε κίνδυνο τη νομισματική σταθερότητα μιας με την οικονομική επίδραση/αντίκτυπο τους στο συνολικό εθνικό επίπεδο να είναι πολύ μικρή, αλλά σε τοπικό περιφερειακό επίπεδο έχουν μεγάλο κοινωνικό περιβαλλοντικό και οικονομικό αντίκτυπο διατηρώντας τοπικές θέσεις εργασίας προστατεύοντας το περιβάλλον συμβάλλοντας στην τοπική ανάπτυξη.

Η ΚΚ που εκπορεύεται από τα πάνω ή αποτελεί το μέσο για την απεμπόληση βασικών υποχρεώσεων του κράτους ή των κρατών μελών της Ε.Ε εν προκειμένω δεν είναι ΚΚ και πολύ περισσότερο δεν είναι βιώσιμη ΚΚ. Η αρχή της επικουρικότητας σε επίπεδο Ε.Ε πρέπει να βρει την εφαρμογή της στην ΚΚ στο χαμηλότερο δυνατό επίπεδο δημοκρατικής και συμμετοχικής εκπροσώπησης της κοινωνίας και της πολιτείας που είναι αρχικά η Α' θμια και κατόπιν η Β' θμια Αυτοδιοίκηση, όπως ακριβώς για τη διοίκηση των τοπικών υποθέσεων συντρέχει το τεκμήριο αρμοδιότητας υπέρ των ΟΤΑ στο Σύνταγμα (άρθρο 102 παρ.1). Η αρχή έχει ενσωματωθεί στο άρθρο 5 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση ως ένα από τα βασικά εργαλεία της Δημοκρατικής (και της οικονομικής δημοκρατίας, θα προσθέταμε) εκπροσώπησης των πολιτών στην ΕΕ ως αντίβαρο στην κεντρική λήψη αποφάσεων από την ΕΕ.

Αναφορικά με χρηματική καινοτομία και τα τοπικά περιφερειακά

νομίσματα εξ ίσου η συζήτηση οφείλει να αποτελέσει ένα δυναμικό και γονιμοποιητικό πεδίο σκέψης και δράσης και να επικεντρωθεί σε πολιτικές βάσει τεκμηρίωσης (evidence based policies) και πιλοτικά προγράμματα ή προτάσεις [παράδειγμα [εδώ](#) και [εδώ](#)] τα οποία δείχνουν ότι το χρήμα μπορεί να στηριχθεί στη δημοκρατική εκδοχή των τοπικών κοινωνιών, με επίκεντρο τη γνώση, τη βιώσιμη ανάπτυξη και την ατομική και κοινωνική ανθεκτικότητα, στηρίζοντας την εθνική αλλά και την ευρωπαϊκή οικονομία.

Aglietta, M. (2018). *Money 5000 years of Debt and Power* (Translated by David Broder). London and New York: Verso (first published in 2016).

Kalinowski, W. (2012). *Monetary Innovations and the Social-Ecological Transition*.

Kennedy, M. (1995). *Interest and Inflation Free Money*. Seva International. Ανάκτηση από <http://www.kennedy-bibliothek.info/cx-content/uploads/bibliothek/GeldbuchEnglisch.pdf>

Mellor, M. (2005). The politics of money and credit as a route to ecological sustainability and economic democracy. *Capitalism Nature Socialism*, 16(2), 45–60.

Mulgan, G. (2012). *The Theoretical Foundations of Social Innovation*. In A. Nicholls, A. & Murdock (Ed.), *Social Innovation Blurring Boundaries to Reconfigure Markets* (pp. 33–65). Hampshire and New York: Palgrave Macmillan.

Murray, R. Caulier-Grice, J. and Mulgan, G. (2010). *The Open Book of Social Innovation*. Ανάκτηση από <http://www.nesta.org.uk/publications/open-book-social-innovation>

Phills A. J. Jr., Deiglmeier, K. and Miller, T. D. (2008). *Rediscovering Social Innovation*. *Stanford Social Innovation Review*, 34–43. Ανάκτηση από https://www.researchgate.net/publication/242511521_Rediscovering_Social_Innovation

TEPSIE, (2014). 'Social Innovation Theory and Research: A Summary of the Findings from TEPSIE.' A deliverable of the project: "The theoretical, empirical and policy foundations for building social innovation in Europe" (TEPSIE), European Commission – 7th Framework Programme, Brussels: European Commission, DG Research

Ένθετο Β: Εθελοντισμός

Μήνυμα προσκεκλημένης εκδότριας

Εθελοντισμός και εμπιστοσύνη

Αντιγόνη Ωραιοπούλου

B.Sc., M.Sc., M.A., E.C.P.

Αντιπρόεδρος Ακαδημίας Εθελοντισμού HELPHELLAS

Βιολόγος -Ψυχοθεραπεύτρια

[Antigone Oreopoulou | LinkedIn](#)

Ο Εθελοντισμός είναι τρόπος ζωής και μέρος της Κοινωνίας.

Ο Εθελοντισμός είναι Ζωή, Μοίρασμα, Χαρά, Καλύτερη ποιότητα Ζωής, σύνδεση με την έννοια του Ενεργού Πολίτη και τέλος σύνδεση και επαναφορά όλων αυτών των αξιών και της εμπιστοσύνης που λίγα χρόνια και μία γενιά πριν θεωρούνταν δεδομένες, αμετακίνητες και συνδεδετικοί κρίκοι της κοινωνίας.

Έχει σαν στόχο την δημιουργία μίας Κοινωνίας, όπου οι Πολίτες, οι Άνθρωποι, ο Δημόσιος, Ιδιωτικός, Εκπαιδευτικός Τομέας και οι Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών συνδέονται και ενώνονται για να δημιουργήσουν ένα καλύτερο παρόν και ένα ασφαλέστερο μέλλον, ιδιαίτερα για τους νέους ανθρώπους.

Όμως οι τελευταίες εξελίξεις στον τομέα των ΟΚΟΙΠ (Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών) έχουν κλονίσει βαθύτατα την εμπιστοσύνη των ανθρώπων στο έργο, την αξιοπιστία, τον κοινωνικό αντίκτυπο και την ουσιαστική προσφορά των Εθελοντών και των Εθελοντικών οργανώσεων.

Δημιουργώντας ανοικτές πληγές και τεράστιες ουλές και στερώντας την βοήθεια προς χιλιάδες ανθρώπους, θεσμούς, καταστάσεις, που στηρίζονται αποκλειστικά στην ύπαρξη και στο έργο των Εθελοντικών Οργανώσεων και των Εθελοντών.

Έχει υπολογιστεί με δεδομένα του 2022 ότι κάθε χρόνο 1.000.000.000 (ένα δισεκατομμύριο άνθρωποι) προσφέρουν εθελοντική εργασία σε παγκόσμια κλίμακα.

Εργασία που ισοδυναμεί με την παροχή υπηρεσιών 160.000.000 (εκατόν εξήντα εκατομμυρίων) εργαζομένων πλήρους απασχόλησης δημιουργώντας αποδοχές της τάξεως των 220.000.000 ευρώ (διακόσια είκοσι δισεκατομμύρια ευρώ).

Σε οργανωμένες Κοινωνίες, ο Εθελοντισμός αποτελεί τρόπο ζωής: 25% -30% ανθρώπων συμμετέχουν σταθερά σε εθελοντικές δράσεις, συμβάλλοντας, σε ορισμένες από αυτές, στο 2-3% του ΑΕΠ.

Όταν ξεκινήσαμε σχεδόν πριν ένα χρόνο να συζητάμε με την Alliponet την δημιουργία ενός τεύχους αφιερωμένου στον Εθελοντισμό, δεν περιμέναμε τόσο μεγάλη και ζεστή ανταπόκριση.

Η οποία δημιούργησε την ανάγκη να επεκταθεί το αφιέρωμα στον Εθελοντισμό σε δύο τεύχη αντί σε ένα.

Η ανταπόκριση αυτή, κάτω από τις παρούσες συνθήκες των σκανδάλων που έχουν ξεσπάσει στον χώρο του Εθελοντισμού, αποκτά ακόμη μεγαλύτερη σημασία.

Γιατί είναι σημαντικό ο Οργανωμένος Εθελοντισμός να συνεχίσει να υπάρχει και να προσφέρει πολυεπίπεδα, με αξιοπιστία, συνέπεια, οργάνωση, συντεταγμένο προσανατολισμό και σεβασμό στις θεσμικές αλλά και εταιρικές ιδιότητες του. Προσφέροντας και δημιουργώντας σιγουριά, διαφάνεια, εμπιστοσύνη.

Γιατί χωρίς εμπιστοσύνη είναι αδύνατον να διατηρηθεί ένα τόσο πολυεπίπεδο έργο, που εκτός από υλική παροχή, δίνει ελπίδα, δημιουργεί όραμα, πραγματοποιεί στόχους και διατηρεί ζωντανές αξίες, αρχές, εκπαιδεύοντας σε δεξιότητες νέους ανθρώπους και συνδέοντας τους ταυτόχρονα, με την αγορά εργασίας και το μέλλον τους.

Για όλους εμάς που πιστεύουμε ότι ο Εθελοντισμός χρειάζεται να συνεχίσει να υπάρχει με αξιοπιστία, ότι χρειάζεται να περιβάλλεται με εμπιστοσύνη και διαφάνεια και ότι είναι απαραίτητος για ένα εύρωστο παρόν και ένα ανθρώπινο μέλλον, ας συνεχίσουμε να προσφέρουμε και να διαδίδουμε σε ατομικό και οργανωτικό επίπεδο τον Εθελοντισμό και τις καλές πρακτικές του καθημερινά.

Δίνοντας το παράδειγμα με την προσωπική μας στάση, συμπεριφορά και αξιοπιστία.

Όστε οι πράξεις λίγων να μην διαγράφουν την αξιοπιστία των πολλών και το τεράστιο κοινωνικό έργο και αντίκτυπο για μία κοινωνία συμπεριληπτική, ισότιμη, ισοδύναμη και κυρίως ανθρώπινη.

Και κυρίως να μην κλονίσουν την εμπιστοσύνη των νέων μας, οι οποίοι συμμετέχουν ενεργά και πολυδιάστατα στην εθελοντική καθημερινότητα, καθώς και των εθελοντών μας που ζουν και δραστηριοποιούνται στο εξωτερικό, διατηρώντας τον Ελληνισμό και ότι συνεπάγεται αυτός ζωντανό.

Σε αυτό το τεύχος παρουσιάζουμε με χαρά, άρθρα από τρεις νέους ανθρώπους, που παρ' όλη την πολυάσχολη καθημερινότητα τους, έχουν εντάξει τον εθελοντισμό στον τρόπο ζωής τους. Και από

ανθρώπους που ζώντας στο εξωτερικό, υποστηρίζουν εθελοντικά, με συνέχεια και συνέπεια τις ανάγκες της Ελληνικής Διασποράς και του Ελληνισμού.

Τέλος μέσα από δύο άρθρα συνδέονται το όραμα και ο ιδεαλισμός του Εθελοντισμού με την (απαραίτητη και προσεκτική) θεσμική πλαισίωση του, ώστε κάτω από τις δύσκολες υπάρχουσες συνθήκες, ο Εθελοντισμός να συνεχίσει να υπάρχει, να εξελίσσεται και να αποτελεί την βάση για μία καλύτερη και ποιο συνεκτική κοινωνία.

Κυρίως για την γενιά που ετοιμάζεται να την παραλάβει και να ζήσει σε αυτήν.

Όπως πάντα θα χαρούμε να ακούσουμε τα σχόλια και τις σκέψεις σας στο admin@helphellas.net και στο info@allilonnet.gr.

Εθνική Στρατηγική για την Ανάπτυξη του Οργανωμένου Εθελοντισμού.

Γιώργος Γαμπιεράκης
Σύμβουλος Στρατηγικής Επικοινωνίας
Πρόεδρος Ακαδημίας Εθελοντισμού HELPHELLAS

Ελλάδα 2024. Μια Ολυμπιακή Χρονιά ανέτειλε ήδη. Βρισκόμαστε είκοσι χρόνια ακριβώς, μετά από τη μεγαλύτερη στιγμή του Εθελοντισμού στη Χώρα μας. 2004, μια Χρονιά που μας έκανε εθνικά υπερήφανους, με σημαντικές αθλητικές διακρίσεις και με την καλύτερη διοργάνωση Ολυμπιακών Αγώνων που έγινε ποτέ, απόδειξη του τι μπορούμε να πετύχουμε οι Έλληνες, αν είμαστε ενωμένοι όλοι μαζί για την επίτευξη ενός μεγάλου σκοπού, όταν αυτός μας εμπνέει και μας κινητοποιεί.

Από τότε άλλαξαν πολλά ...Από το μεγάλο Όνειρο, τη Μεγάλη Εθνική Στιγμή, τη χαρά της συμμετοχής και του Εθελοντισμού, περάσαμε στην Παρακμή, την Κρίση, στα χρόνια των Μνημονίων ,την μετανάστευση των Νέων μας στο εξωτερικό, την έλλειψη κοινωνικής συνοχής, την αύξηση της ενδοοικογενειακής βίας, την σημερινή ενεργειακή και κλιματική κρίση, αλλά και μια γενικότερη αξιακή κατάρρευση δυστυχώς.

Τα τελευταία χρόνια οι μεγάλες φυσικές καταστροφές, η κλιματική κρίση, ξαναφέρνουν στο προσκήνιο ξανά στη Χώρα την αναγκαιότητα ενίσχυσης του Οργανωμένου Εθελοντισμού, όπου δυστυχώς παραμένουμε Ουραγοί μεταξύ των πιο ανεπτυγμένων χωρών. Μια αναγκαιότητα που είναι πλέον αδήριτη ανάγκη, γιατί πλέον δεν έχουμε την πολυτέλεια να απουσιάζουμε από το πεδίο, όχι μόνον όταν και όποτε υπάρχει ανάγκη, αλλά και όταν ο Εθελοντισμός γίνεται πυλώνας Πρόληψης.

Δημογραφικό, μεταναστευτικό, ταχεία γήρανση του πληθυσμού, νέα πολυπολιτισμικά δεδομένα, πανδημίες και έκτακτα γεγονότα, ακρίβεια και κοινωνικά προβλήματα, εντείνουν την αναγκαιότητα να είμαστε Ενεργοί και Υπεύθυνοι Πολίτες, ώστε να προσφέρουμε πολύτιμες εθελοντικές υπηρεσίες στη Γειτονιά μας, στο Δήμο μας, την Περιφέρεια και τη Χώρα, μέσω του Εθελοντισμού, στην καθημερινότητα αλλά και στις κρίσεις.

Και μέσα από όλα αυτά, προβάλλει περισσότερο από ποτέ η αναγκαιότητα του σχεδιασμού , της πρόληψης, της οργάνωσης, του συντονισμού και της εκπαίδευσης. Ζούμε δυστυχώς σε μια χώρα του “μετά” κι όχι του “πριν”. Είμαστε δυστυχώς ένα Κράτος, που στην πλειοψηφία του μέχρι τώρα, λειτουργεί κατασταλτικά και όχι προληπτικά, κάτι που θα έπρεπε να είναι το κύριο ζητούμενο. Και εκεί έρχεται σήμερα επιτακτική η ανάγκη της ενίσχυσης και αναβάθμισης του Οργανωμένου Εθελοντισμού στη Χώρα μας, σε όλες του τις εκφάνσεις και μορφές.

Προς την κατεύθυνση αυτή δημιουργήσαμε την Ακαδημία Εθελοντισμού HELPHELLAS, που σαν κύριο στόχο είχε από την πρώτη στιγμή την προαγωγή και αναβάθμιση της εικόνας του οργανωμένου Εθελοντισμού στη Χώρα, την ολιστική σύνδεση του Εθελοντισμού με την Εκπαίδευση, την δημιουργία Εθνικού Συντονιστικού Κέντρου Εθελοντών, την ποιοτική αναβάθμιση της ανθρωπιστικής υποστήριξης στην Ελλάδα με διαφάνεια, ευελιξία και ταχύτητα, και τέλος την οργανωμένη σύνδεση του Εθελοντισμού με την Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Όλα τα παραπάνω εμπεριέχονται και συνδέονται μεταξύ τους σε τρεις λέξεις: Πρόληψη (που εμπεριέχει και την Εκπαίδευση), Οργάνωση, Συντονισμός, σε όλα τα επίπεδα! Μέχρι σήμερα αντιμετωπίζουμε τα πάντα, αφού πρώτα μας συμβούν, μετά την ασθένεια, μετά την φωτιά, μετά την κατάθλιψη, μετά το φονικό, μετά την κάθε καταστροφή ...

Μας λείπει η κουλτούρα να δουλέψουμε προληπτικά, πριν το κακό μας βρει: Πριν αρρωστήσουμε, πριν καούμε, πριν πνιγούμε, πριν το παιδί μας σκοτώσει τη σύντροφό του, πριν καεί το δάσος, πριν σκοτωθούμε στους δρόμους ...και μας λείπει η κουλτούρα της προσφοράς στο σύνολο.

Αυτή η νοοτροπία πρέπει να αλλάξει επείγοντως.

Έχουμε ανάγκη από τη διαμόρφωση μιας νέας συλλογικής κουλτούρας στη χώρα μας, για το γενικό καλό και το κοινό συμφέρον. Δεν έχουμε χρόνο, δεν έχουμε δυνατότητα, δεν έχουμε την πολυτέλεια, να αγνοούμε ή να λοιδορούμε τον Εθελοντισμό, γιατί είμαστε πλέον πάρα πολύ λίγοι.

Ο χρόνος επείγει, έχουμε ανάγκη, να αλλάξουμε γρήγορα για να μπορέσουμε να επιβιώσουμε, να συνεχίσουμε ως Έθνος, να δούμε το μέλλον πιο αισιόδοξα, όχι θεωρητικά, αλλά στην πράξη.

Μπορεί να επιτευχθεί μια τέτοια αλλαγή συλλογικά; Η απάντηση είναι ΝΑΙ!. Χρειαζόμαστε να ρίξουμε τον σπόρο μέσα από μια συμμαχία του καλού, για τον τόπο μας και την πατρίδα μας, ενώνοντας μαζί τον Ιδιωτικό, Δημόσιο Τομέα αλλά και τις Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών καθώς και την Ελλάδα εσωτερικού με αυτή του εξωτερικού, όπου υπάρχουν ακόμα αστείρευτες και αναξιοποίητες δυνάμεις του Ελληνισμού, χρήσιμες για την Πατρίδα, φθάνει να μπορέσουμε να τους κάνουμε να μας εμπιστευθούν.

Αυτό μπορεί να γίνει σταδιακά, μόνο μέσα από την εκπαίδευση, τη διαμόρφωση και καλλιέργεια πνεύματος ατομικής κοινωνικής ευθύνης σε όλες τις ηλικίες: να συνειδητοποιήσουμε όλοι μας, ότι είμαστε συνυπεύθυνοι προσωπικά, για ό,τι συμβαίνει γύρω μας. Γιατί το “γύρω” μας, δεν αφορά τους άλλους, αλλά εμάς προσωπικά, την οικογένειά μας, τους φίλους μας, τους γείτονές μας, το δήμο μας και κατ’ επέκταση ολόκληρη τη χώρα. Οι βιώσιμες πόλεις, μόνο τότε θα γίνουν πραγματικότητα, μέσα από την ενεργή συμμετοχή των πολιτών, οι οποίοι πολλές φορές μπορούν να δείχνουν το δρόμο και στις τοπικές ηγεσίες για αλλαγές και απαιτούμενες δράσεις και μέσα από τη συνεργασία πολλών Οργανώσεων της

Κοινωνίας των Πολιτών, που ορισμένες εξ αυτών κάνουν εξαιρετική δουλειά, καλύπτοντας πολλές φορές σημαντικά κενά της Πολιτείας και του Κράτους.

Η ατομική όμως αυτή αλλαγή που μπορεί να επέλθει μέσα από την καλλιέργεια και διαμόρφωση πνεύματος Ατομικής Κοινωνικής Ευθύνης, που είναι η μόνη ελπίδα σωτηρίας της χώρας για την καταπολέμηση της νοοτροπίας του “τι να κάνω εγώ τώρα”, “δεν με αφορά αυτό”, “είναι δουλειά των άλλων”, “το Κράτος πού είναι” και “τι κάνει αυτό για μας” ... Δεν δίνουμε κανένα άλλοθι στο Κράτος, ούτε για όσα δεν κάνει, ούτε για όσα πρέπει ακόμα να κάνει και που είναι πολλά ... Όμως άλλη η δουλειά του Κράτους για τη δημιουργία υποδομών και εξασφάλισης συνθηκών ασφάλειας, υγείας, ανάπτυξης κτλ. κι άλλο η δική μας προσωπική συμμετοχή και ευθύνη, που χρειάζεται αλλαγή και πλήρη ανατροπή, σε όλα σχεδόν τα επίπεδα της.

Για το λόγο αυτό πρέπει να προσφέρουμε άμεσα περισσότερες δυνατότητες ανθρωπιστικής εκπαίδευσης και απαραίτητες δεξιότητες στα παιδιά μας - γιατί από εκεί πρέπει κυρίως να ξεκινήσουμε - και ταυτόχρονα να συνεχίσουμε το έργο για την ευαισθητοποίηση και την αλλαγή νοοτροπίας και των μεγάλων. Χρειάζεται αφύπνιση, εγρήγορση, συμμαχίες, κοινωνικά δίκτυα και κυρίως εξωστρέφεια,

αλλά και την αίσθηση ότι τίποτα δεν πάει χαμένο, όταν ο καθένας μας κάνει “αυτό που του αναλογεί”. Από το χρόνο του, από τις γνώσεις του, από την ενεργή συμμετοχή, από την ενίσχυση μιας συλλογικής προσπάθειας, όποια κι αν είναι αυτή.

Οι καιροί είναι δύσκολοι και απαιτούν την ενεργή συμμετοχή μας σε όλα τα πεδία της καθημερινότητας μας. Ο εθελοντισμός ως τρόπος και στάση ζωής, μπορεί να συμβάλλει καθοριστικά αν όχι στην επίλυση τουλάχιστον στην άμβλυση πολλών από αυτά τα προβλήματα.

Ας αξιοποιήσουμε λοιπόν το ανθρώπινο κεφάλαιο των Ενεργών Πολιτών στη χώρα μας και ας δούμε τον Εθελοντισμό ως Πυλώνα Κοινωνικής Συνοχής για τα χρόνια που έρχονται μπροστά μας, όπου όλοι μπορούν να συνεισφέρουν στην κοινωνία, κίττοντας με αυτόν τον τρόπο ένα καλύτερο παρόν και ένα ευοίωνο μέλλον για τις επόμενες γενιές! Έχοντας σαν απόλυτο σύμμαχο και αρωγό την ίδια την Πολιτεία, η οποία καλείται να χαράξει άμεσα Εθνικές Πολιτικές για την αναβάθμιση και οργάνωση του Εθελοντισμού και των Οργανώσεων της Κοινωνίας των Πολιτών, όχι μόνο ελεγκτικά σε επίπεδο διαφάνειας, όπου είναι απόλυτα επιβεβλημένο, αλλά και σε επίπεδο υποστήριξης και θεσμικής θωράκισης για την αναβάθμιση της εικόνας του Πολίτη - Εθελοντή στην Ελλάδα, που πολλές φορές αντί να υποστηρίζεται λοιδορείται ή αντιμετωπίζεται ανταγωνιστικά ή χρησιμοποιείται αποσπασματικά και περιστασιακά σε δύσκολες στιγμές και καταστροφές.

Η Ακαδημία Εθελοντισμού HELPHELLAS μέσα από τις δράσεις, τις εκπαιδεύσεις, τις έρευνες και τις ενέργειες που έχει κάνει όλα αυτά τα χρόνια της λειτουργίας της, έχει αποκτήσει μία τεράστια παρακαταθήκη γνώσης και εμπειρίας για την υλοποίηση αυτών των στόχων, τους οποίους κατακτάμε βήμα- βήμα.

Εθελοντισμός: Ορισμοί, μύθοι και θέσεις για τη Διαφάνεια στη λειτουργία των ΜΚΟ

Γιώργος Γαμπιεράκης
Σύμβουλος Στρατηγικής Επικοινωνίας
Πρόεδρος Ακαδημίας Εθελοντισμού HELPHELLAS

Με αφορμή πρόσφατες συζητήσεις και αντιδράσεις που δημιουργήθηκαν σχετικά με τη λειτουργία συγκεκριμένων ΜΚΟ, αλλά και φυσικών προσώπων που λειτουργούσαν χωρίς νομική μορφή, η Ακαδημία Εθελοντισμού HelpHellas θα ήθελε να διατυπώσει δημόσια ορισμένες θέσεις και σκέψεις.

Ξεκινάμε από μία σημαντική βασική αρχή: άλλο κάνω εθελοντισμό, άλλο οργανώνω τον εθελοντισμό.

Άλλο μια αποσπασματική κοινωνική προσφορά και αλληλεγγύη, άλλο η οργανωμένη εθελοντική προσφορά ως στάση ζωής, με συνέχεια και συνέπεια.

Άλλο η προσφορά προσδιορισμένου εθελοντικού χρόνου, γνώσεων, δεξιοτήτων, άλλο η προσφορά συντεταγμένου παραγωγικού χρόνου στον Εθελοντισμό.

Άλλο να δημιουργώ δομές για μια αρχική κάλυψη αναγκών κι άλλο να δημιουργώ στη συνέχεια ένα πολυπρόσωπο οργανισμό, που δεν έχω πιθανά την επάρκεια να διοικώ.

Ο Εθελοντισμός σε ατομικό επίπεδο αποτελεί προσφορά και μια μορφή σύνδεσης μεταξύ ανθρώπων, αλλά και μια κοινωνική ανάγκη.

Ο συντεταγμένος όμως Εθελοντισμός σε επίπεδο οργάνωσης, δομής και συντονισμού, για να παραμείνει καθαρός στο μυαλό και στη ψυχή των ανθρώπων, για να μπορεί να παραμένει συνδεδεμένος κρίκος κοινωνικού έργου, χρειάζεται να λειτουργεί με ακόμη μεγαλύτερη συνέπεια και προσοχή.

Ο οργανωμένος και συντεταγμένος Εθελοντισμός που πολλές φορές καλύπτει και κενά του Κράτους και της Πολιτείας, συνεπάγεται οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών, οι οποίες έχουν Διοικητική, Νομική, Λογιστική και Οικονομική Ευθύνη.

Οι Εθελοντικές Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών (Ο.ΚΟΙ.Π.) για να μπορούν να λειτουργούν και να υλοποιούν τους στόχους και τους

σκοπούς τους, διατηρώντας την εμπιστοσύνη των ανθρώπων, που τις κρατούν ζωντανές, χρειάζονται:

- Να έχουν οικονομική και διοικητική διαφάνεια
- Να είναι ανοικτές σε κρατικό έλεγχο, όχι μόνον στα οικονομικά, αλλά και στον τρόπο διοίκησης και λειτουργίας τους
- Να έχουν εσωτερικές διαδικασίες ελέγχου του προσωπικού τους
- Να έχουν εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας
- Να έχουν εσωτερική εκπαίδευση με ετήσια υποδομή αξιολόγησης του προσωπικού και των εθελοντών
- Να έχουν απαραίτητα πιστοποιημένο προσωπικό, ανάλογα με τη λειτουργία και τον σκοπό του οργανισμού, το οποίο υπογράφει υπεύθυνα την ομαλή λειτουργία των διαδικασιών
- Να υπάρχουν υπογεγραμμένα από την Διοίκηση τριμηνιαία ή τουλάχιστον εξαμηνιαία reports τα οποία αναρτώνται στη διαφάνεια
- Να υπάρχουν εσωτερικά οργανογράμματα
- Οι εθελοντές να είναι εκπαιδευμένοι και πιστοποιημένοι

Από την πλευρά του Κράτους θα πρέπει:

- Η θεσμοθέτηση του Εθελοντισμού να αναφέρεται εκτός από τα Οικονομικά και σε Διοικητικά, Νομικά και Οργανωτικά Άρθρα
- Να δημιουργηθεί άμεσα μία Ανεξάρτητη Αρχή Ελέγχου για τις Εθελοντικές Οργανώσεις
- Να δημιουργηθεί Παρατηρητήριο για τον Εθελοντισμό στη χώρα με την παράλληλη δημιουργία ενός Εθνικού Συντονιστικού Κέντρου Εθελοντών, που αποτελεί μια πάγια θέση και πρόταση της Ακαδημίας Εθελοντισμού HelpHellas που έχει ήδη υλοποιηθεί
- Να ελέγχεται το μητρώο και οι Εθελοντικές Οργανώσεις που υπάρχουν σε αυτές για το έργο, τις δράσεις και τον τρόπο λειτουργίας τους
- Να υπάρξει Επίτροπος ή Γραμματέας Εθελοντισμού, ο οποίος θα λειτουργεί σαν γέφυρα και συνδεδεμένος κρίκος ανάμεσα στο κράτος, τις οργανώσεις και τους ανθρώπους που επιθυμούν να λειτουργήσουν ως εθελοντές

Σε μία κοινωνία λοιπόν που χρειάζεται τον Εθελοντισμό ως συνδετικό κρίκο και συναρμολόγητο στο έργο της (αλλά όχι αντικαταστάτη), είναι σημαντικό να αλλάξει η νοοτροπία για αυτόν και να γίνει κατανοητό ότι ο Εθελοντισμός χρειάζεται να είναι οργανωμένος και συντεταγμένος για να έχει αξιοπιστία, να κερδίζει εμπιστοσύνη και να ασκείται με σεβασμό και υπευθυνότητα.

Ήρθε η ώρα που η Πολιτεία και η Τοπική Αυτοδιοίκηση πρέπει να πάψει να ανταγωνίζεται ή να “απαξιώνει” τους Εθελοντές και τις Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών, ενθυμούμενη την χρησιμότητα τους κατά την διάρκεια μόνο φυσικών καταστροφών ή άλλων έκτακτων γεγονότων.

Όπως επίσης να θεωρούνται από τον Τύπο με μεγάλη ευκολία εθελοντικές οργανώσεις και μη κερδοσκοπικές εταιρείες με αξιόλογο κοινωνικό έργο και δράσεις, σχεδόν ως “υποψήφιοι απατεώνες”, επειδή υπάρχουν δυστυχώς και ορισμένα αρνητικά παραδείγματα, κυρίως σε οργανώσεις που ασχολούνται με το μεταναστευτικό ή που έχουν ιδρυματική μορφή.

Οι ισοπεδωτικές αναφορές στα ΜΜΕ αδικούν και δεν τιμούν τον χώρο των Οργανώσεων της Κοινωνίας των Πολιτών, που ορισμένες από αυτές παράγουν πολύτιμο κοινωνικό έργο.

Οι Ενεργοί Πολίτες που επιλέγουμε ενσυνείδητα τον τρίτο πυλώνα δράσης (Δημόσιος, Ιδιωτικός, Κοινωνικός) από επιλογή και όχι από αδυναμία, δεν ευθυνόμαστε ούτε για την αχρησιμοποίηση κάποιων από τα ΜΜΕ, ούτε για την έλλειψη ελέγχου εκ μέρους της Πολιτείας για τη διαφάνεια των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων, που ασχολούνται με τον Οργανωμένο Κοινωνικό Εθελοντισμό.

Και δεν είναι καθόλου τυχαίο ότι η Ελλάδα δυστυχώς βρίσκεται στις τελευταίες χώρες στο τομέα του Οργανωμένου Εθελοντισμού, όπως και στην μη ύπαρξη συλλογικής συνείδησης και κουλτούρας ομαδικότητας.

Είναι κρίμα δυστυχώς που και στον τομέα αυτό επικρατούν εύνοιες και διακρίσεις σε ΜΜΕ και Πολιτεία, αλλά και από Ιδρύματα προς ορισμένες μόνο μεγάλες ΜΚΟ πράγμα το οποίο δημιουργεί προβλήματα λειτουργικότητας και ισονομίας στο οικοσύστημα των “Οργανώσεων της Κοινωνίας των Πολιτών” όπως πλέον θα έπρεπε να αποκαλούνται σύμφωνα με το τελευταίο νομοσχέδιο.

Πρέπει να κατανοήσουμε ότι ο εθελοντισμός αποτελεί πλέον αναγκαιότητα για την εξασφάλιση της κοινωνικής συνοχής στη χώρα μας και αυτό θα μπορούσε να επιτευχθεί μόνο μέσα από την διαφάνεια, και την υποστήριξη των μικρών και μικρομεσαίων οργανώσεων, όπου πολλές φορές γίνεται εξαιρετική δουλειά.

Ας μην ξεχνάμε ότι είναι πολυάριθμες οι ψυχολογικές και κοινωνιολογικές έρευνες παγκοσμίως, που έχουν δείξει ότι η συστηματική ενασχόληση με τον κοινωνικό εθελοντισμό, βοηθά όχι μόνο αυτούς που δέχονται βοήθεια, αλλά και αυτούς που την προσφέρουν, καθώς αποτελεί μία βασική έκφραση των ανθρωπίνων

σχέσεων και την ανάγκη των ατόμων να συμμετέχουν και να είναι σημαντικόι για τους συνανθρώπους τους.

Μέσα από την εθελοντική απασχόληση προσφέρονται εμπειρίες, νέες δεξιότητες, αποφόρτιση από την καθημερινότητα, έξοδοι διαφυγής από προσωπικά προβλήματα κι όλα αυτά χωρίς οικονομικό κόστος. Ταυτόχρονα δημιουργούνται συνεχώς ευκαιρίες για νέες γνωριμίες, που δημιουργούν δεσμούς σύνδεσης και συμβάλουν στην καταπολέμηση της κοινωνικής μοναξιάς. Το αίσθημα αλληλεγγύης μεταξύ των εθελοντών είναι καθοριστικό για την εξέλιξή τους. Η εθελοντική δράση αποτελεί ένα ιδανικό καταφύγιο για μακροχρόνια ανέργους που στις δομές του εθελοντισμού θα έχουν την δυνατότητα όχι μόνο να εκτονωθούν, αλλά να προβάλουν την δουλειά τους και να βελτιώσουν τις δεξιότητές τους. Ασφαλώς παίζει καθοριστικό ρόλο η σωστή επιλογή του εθελοντικού φορέα, ώστε ο ενδιαφερόμενος να αποδώσει με τον καλύτερο τρόπο και θα ήταν πολύ ενδιαφέρον να δούμε σύντομα και το θέμα της αξιολόγησης εθελοντικών οργανώσεων και του έργου τους από μια ανεξάρτητη και αδέσμευτη αρχή, που να μην εξυπηρετεί άλλου είδους σκοπιμότητες ή συμφέροντα.

Για αυτό χρειάζεται άμεσα η Πολιτεία να διαμορφώσει ένα ολιστικό θεσμικό πλαίσιο για την καταγραφή και αποτύπωση του Κοινωνικού Χάρτη ανά Περιφέρεια και Δήμους σε όλη την επικράτεια, με στόχο την αξιοποίηση όλου του ενεργητικού των Εθελοντών και Ενεργών Πολιτών που σήμερα είναι κατακερματισμένος σε διάφορα μητρώα, ακόμα και μετά την ψήφιση του Νέου Νομοσχεδίου, όπου λειτουργούν ξεχωριστά μητρώα σε διάφορα Υπουργεία.

Η Ακαδημία Εθελοντισμού HELPHELLAS έχει αποστείλει εδώ και μήνες ολοκληρωμένη πρόταση προς τον Πρωθυπουργό της Χώρας για την άμεση αναγκαιότητα δημιουργίας Γραμματείας αλλά και Παρατηρητήριου για τον Εθελοντισμό, που θα παρακολουθεί και θα εποπτεύει από κοντά όλο τον χώρο και την λειτουργία των Οργανώσεων, προκειμένου να αποφεύγονται τέτοια γεγονότα όπως αυτά που συνέβησαν πρόσφατα και που δυστυχώς αδικούν και αμαυρώνουν συνολικά τον Χώρο της Κοινωνίας των Πολιτών.

Οι Εθελοντές και πολλά μέλη των Οργανώσεων της Κοινωνίας των Πολιτών, δίνουν καθημερινά σε αντίξοες συνθήκες ένα μεγάλο αγώνα επιβίωσης και προσπάθειας να προσφέρουν πολύτιμο κοινωνικό έργο σε διάφορους τομείς, καλύπτοντας πολλές φορές παθογένειες και ελλείψεις του Κρατικού Μηχανισμού. Και δεν επιτρέπεται να τους αφήνουμε στη βορρά και τη χλεύη διάφορων κριτών του καναπέ, που έχουν άποψη για το πώς λειτουργούν ή ποια είναι τα κίνητρα αυτών που δημιουργούν νομιμότητες Αστικές Μη Κερδοσκοπικές Εταιρείες με πολλές δυσκολίες, προσφέροντας πολύτιμο κοινωνικό αλλά και “πολιτικό” έργο, αφού επί της ουσίας λειτουργούν εκφράζοντας την Πολιτική των Πολιτών με στόχο την παραγωγή ωφέλιμου κοινωνικού έργου.

Ας προστατέψουμε λοιπόν τους Ενεργούς Πολίτες και Εθελοντές θεσμικά - όχι μόνο ελεγκτικά - από μια κατεδαφιστική και ισοπεδωτική αντιμετώπιση, κι ας ξαναδώσουμε στους Εθελοντές την αξία και την τιμή που τους ανήκει! Γιατί είναι απλά πολύτιμοι για την Κοινωνία!

Εθελοντισμός και νεολαία

Άλια Πανέτσου

Μέλος ΑΛΛΗΛΟΝ

Υπεύθυνη Τομέα Εθελοντισμού και Νεολαίας, της Ακαδημίας Εθελοντισμού HELPHELLAS

Φιλολόγος- Ηθοποιός

[Alia Panetsou | LinkedIn](#)

Περίληψη

Οι συνέπειες της κλιματικής κρίσης είναι πιο έντονες από ποτέ και έχουν επιφέρει εμφανείς αλλαγές στην καθημερινότητα όλων. Υπό αυτές τις συνθήκες έχει αναδειχθεί και η ανάγκη αξιοποίησης του εθελοντισμού και στα πλαίσια αυτών των εξελίξεων, διεξήχθη έρευνα με βασικούς ερωτηθέντες, φοιτητές. Τα αποτελέσματα έδειξαν πως ενώ ένα εξαιρετικά μεγάλο ποσοστό των νέων θεωρούν τον εθελοντισμό απαραίτητο για την κοινωνία, ταυτόχρονα πιστεύουν πως η ενασχόληση μαζί του συνδέεται μόνο με πρόσκαιρες κρίσεις και καταστροφές.

Τα τελευταία χρόνια, οι φυσικές καταστροφές που προκαλούνται από τα ολόένα πιο απρόβλεπτα και έντονα καιρικά φαινόμενα έχουν αυξηθεί σημαντικά σε ολόκληρο τον πλανήτη και η Ελλάδα δεν αποτελεί εξαίρεση. Σύμφωνα με μελέτες, η Ελλάδα, μαζί με τις υπόλοιπες χώρες της Ανατολικής Μεσογείου και της Μέσης Ανατολής, φαίνεται να βρίσκεται στο επίκεντρο της κλιματικής αλλαγής και της αύξησης της θερμοκρασίας από την οποία απορρέουν τα προαναφερθέντα πρωτοφανή καιρικά φαινόμενα, τα οποία θα καθορίσουν τις ζωές των νεότερων γενεών.

Είναι γεγονός ότι οι φυσικές καταστροφές που έχει υποστεί η χώρα μας, ανέδειξαν την άμεση ανάγκη για δημιουργία προληπτικών μεθόδων αλλά και την αναδιοργάνωση των σχετικών κρατικών μηχανισμών, καθώς η πολυετής αδράνειά τους, είχε ως αποτέλεσμα «αργά» αντανakλαστικά. Η απουσία του πρώτου και η αδυναμία

επιτυχούς ανταπόκρισης του δεύτερου στην πράξη, συντέλεσε (δυστυχώς ή ευτυχώς) στην ανάπτυξη των αντανakλαστικών των ίδιων των πολιτών. Αυτό είναι προφανές από την άμεση πλέον κινητοποίησή τους εν όψει μίας καταστροφής. Άνθρωποι όλων των ηλικιών δεν διστάζουν να σώσουν συνανθρώπους, περιουσίες και ζωά, όταν υπάρχει ανάγκη, ενώ ένα μεγάλο ποσοστό αυτών αποτελούν οι νέοι. Όλοι ακούσαμε για τα νεαρά παιδιά που δεν δίστασαν να βοηθήσουν τους συνεπιβάτες τους στα Τέμπη. Όλοι είδαμε τις φωτογραφίες νεαρών παιδιών που διακινδύνευσαν τις ζωές τους στις πυρκαγιές του καλοκαιριού για να διασώσουν ζωά και συνανθρώπους τους. Ενώ δεν ήταν μικρός ο αριθμός των νέων που θέλησαν να βοηθήσουν προσφέροντας ανθρωπιστική βοήθεια για τους πυρόπληκτους του Έβρου και τους πλημμυροπαθείς της Θεσσαλίας.

Γίνεται λοιπόν σαφές, πως οι νέοι δεν είναι αδιάφοροι μπροστά σε αυτά τα φαινόμενα, στα πλαίσια των οποίων ακούστηκε αρκετές φορές η λέξη εθελοντές. Βέβαια, η χρήση της λέξης αυτής συχνά χρησιμοποιείται για ενεργούς πολίτες, που παρακινούμενοι από αισθήματα αλληλεγγύης, προσφέρουν βοήθεια μία φορά, κατά την διάρκεια μίας κρίσης, ή για ανθρώπους που συστηματικά προσφέρουν συστηματικά και οργανωμένα σε εθελοντικές δράσεις.

Αξίζει λοιπόν να γίνει μία διάκριση εδώ, μεταξύ των εννοιών αλληλεγγύη και εθελοντισμός και δή οργανωμένος. Στην πρώτη περίπτωση, δεν υπάρχει κάποια σταθερή ενασχόληση. Πρόκειται για μεμονωμένες περιπτώσεις διάθεσης χρόνου, με βασικό κίνητρο τα προσωπικά αισθήματα αλληλεγγύης και ανθρωπιάς. Στην περίπτωση του εθελοντισμού όμως πρόκειται για μία σταθερή ενασχόληση η οποία αποτελεί κομμάτι της καθημερινότητας ενός ανθρώπου.

Με βάση αυτή την διάκριση, αποφασίσαμε να διεξάγουμε μία

έρευνα για το τι γνωρίζουν οι νέοι για τον Εθελοντισμό και πως τον αντιμετωπίζουν.

Η έρευνα διεξήχθη στο Πανεπιστήμιο Πατρών, με το οποίο η Ακαδημία Εθελοντισμού έχει μνημόνιο συνεργασίας για την εκπαίδευση των φοιτητών στον Εθελοντισμό, κατά την διάρκεια του Φεστιβάλ UP (υποδοχή πρωτοετών).

Συμπληρώθηκαν 187 ερωτηματολόγια από νέους 17-25 ετών.

Η πρώτη παρατήρηση είναι ότι παρ' όλο που από το περίπτερο της Έθεξις (η Εθελοντική Οργάνωση του Πανεπιστημίου Πατρών, με την οποία συνεργαζόμαστε) πέρασαν περισσότερα από 500 άτομα, μόνο το 37% δέχθηκε να συμπληρώσει το ερωτηματολόγιο.

Τα αποτελέσματα έδειξαν πως το 100% των ερωτηθέντων δήλωσε πως θεωρεί τον Εθελοντισμό απαραίτητο για την κοινωνία.

Όταν ρωτήθηκαν εάν ο εθελοντισμός είναι σημαντικός στην καθημερινότητα, υπήρξε σημαντική μείωση στο ποσοστό των θετικών απαντήσεων, καθώς θετική απάντηση έδωσε το 91%.

Πολύ υψηλό ήταν και το ποσοστό θετικών απαντήσεων που δόθηκε σε δύο ερωτήσεις, με το 98% των ερωτηθέντων να συμφωνεί πως ο Εθελοντισμός βοηθάει όχι μόνο στην δημιουργία φίλων αλλά και στην ανάπτυξη χρήσιμων δεξιοτήτων.

Στην επόμενη ερώτηση, υπήρξε σημαντική διαφορά στην απόκριση. Η ερώτηση: Θεωρείτε πως ο Εθελοντισμός βοηθά στην επαγγελματική αποκατάσταση, έλαβε ένα μικρότερο ποσοστό θετικών απαντήσεων με 86% θετικές αποκρίσεις, ενώ ένα ποσοστό 8,5% απάντησε όχι στην ερώτηση. Το υπόλοιπο 4,5% αποκρίθηκε ίσως για την συγκεκριμένη

ερώτηση ενώ υπήρχε και 1% που δεν απάντησε καθόλου.

Το μικρότερο ποσοστό θετικών απαντήσεων έλαβε η ερώτηση: Βοηθά ο Εθελοντισμός εσένα τον ίδιο στην καθημερινότητα;, αφού μόλις το 82% έδωσε θετική απάντηση. Στην συγκεκριμένη περίπτωση, ένα 13% έδωσε αρνητική απάντηση, ενώ το 5% απάντησε είτε πως δεν γνωρίζει, είτε δεν έδωσε καμία απάντηση.

Παρά την μειωμένη πεποίθηση πως ο Εθελοντισμός θα τους βοηθούσε στην καθημερινότητά τους, το 93% απάντησε πως τους ενδιαφέρει ο Εθελοντισμός γενικά. Το 40% θα ήταν διατεθειμένο να αφιερώνει 2 ώρες την εβδομάδα και στην δεύτερη θέση, με 20% ήταν η επιλογή 2-3 ώρες μία φορά τον μήνα.

Τέλος, οι περισσότεροι ερωτηθέντες πιστεύουν επίσης πως ο Εθελοντισμός σχετίζεται κυρίως με τον περιβαλλοντικό αλλά και τον κοινωνικό τομέα. Αρκετοί ήταν και αυτοί που απάντησαν πως ασχολείται με όλους.

Μία πρώτη ερμηνεία των παραπάνω αποτελεσμάτων είναι πως οι νέοι πράγματι αναγνωρίζουν την αναγκαιότητα και την βαρύτητα του Εθελοντισμού για την κοινωνία. Μία πρώτη εκτίμηση για την μικρότερη συμφωνία σχετικά με την αναγκαιότητα ένταξης του Εθελοντισμού στην καθημερινότητα των ανθρώπων, ενδεχομένως να σχετίζεται με τις συγκυρίες υπό τις οποίες εμφανίζεται.

Από τις απαντήσεις γίνεται φανερό πως ο εθελοντισμός θεωρείται απαραίτητος κυρίως σε στιγμές κρίσης και καθώς η αντιμετώπιση κρίσεων και καταστροφών, δεν αποτελεί καθημερινό φαινόμενο,

έτσι και ο Εθελοντισμός δεν θεωρείται αναγκαίος σε καθημερινό επίπεδο. Αυτή η ερμηνεία επιβεβαιώνεται και από τις απαντήσεις των ερωτηθέντων σχετικά με τους τομείς με τους οποίους πιστεύουν πως ασχολείται ο εθελοντισμός, με την πλειοψηφία να θεωρεί πως σχετίζεται μόνο με το περιβάλλον και την κοινωνία.

Στην πραγματικότητα η αντιμετώπιση κρίσεων, το περιβάλλον και η κοινωνία αποτελούν μόνο τρεις από τους τομείς οι οποίοι σχετίζονται με τον εθελοντισμό. Αντικρουόμενη φαίνεται να είναι η άποψη σχετικά με την αξία του Εθελοντισμού στην ανάπτυξη δεξιοτήτων και την σύνδεσή του με την επαγγελματική αποκατάσταση. Ενώ το ποσοστό στην πρώτη ερώτηση αγγίζει σχεδόν το 100%, στην δεύτερη ερώτηση, το ποσοστό συμφωνίας αγγίζει μόλις το 86%. Αυτή η έλλειψη συνέχειας πιθανότατα σχετίζεται με την άποψη ότι ο εθελοντισμός μπορεί να εξελίξει έναν άνθρωπο αλλά οι ικανότητες και η εμπειρία που δίνει, δεν είναι στοιχεία που κάνουν ένα βιογραφικό πιο ανταγωνιστικό στην αγορά εργασίας ή που θα θεωρηθούν σημαντικά από πιθανούς εργοδότες. Ασχέτως των σπουδών τους, οι περισσότεροι φοιτητές θεωρούσαν πως ο εθελοντισμός δεν μπορεί να έχει κάποια αξία σε σχέση με τη δική τους ακαδημαϊκή ή επαγγελματική πορεία.

Συνεπώς αυτό που γίνεται κατανοητό, είναι πως υπάρχει μία ολόκληρη γενιά νέων ανθρώπων που έχουν και την ενέργεια και την απαραίτητη διάθεση να γίνουν ενεργοί εθελοντές. Και ενώ στην πλειοψηφία τους φαίνεται να αναγνωρίζουν την σημασία του εθελοντισμού στην καθημερινότητα και να υποδεικνύουν τα χαρακτηριστικά ενός ενεργού πολίτη, διστάζουν να εμπλακούν με τον οργανωμένο εθελοντισμό. Αυτό που αποτελεί βασικό εμπόδιο στην ενεργή συμμετοχή τους, είναι κυρίως η πεποίθηση πως ο εθελοντισμός σχετίζεται με πρόσκαιρα γεγονότα ή μεμονωμένες πράξεις αλληλεγγύης. Θεωρούν επίσης πως δεν σχετίζεται, ούτε προσφέρει τόσο πολύ στην επαγγελματική τους πορεία ή ότι μπορούν να αναπτύξουν δεξιότητες μέσω αυτού, οι οποίες θα αποτελέσουν προτέρημα μέσα στην καθημερινότητά τους.

Πρόκειται λοιπόν για μία μοναδική ευκαιρία, να δημιουργηθεί μία καινούργια αντίληψη και κουλτούρα σχετικά με τον εθελοντισμό, μέσα από την εκπαίδευση, για τα οφέλη που προσφέρει και στην επαγγελματική αποκατάσταση, που θα λειτουργήσει ως έναυσμα στους νέους να διοχετεύσουν αυτή την ενέργεια και το ενδιαφέρον για τον συνάνθρωπο, σε αυτόν και να τον εντάξουν μέσα στην καθημερινότητά τους.

Συμβάλλοντας δυναμικά στην διαμόρφωση της κοινωνίας, στην οποία επιθυμούν να ζήσουν.

Sources:

<https://www.ertnews.gr/eidiseis/ellada/politiki/t-theodorikakos-gia-tin-tragodia-sta-tempi-katholiko-to-aitima-gia-alitheia-kai-dikaiosyni-den-theloume-dixasmo/>

<https://gr.euronews.com/2022/09/06/protofani-kairika-fainomena-anamenetai-na-pliksoun-tin-perioch-tis-a-mesogeiou>

Η διασταύρωση της τεχνολογίας και του εθελοντισμού

Δημήτρης Μανιατάκος

Συνιδρυτής και Γενικός Διευθυντής Προγραμμάτων Amazing Youth

Συντονιστής προγραμμάτων Ανταλλαγής Νέων: Erasmus+ exchange, solidarity and KA2

Στο λαβύρινθο της σύγχρονης ύπαρξης, η τεχνολογία αποτελεί φάρο προόδου αλλά ταυτόχρονα και καθρέφτη που αντανακλά τις βαθύτερες κοινωνικές μας ιδιαιτερότητες. Καθώς περιηγούμαστε σε αυτή την πολύπλοκη σχέση, η κατανόηση του τρόπου με τον οποίο η τεχνολογία αναδιαμορφώνει την αντίληψή μας για την ζωή γενικότερα αλλά και τον εθελοντισμό ειδικότερα προσφέρει βαθιές γνώσεις για την εξελισσόμενη ανθρώπινη εμπειρία μας.

Η εποχή μας ορίζεται από την τεχνολογική παρουσία σε όλες μας σχεδόν τις διεργασίες, μια εποχή όπου οι ψηφιακές σφαίρες συνυφαίνονται απρόσκοπτα με τις απτές πραγματικότητες. Το Διαδίκτυο, τα smartphones και η τεχνητή νοημοσύνη δεν έχουν απλώς αλλάξει τις καθημερινές μας συνήθειες, έχουν αναδιαμορφώσει ριζικά τον ανθρώπινο ψυχισμό, τις κοινωνικές μας αλληλεπιδράσεις και την αντίληψή μας για τον χώρο και τον χρόνο. Αυτή η ψηφιακή επανάσταση, ενώ προαναγγέλλει ευκολία και συνδεσιμότητα, φέρνει επίσης μαζί της υπαρξιακά ερωτήματα σχετικά με τη φύση της ανθρώπινης αλληλεπίδρασης και τη θέση μας σε έναν όλο και πιο αυτοματοποιημένο κόσμο.

Εν μέσω αυτής της ψηφιακής κυριαρχίας, η ουσία του εθελοντισμού

παραμένει ένα προπύργιο ανθρώπινης σύνδεσης και συμπόνιας. Ιστορικά, ο εθελοντισμός αφορούσε την άμεση, φυσική δέσμευση, μια εκδήλωση αλtruισμού μέσω απτών δράσεων. Είτε χτίζοντας σπίτια, είτε διδάσκοντας παιδιά, είτε φυτεύοντας δέντρα, αυτές οι πράξεις προσφοράς δημιουργούν αισθητές αλλαγές στον κόσμο και στους ίδιους τους εθελοντές. Μας υπενθυμίζουν τη θεμελιώδη ανθρώπινη ανάγκη για σύνδεση, για συνεισφορά σε κάτι μεγαλύτερο από τον εαυτό μας και την εσωτερική ανταμοιβή που απορρέει από μια τέτοια δέσμευση.

Καθώς ο ψηφιακός και ο φυσικός κόσμος συγκλίνουν, συγκλίνει και η φύση του εθελοντισμού. Η τεχνολογία, η οποία συχνά θεωρείται απρόσωπη, διαθέτει ανεκμετάλλετες δυνατότητες ενίσχυσης των αλtruιστικών προσπαθειών. Οι ψηφιακές πλατφόρμες μπορούν να συνδέσουν τους εθελοντές με σκοπούς σε παγκόσμιο επίπεδο, ξεπερνώντας τα γεωγραφικά εμπόδια. Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, τα οποία συχνά επικρίνονται για επιφανειακές συνδέσεις, μπορούν να αποτελέσουν ένα ισχυρό εργαλείο για την ευαισθητοποίηση και την κινητοποίηση της συλλογικής δράσης. Οι αναλύσεις δεδομένων και τα ψηφιακά εργαλεία μπορούν να ενισχύσουν την αποτελεσματικότητα και τον αντίκτυπο των εθελοντικών προσπαθειών, διασφαλίζοντας ότι οι πόροι χρησιμοποιούνται εκεί όπου χρειάζονται περισσότερο.

Ωστόσο, αυτή η ενσωμάτωση δεν είναι χωρίς φιλοσοφικά διλήμματα. Μήπως η ευκολία του ψηφιακού εθελοντισμού μειώνει την προσωπική ανάπτυξη που συνοδεύει τις φυσικές προσπάθειες; Μπορεί η εικονική ενσυναίσθηση να αντικαταστήσει τη βαθιά σύνδεση που δημιουργείται κατά την αλληλεπίδραση πρόσωπο με πρόσωπο; Καθώς αγκαλιάζουμε την τεχνολογία στον εθελοντισμό, πρέπει επίσης να αναμετρηθούμε με αυτά τα ερωτήματα, διασφαλίζοντας ότι η ψηφιακή ενίσχυση των αλtruιστικών μας δράσεων δεν θα επισκιάσει την ανθρώπινη ουσία στον πυρήνα του εθελοντισμού.

Καθώς βρισκόμαστε στο σταυροδρόμι ενός ταχέως εξελισσόμενου ψηφιακού τοπίου και της διαχρονικής παράδοσης του εθελοντισμού,

αναδύεται ένα βαθύ μήνυμα. Η τεχνολογία, στις μυριάδες μορφές της, δεν αντικαθιστά την ανθρώπινη επαφή στον εθελοντισμό, αλλά αποτελεί ένα εργαλείο για την ενίσχυση και την επέκτασή της. Η αληθινή ουσία του εθελοντισμού - ενσυναίσθηση, συμπόνια και σύνδεση - υπερβαίνει το μέσο μέσω του οποίου εκφράζεται. Είτε μέσω της φυσικής εργασίας είτε μέσω της ψηφιακής συνηγορίας, οι βασικές αξίες του αλτροισμού παραμένουν αμετάβλητες.

Σε αυτή τη συγχώνευση του ψηφιακού και του αλτροιστικού, βρίσκουμε μια αντανάκλαση της δικής μας πολύπλευρης φύσης ως ανθρώπινα όντα. Είμαστε πλάσματα του συναισθήματος και της λογικής, της φυσικής παρουσίας και της ψηφιακής προσωπικότητας, της ατομικότητας και της συλλογικής συνείδησης. Αγκαλιάζοντας την τεχνολογία στις εθελοντικές μας προσπάθειες, δεν μειώνουμε την ανθρωπιά μας, αλλά διευρύνουμε την εμβέλειά της.

Το μέλλον του εθελοντισμού, επομένως, δεν έγκειται στην επιλογή μεταξύ του φυσικού και του ψηφιακού, αλλά στην εναρμόνισή τους. Είναι στο να αναγνωρίσουμε ότι κάθε tweet, κάθε διαδικτυακή εκστρατεία και κάθε εικονική συνεδρία διδασκαλίας κουβαλάει

μαζί της τη δυνατότητα για αντίκτυπο στον πραγματικό κόσμο. Είναι στην κατανόηση ότι ο ψηφιακός κόσμος δεν αποτελεί διαφυγή από την πραγματικότητα αλλά προέκτασή της - ένα νέο σύνορο για την έκφραση του διαχρονικού ανθρώπινου πνεύματος της αλληλοβοήθειας.

Σε αυτή τη συνειδητοποίηση βρίσκεται το βαθύ μήνυμα της εποχής μας: στον τομέα του εθελοντισμού, η τεχνολογία δεν είναι σφετεριστής, αλλά σύμμαχος. Είναι μια απόδειξη της ανυποχώρητης ικανότητάς μας για καινοτομία και ενσυναίσθηση, μια υπενθύμιση ότι ακόμη και όταν ο κόσμος αλλάζει, η θεμελιώδης ανθρώπινη επιθυμία να κάνουμε τη διαφορά παραμένει

Εθελοντισμός και ελληνισμός

Μαρία Διαμαντοπούλου

Εκπαιδευτικός, με ειδίκευση στη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης ξένης γλώσσας, μέλος πολιτιστικών, πολιτικών και θρησκευτικών οργανώσεων της Διασποράς στη Γαλλία, εθελόντρια στη γαλλική Fondation Claude Pompidou.

Περίληψη

Ο Ελληνισμός αποτελεί μια κοινότητα, που εξαπλώνεται σε όλα τα μήκη και πλάτη ανά τον κόσμο. Οι Έλληνες, μέσα στο χρόνο, έχουν διασκορπιστεί σε πολλές χώρες, διατηρώντας ωστόσο το δεσμό τους με την πατρίδα τους και την ελληνική κουλτούρα.

Στο πλαίσιο αυτό, η εθελοντική εργασία αποτελεί ένα σημαντικό τρόπο ενίσχυσης της ελληνικής κοινότητας στο εξωτερικό και της διατήρησης των ελληνικών αξιών και παραδόσεων.

Η εθελοντική δράση αποτελεί ένα σημαντικό και ενδιαφέρον τμήμα της ελληνικής διασποράς. Ο Ελληνισμός της διασποράς είναι μια ποικίλη και εκτεταμένη κοινότητα, που έχει εγκατασταθεί σε διάφορες χώρες σε όλον τον κόσμο. Η εν λόγω κοινότητα αποτελείται από άτομα και οικογένειες που ζουν στο εξωτερικό για διαφορετικούς λόγους, όπως η αναζήτηση καλύτερων οικονομικών ευκαιριών, η επίτευξη υψηλότερης εκπαίδευσης ή η διαφυγή από πολιτικές αναταραχές. Παρά τη φυσική απόσταση από την πατρίδα, η ελληνική διασπορά διατηρεί έναν ισχυρό δεσμό με την Ελλάδα και την πλούσια πολιτιστική κληρονομιά της.

Ο εθελοντισμός αποτελεί ένα συνηθισμένο και σημαντικό μέσο, μέσω του οποίου η ελληνική διασπορά αλληλεπιδρά ενεργά με το περιβάλλον της και με την παγκόσμια κοινότητα. Η εμπειρία μας μάς επιτρέπει να αναφέρουμε παρακάτω ορισμένες βασικές πτυχές της εθελοντικής εργασίας, είτε σε πολιτιστικούς συλλόγους, είτε σε εκκλησιαστικές οργανώσεις, είτε σε πολιτικούς συλλόγους.

Πρώτα από όλα, η διατήρηση της Πολιτιστικής Κληρονομιάς:

Πολλές κοινότητες της ελληνικής διασποράς προσπαθούν με πάθος να διατηρήσουν την ελληνική πολιτιστική τους κληρονομιά. Η εθελοντική εργασία παίζει ένα ζωτικό ρόλο σε αυτήν την προσπάθεια, επιτρέποντας στα άτομα να προωθήσουν την ελληνική γλώσσα, τα έθιμα και τον πολιτισμό στις νέες τους χώρες. Διοργανώνουν πολιτιστικές εκδηλώσεις, μαθήματα ελληνικής γλώσσας και παραδοσιακά φεστιβάλ για να διατηρήσουν ζωντανή την κληρονομιά τους. Μέσω των προσπαθειών τους, διασφαλίζουν ότι οι μελλοντικές γενεές των Ελλήνων που ζουν στο εξωτερικό θα διατηρήσουν έναν ισχυρό δεσμό με τις ρίζες τους. Στη συνέχεια, φιλανθρωπία και Κοινωνική Ευημερία: Οι Έλληνες στο εξωτερικό συχνά ασχολούνται με φιλανθρωπικές δραστηριότητες για να στηρίξουν τόσο τις τοπικές κοινότητες, όσο και τους συμπολίτες τους που έχουν ανάγκη στην Ελλάδα.

Πριν αναλύσουμε τα οφέλη της εθελοντικής εργασίας του Ελληνισμού, υπενθυμίζουμε πως εννοιολογικά ως εθελοντισμός ορίζεται η ηθελημένη πράξη για κοινωφελή σκοπό, χωρίς υλικό ή άλλο αντάλλαγμα, με στόχο την ανιδιοτελή προσφορά για το γενικό καλό της κοινωνίας. Η αρχή σεβασμού των δικαιωμάτων και της αξιοπρέπειας των συνανθρώπων μας δέπει την εθελοντική δραστηριότητα, προωθώντας και κατοχυρώνοντας την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και την αρχή της ισότητας σε υψηλό βαθμό στη διασπορά μας.

Ο εθελοντισμός έχει δυναμικό κοινωνικό χαρακτήρα, καθώς συνιστά έναν τρόπο συμμετοχής των ενεργών πολιτών στην κοινωνία και βοηθάει στη διάδοση παγκόσμιων αξιών και αρχών, όπως την ανθρωπιστική βοήθεια και την κοινωνική αλληλεγγύη (πχ δράσεις για ευπαθείς κοινωνικά ομάδες, για την υγεία-πρόνοια, για τους μετανάστες-πρόσφυγες), την προστασία του περιβάλλοντος, κ.ά.

Στο πλαίσιο αυτό, η εθελοντική συνεισφορά εκ μέρους των Ελλήνων του εξωτερικού έχει πολλαπλά οφέλη και αξιοσημείωτα πλεονεκτήματα. Η εθελοντική εργασία αποτελεί έναν πολύτιμο τρόπο να ενισχυθεί ο ελληνοισμός στη διασπορά. Οι εθελοντές από την ελληνική κοινότητα συχνά αφιερώνουν τον πολύτιμο χρόνο τους για την υποστήριξη της κοινότητάς τους και την προώθηση των ελληνικών αξιών. Οι συγκεκριμένοι εθελοντές συμβάλλουν έτσι στη διατήρηση της ελληνικής γλώσσας, ως συνδεδετικού κρίκου με τη μητέρα πατρίδα και του ελληνικού πολιτισμού, οργανώνοντας ελληνικές εκδηλώσεις και φροντίζοντας για τη διατήρηση της ελληνικής παράδοσης.

Η εθελοντική δραστηριότητα διαδραματίζει επίσης σημαντικό ρόλο στη διασύνδεση της ελληνικής κοινότητας με την τοπική κοινωνία. Οι εθελοντές συμμετέχουν σε φιλανθρωπικές εκδηλώσεις, σε περιβαλλοντικές εκστρατείες και σε άλλα εθελοντικά προγράμματα που έχουν ωφελήσει τις τοπικές κοινότητες, με αποτέλεσμα να συμβάλλουν στην καλή φήμη της ελληνικής κοινότητας στο εξωτερικό. Αξίζει να αναφέρουμε πως γίνεται όλο και πιο αισθητή η παρουσία προγραμμάτων εθελοντικής εργασίας με δυναμικά δραστήριες και δημιουργικές κοινωνικές παρεμβάσεις του Ελληνοισμού, προωθώντας την κοινωνική διάσταση του αλτρουισμού, της αλληλεγγύης και εν γένει την κουλτούρα της προσφοράς.

Επιπλέον, η εθελοντική εργασία αποτελεί έναν τρόπο να ενισχυθεί ο δεσμός μεταξύ των ελληνικών κοινοτήτων σε διάφορες χώρες. Οι εθελοντές από διάφορες περιοχές μπορούν να συνεργαστούν σε κοινά προγράμματα και εκδηλώσεις, δημιουργώντας ένα δίκτυο που ενισχύει τον ελληνοισμό παγκοσμίως.

Αξίζει να σημειωθεί πως ο Ελληνοισμός στη διασπορά αντιμετωπίζει διάφορες προκλήσεις, όπως τη διατήρηση της ελληνικής γλώσσας και κουλτούρας στο περιβάλλον της χώρας υποδοχής. Η εθελοντική εργασία αποτελεί έναν αποτελεσματικό τρόπο για την αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων, καθώς επιτρέπει στην ελληνική κοινότητα να διατηρήσει όχι μόνο τους δεσμούς της με την πατρίδα, αλλά και την ελληνική ταυτότητα στον εξωτερικό κόσμο.

Επιπλέον, η εθελοντική εργασία ενθαρρύνει τη νεότερη γενιά της ελληνικής διασποράς να συμμετέχει ενεργά στην κοινότητα και να διαδραματίζει ενεργό ρόλο στη διατήρηση της ελληνικής κληρονομιάς. Οι νέοι εθελοντές αποκτούν εμπειρία και

αυτοπεποίθηση, μαθαίνοντας τη σημασία της υπηρεσίας προς την κοινότητα και τη συνεισφορά τους στον Ελληνοισμό. Τέλος, ο εθελοντισμός, προερχόμενος από τη διασπορά ενισχύει τον Ελληνοισμό στον παγκόσμιο χάρτη. Οι ελληνικές κοινότητες στο εξωτερικό διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην προώθηση της ελληνικής κουλτούρας και στην ενίσχυση των δεσμών μεταξύ της Ελλάδας και των άλλων χωρών. Η εθελοντική δράση συμβάλλει επομένως στην προβολή της Ελλάδας στον κόσμο και στην ενίσχυση της διπλωματίας της χώρας μας.

Χάρη μάλιστα στο γεγονός πως οι Έλληνες του εξωτερικού κατέχουν αξιόλογο υπόβαθρο, με πλούσια βιογραφικά, αποτελούν τους πλέον κατάλληλους για να συνεισφέρουν σε εθελοντικές εργασίες, μέσω των εμπειριών που έχουν αποκομίσει από την εκτός συνόρων πορεία τους. Γι'αυτό και ο εθελοντισμός σήμερα αφυπνίζει το ενδιαφέρον αξιόλογων Ελλήνων επιστημόνων της διασποράς.

Επομένως, οι απόδημοι Έλληνες επιδεικνύουν ένα υψηλό αίσθημα ευθύνης με ανιδιοτελή χαρακτήρα, προσφέροντας έργο ή υπηρεσίες με ελεύθερη βούληση, οικειοθελώς, αλτρουιστικά και αφιλοκεδώς, ώστε να εκφράσουν εμπράκτως το ενδιαφέρον και την αγάπη τους για τη χώρα καταγωγής τους, να ενδυναμώσουν τους ενοποιητικούς δεσμούς τους με την πατρίδα και να συναισθανθούν πως συμβάλλουν ενεργά στο κοινό καλό της χώρας και στη βελτίωση της υφιστάμενης ελληνικής πραγματικότητας, διαδραματίζοντας έτσι πρωταγωνιστικό ρόλο στις εξελίξεις.

Εν κατακλείδι, ο σύγχρονος εθελοντισμός των Ελλήνων της διασποράς προχωρά πέρα από τις παραδοσιακές του μορφές και περικλείει μια δυναμική και δραστήρια συμμετοχή των εθελοντών Ελλήνων του εξωτερικού με οργανωμένες δράσεις, προωθώντας τη διάδοση της ελληνικής εθνικής ταυτότητας, της ελληνικής γλώσσας και του ελληνικού πολιτισμού. Σίγουρα η εθελοντική δράση συνιστά έναν αξιόλογο παράγοντα-μοχλό πίεσης, με στόχο τη βελτίωση εθνικών πολιτικών σε ουσιώδεις τομείς, αποτελώντας, κατά συνέπεια, ποικιλοτρόπως έναν ενεργό τρόπο παρέμβασης της Διασποράς στο κοινωνικό γίγνεσθαι της Ελλάδας. Ο ενεργός λοιπόν και ευαισθητοποιημένος Ελληνοισμός είναι παρών, δίνοντας σήμερα μια νέα, ελπιδοφόρα και αισιόδοξη πτυχή προσέγγισης της ελληνικής παρουσίας και πραγματικότητας στο εξωτερικό.

Η εφαρμογή του φοιτητικού εθελοντισμού

Καλλιεργώντας την κοινωνική ευθύνη στους ηγέτες του αύριο

Μάριος Βλαχογιάννης
Μέλος ΑΛΛΗΛΟΝ
Χημικός Μηχανικός, Υπεύθυνος Συντονισμού Εθελοντών Έθεξις

Περίληψη

Η παρούσα εργασία εξετάζει την εφαρμογή του φοιτητικού εθελοντισμού και τη σημασία του στον κοινωνικό ιστό, εστιάζοντας στη δημιουργία κοινωνικής ευθύνης στους ηγέτες του μέλλοντος. Αναλύεται η επίδραση του οργανωμένου εθελοντισμού, με έμφαση σε μια ομάδα φοιτητών από το Πανεπιστήμιο Πατρών, που αναδεικνύεται ως υποδειγματική πρωτοβουλία.

Το κείμενο αναδεικνύει τρεις κύριους πυλώνες αντίκτυπου της εθελοντικής ομάδας: την κοινωνική προσφορά μέσω αιμοδοσίας και παροχής ανθρώπινων πόρων, την προστασία του περιβάλλοντος με δραστηριότητες όπως η δενδροφύτευση, και την προώθηση της επαγγελματικής δεοντολογίας μεταξύ των μελλοντικών επιστημόνων. Οι φοιτητές δεν συμμετέχουν απλώς ως εθελοντές, αλλά ενσαρκώνουν αρχές σεβασμού, συνεργασίας και ανιδιοτελούς προσφοράς, γεγονός που τους καθιστά καταλύτες για θετική αλλαγή.

Το κείμενο καταλήγει στο συμπέρασμα ότι ο φοιτητικός εθελοντισμός αντιπροσωπεύει μια μετασχηματιστική δύναμη στη διαμόρφωση του μέλλοντος της κοινωνίας. Μέσω αυτής της δράσης, τα εκπαιδευτικά ιδρύματα γίνονται κέντρα που δεν προωθούν μόνο την ακαδημαϊκή αριστεία αλλά και τη δημιουργία συμπονετικών ηγετών. Συνοψίζοντας, ο φοιτητικός εθελοντισμός αναδεικνύεται ως κρίσιμος παράγοντας στην οικοδόμηση μιας κοινωνίας που ενθαρρύνει τη συνειδητοποίηση και την υπευθυνότητα.

Ο οργανωμένος εθελοντισμός διαδραματίζει κεντρικό ρόλο στη διαμόρφωση του κοινωνικού ιστού και στην καλλιέργεια του αισθήματος κοινοτικής ευθύνης. Σε αυτό το κείμενο, εμβαθύνουμε στην εφαρμογή του φοιτητικού εθελοντισμού και τη σημασία του στο ευρύτερο πλαίσιο του οργανωμένου εθελοντισμού. Η ένταξη των νέων μυαλών σε εθελοντικές πρωτοβουλίες όχι μόνο καλλιεργεί πνεύμα αλtruισμού αλλά συμβάλλει και στην ανάπτυξη κοινωνικά συνειδητοποιημένων πολιτών. Ως μέρος της ευρύτερης διερεύνησης της σημασίας του οργανωμένου εθελοντισμού, αυτό το άρθρο στοχεύει να ρίξει φως στον μοναδικό αντίκτυπο που έχει ο φοιτητικός εθελοντισμός σε άτομα και κοινότητες.

Το Κίνημα του Φοιτητικού Εθελοντισμού:

Μια υποδειγματική πρωτοβουλία που αναδεικνύει τη μετασχηματιστική δύναμη του φοιτητικού εθελοντισμού είναι μια ομάδα φοιτητών από το Πανεπιστήμιο Πατρών. Αυτή η εθελοντική ομάδα δημιουργήθηκε με ρητό σκοπό την ανάδειξη του εθελοντισμού ως τρόπου ζωής, έκφρασης και νοοτροπίας για τους φοιτητές του πανεπιστημίου. Μέσα από τις δράσεις τους, οι φοιτητές αυτοί στοχεύουν στην αναβάθμιση της ποιότητας ζωής εντός και εκτός της πανεπιστημιακής κοινότητας, δημιουργώντας τις προϋποθέσεις ώστε οι συνομήλικοί τους να εξελιχθούν σε ενεργούς πολίτες.

Η ομάδα αναγνωρίζει ότι ο εθελοντισμός δεν είναι απλώς μια εφάπαξ δέσμευση, αλλά μια συνεχής διαδικασία αυτοβελτίωσης. Στους εθελοντές παρέχονται οι θεμελιώδεις ιδέες του σεβασμού, της συνεργασίας και της ανιδιοτελούς προσφοράς, οι οποίες χρησιμεύουν ως κατευθυντήριες αρχές στις προσπάθειές τους.

Τρεις πυλώνες αντίκτυπου:

Η εθελοντική ομάδα του Πανεπιστημίου Πατρών δραστηριοποιείται ενεργά σε τρεις διακριτές κατευθύνσεις, καθεμία από τις οποίες συμβάλλει στον πολύπλευρο χαρακτήρα της επίδρασής της στην κοινότητα.

1. Κοινωνική Προσφορά:

Μια πτυχή των δραστηριοτήτων τους περιλαμβάνει την κοινωνική προσφορά, με χαρακτηριστικό παράδειγμα πρωτοβουλίες όπως η αιμοδοσία και η παροχή ανθρωπίνων πόρων σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης. Συμμετέχοντας ενεργά σε αυτά τα έργα, οι μαθητές όχι μόνο παρέχουν άμεση βοήθεια, αλλά και συμβάλλουν στην προώθηση μιας αίσθησης ανθεκτικότητας και υποστήριξης της κοινότητας.

2. Προστασία Περιβάλλοντος:

Αναγνωρίζοντας τη σημασία της περιβαλλοντικής διαχείρισης, η εθελοντική ομάδα ασχολείται με δραστηριότητες όπως η δένδροφύτευση και η προστασία της χλωρίδας και της πανίδας. Αυτή η δέσμευση για περιβαλλοντική βιωσιμότητα αντικατοπτρίζει μια ολιστική προσέγγιση της κοινωνικής ευημερίας, δίνοντας έμφαση στη διασύνδεση των ανθρωπίνων δραστηριοτήτων με τον φυσικό κόσμο.

3. Επαγγελματική Δεοντολογία Μελλοντικών Επιστημόνων:

Κατανοώντας ότι ο αντίκτυπός τους εκτείνεται πέρα από τις άμεσες κοινωνικές ανάγκες, η ομάδα συμμετέχει ενεργά στην προώθηση

της επαγγελματικής δεοντολογίας των μελλοντικών επιστημόνων στην κοινωνία. Αυτό περιλαμβάνει πρωτοβουλίες που αποσκοπούν στην ενστάλαξη ενός αισθήματος ευθύνης και ηθικής συμπεριφοράς μεταξύ των φοιτητών που επιδιώκουν σταδιοδρομία σε διάφορους επιστημονικούς κλάδους.

Συμπέρασμα:

Η εφαρμογή του φοιτητικού εθελοντισμού αποτελεί απόδειξη της μετασχηματιστικής δύναμης του οργανωμένου εθελοντισμού στη διαμόρφωση του μέλλοντος της κοινωνίας. Η εθελοντική ομάδα του Πανεπιστημίου Πατρών αποτελεί παράδειγμα του τρόπου με τον οποίο, μέσα από τις δράσεις τους, οι φοιτητές όχι μόνο βελτιώνουν τη δική τους ποιότητα ζωής εντός της πανεπιστημιακής κοινότητας, αλλά συμβάλλουν και στην ευρύτερη κοινωνική ευημερία. Συμμετέχοντας ενεργά στην κοινωνική προσφορά, την προστασία του περιβάλλοντος και την προώθηση της επαγγελματικής δεοντολογίας, αυτοί οι μαθητές δεν είναι απλώς εθελοντές. Είναι καταλύτες για θετική αλλαγή, ενσαρκώνοντας τα ιδανικά του σεβασμού, της συνεργασίας και της ανιδιοτελούς προσφοράς. Καθώς εξερευνούμε τις πολύπλευρες διαστάσεις του οργανωμένου εθελοντισμού, ο ρόλος του φοιτητικού εθελοντισμού αναδεικνύεται ως βασική δύναμη στην οικοδόμηση ενός κοινωνικά συνειδητοποιημένου και υπεύθυνου πολίτη. Μέσω αυτών των πρωτοβουλιών, τα εκπαιδευτικά ιδρύματα γίνονται όχι μόνο κέντρα ακαδημαϊκής αριστείας, αλλά και θερμοκοιτίδες για συμπονετικούς ηγέτες που θα διαδραματίσουν ζωτικό ρόλο στη διαμόρφωση ενός καλύτερου, πιο συνδεδεμένου κόσμου.

Ex-Libris

Παρουσίαση των βιβλίων:

«Από το Όραμα στην Πράξη»

«Φιλελληνική Βιβλιοθήκη»

Συνέντευξη με τον Γιαννακουδάκη Αντώνη και τον Κώστα Παπαηλιού

Επιμέλεια: Χρήστος Μπεζιρτζόγλου

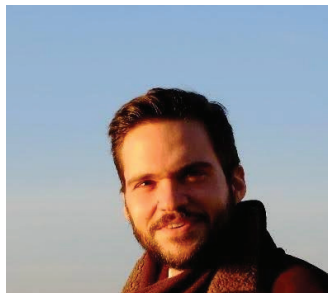
«Από το Όραμα στην Πράξη»

Λίγα λόγια για τον Άνθρωπο

Γιαννακουδάκης Αντώνης Dipl.-Ing, MBA

<https://www.linkedin.com/in/giannakoudakis/>

Όντας ο μόνος στην οικογένεια του που δεν ασχολήθηκε με την Χημεία και με το Πανεπιστήμιο, ξεκινώντας από το αποκλειστικό ενδιαφέρον για τις θετικές επιστήμες και τον «επιστημονικό» τρόπο σκέψης πέρασε σταδιακά στον «πρακτικό» μέσω του πολυτεχνείου και προχώρησε μέσω του μεταπτυχιακού στην διοίκηση των επιχειρήσεων στον «πραγματικό». Μέχρι και σήμερα το αντικείμενο της στρατηγικής συνεχίζει να του κεντρίζει το ενδιαφέρον και για αυτό συνεχώς εμπλουτίζει τις γνώσεις του τις οποίες και προσπάθησε να τις αποτυπώσει σε ένα βιβλίο που απευθύνεται σε όποιον θέλει να γνωρίσει τον κόσμο αυτόν.

Λίγα λόγια για το Βιβλίο

«Από το Όραμα στην Πράξη». Από τον τίτλο του βιβλίου ο συγγραφέας μας δείχνει την προσέγγιση του. Ένα βιβλίο που παρόλο που ασχολείται με ένα «βαρύ», θα έλεγε κανείς, αντικείμενο και που είναι γραμμένο με τρόπο που δίνει έμφαση στην βιβλιογραφία, έχει αποδοθεί με τρόπο φιλικό για τον κάθε αναγνώστη. Ξεκινώντας με ένα ταξίδι στην ιστορία της στρατηγικής, περνάει στα εργαλεία που χρειαζόμαστε για να γνωρίσουμε καλύτερα την εταιρία μας και προχωράει στην διαχείριση της διαρκούς ανάγκης για αλλαγή, βοηθώντας μας τελικώς να ανοίξουμε τα πανιά μας στις θάλασσες της αγοράς.

1. Ποιον έχετε συναντήσει που σας έχει εμπνεύσει περισσότερο στην καριέρα σας και πώς;

Μπορώ να πω ότι είχα την τύχη να γνωρίσω αρκετούς ανθρώπους που

με επηρέασαν με διαφορετικό τρόπο ο καθένας και μου είναι δύσκολο να ξεχωρίσω κάποιον. Θα μπορούσα να αναφέρω όμως κάποια κοινά χαρακτηριστικά από αυτούς ανθρώπους που από μικρό μέχρι και σήμερα με έχουν εμπνεύσει και θαυμάζω. Ένα τέτοιο χαρακτηριστικό είναι το ενδιαφέρον με το οποίο προσεγγίζουν οποιαδήποτε από τις εργασίες τους. Χωρίς βιασύνη, με όλη την προσοχή τους και με τρόπο που πολλές φορές σε κάνει να αναρωτιέσαι αν αξίζει να αφιερώνεται τόσος χρόνος σε «λεπτομέρειες». Εντύπωση επίσης μου δημιουργούσε το γεγονός ότι θα μπορούσαν να αφιερώνουν ατελείωτες ώρες για τα αντικείμενα που τους ενδιαφέρουν, όπως και το πόσο χαρούμενοι φαινόταν να είναι όταν μιλούσαν για αυτά. Ένα άλλο χαρακτηριστικό που είχαν και έχουν αυτοί οι άνθρωποι που είχα την τύχη να γνωρίσω, είναι ότι φαινόταν τα κίνητρα τους να είναι περισσότερο η προσφορά στο αντικείμενο τους, πάντα πιστεύοντας ότι είχε και ιδιαίτερο αντίκτυπο στο ευρύτερο κοινωνικό σύνολο. Σαν να είχε ο καθένας από αυτούς μία προσωπική αποστολή. Βλέποντας λοιπόν αυτούς μπορώ να πω ότι προσπαθώ και εγώ όσο μπορώ, με οτιδήποτε καταπιάνομαι στην καθημερινότητά μου, να αφιερώνω έστω και λίγο παραπάνω χρόνο από αυτόν που λογικά θα είχα, με στόχο να ψάξω κάθε φορά και λίγο παραπάνω το αντικείμενο. Και τελικά μπορώ να πω ότι αυτό και διασκεδαστικό είναι και ενδιαφέρον αλλά και ότι στο τέλος κανένας τέτοιος κόπος δεν πήγε χαμένος.

2. Ποια είναι η μικρότερη αλλαγή που έχετε κάνει στην καριέρα σας που είχε το μεγαλύτερο θετικό αποτέλεσμα;

Νομίζω ότι είναι αλλάξω τον τρόπο σκέψης μου όσον αφορά την αξία των λεγόμενων soft skills. Θυμάμαι για παράδειγμα το μάθημα της Διαχείρισης Έργων (project management) όπου η έμφαση που είχε δώσει ο καθηγητής στην διαχείριση των εμπλεκόμενων (stakeholders) μου είχε φανεί υπερβολική. Με το πτυχίο μου να είναι αυτό του Μηχανολόγου μηχανικού περίμενα ότι η έμφαση θα έπρεπε να είναι περισσότερο στον προγραμματισμό, στην διαχείριση των πόρων κλπ. Τελικά είναι εντυπωσιακό το πόσο ποιο αποτελεσματικοί είναι οι άνθρωποι και οι ομάδες όταν συνεργάζονται με περισσότερο ενδιαφέρον ο ένας για την οπτική μεριά του άλλου.

3. Ποιο ήταν το πιο εμπνευσμένο και επιδραστικό βιβλίο που έχετε διαβάσει και γιατί;

Νομίζω το [GOAL του Eliyahu M Goldratt](#). Μέχρι τότε δεν μπορώ να πω ότι διάβαζα πολλά βιβλία «εξωσχολικά» και όταν αγόραζα

κάποιο ήταν πάνω στις θετικές επιστήμες. Το συγκεκριμένο βιβλίο ήταν η αρχή για πολλά άλλα που μπορεί αλλιώς να μην περνούσαν από τα χέρια μου. Ένα βιβλίο με ήρωα έναν μέσο άνθρωπο με προβλήματα παρόμοια με τους περισσότερους κι όμως ένα από τα πιο ενδιαφέροντα¹.

4. Ποια είναι η θέση της Στρατηγικής στο τρίγωνο Κοινωνία-Επιχειρηματικότητα-Άτομο; Μπορεί να υπάρξει μια κατάσταση που όλα τα μέρη κερδίζουν (win-win-win situation);

Κανονικά στο τρίγωνο αυτό έτσι και αλλιώς θα έπρεπε να έχουμε win-win-win situations. Νομίζω ότι αν κάπου χαλάει αυτό είναι στην ερμηνεία της επιτυχίας στην γωνία που έχει να κάνει με την επιχειρηματικότητα. Αυτό το είδαμε και στην τελευταία κρίση. Πως δηλαδή η κουλτούρα για το κυνήγι για το βραχυπρόθεσμο κέρδος έβαλε σε τέτοιο μεγάλο ρίσκο τη μακροπρόθεσμη ανάπτυξη με τεράστιο αντίκτυπο στην κοινωνία και τον άτομο. Μας το έλεγαν και οι [Kaplan and Norton](#) στο βιβλίο τους για την [Balanced Scorecard](#). Ότι δηλαδή οι οικονομικοί δείκτες για την μέτρηση της επίδοσης μίας εταιρίας μας οδηγούν πολλές φορές σε λάθος αποφάσεις και για αυτό με την σειρά τους πρότειναν οι δείκτες αυτοί να είναι στρατηγικοί. Δηλαδή μακροπρόθεσμοι και να περνάνε από το όραμα. Συνεπώς η θέση της στρατηγικής είναι ίσως στο κέντρο του τριγώνου. Αυτό μπορούμε να το πούμε με μεγαλύτερη βεβαιότητα αν αναλογιστούμε και το τι είναι τελικά η στρατηγική. Ξεκινώντας από το πως ξεκίνησε, ο πρόγονος της εταιρικής στρατηγικής είναι η «Πολιτική των επιχειρήσεων» που εισήχθη για πρώτη φορά στα πανεπιστήμια της Αμερικής μετά το Gordon-Howell Report το 1959. Το θέμα της Πολιτικής των επιχειρήσεων ήταν οι διαδικασίες για την λήψη αποφάσεων. Γρήγορα υπήρξε η ανάγκη η κουβέντα να πάει στο resources allocation, στην εταιρική δομή και φυσικά στον σχεδιασμό για το μέλλον. Έτσι το αντικείμενο πλέον της στρατηγικής είναι τελικά ένα εργαλείο για να αποφασίζουμε, να σχεδιάζουμε και να ελέγχουμε την πορεία μας στο περιβάλλον που δραστηριοποιούμαστε. Έτσι λοιπόν και η θέση στο τρίγωνο Κοινωνία-Επιχειρηματικότητα-Άτομο είναι τελικά μία στρατηγική απόφαση. Για όποιον ενδιαφέρεται περισσότερο ας ψάξει το Social progress Index ([socialprogress.org](#)) το οποίο πραγματικά μπορεί να μας δείξει πως μέσω των διαφορετικών επιλογών στους δείκτες επίδοσης μιας κοινωνίας μπορούμε να καταλήξουμε σε μία καλύτερη ισορροπία στο τρίγωνο αυτό.

5. Είναι το πενταετές πλάνο ανάπτυξης της Κίνας η νέα δυναμική στρατηγική τάση για τις κυβερνήσεις;

Δεν μπορώ να πω ότι είμαι ειδήμον στα Άρθρα της πολιτικής. Έχω διαβάσει όμως για την δυσκολία να κατανοήσουμε (τουλάχιστον αρχικά) πως μπορεί να πραγματοποιηθεί η μετάβαση της οικονομίας της Κίνας σε μία που θα ακολουθεί τους μηχανισμούς της αγοράς, μέσα από μία διαδικασία κρατικού σχεδιασμού και ανάθεσης πόρων. Τα σχέδια αυτά όμως πλέον έχουν τον χαρακτήρα της κατεύθυνσης στις πολιτικές και θέτουν την πιο άμεση πορεία σε βασικούς τομείς. Είναι δηλαδή πολύ κοντά στην βιβλιογραφία της Στρατηγικής της... Δύσης. Η έννοια των στρατηγικών πυλώνων και κατευθύνσεων υπάρχει στην βιβλιογραφία της στρατηγικής των επιχειρήσεων. Όπως δεν είναι και ξένη η αντίληψη και η έκφραση ότι το αόρατο χέρι της αγοράς μπορεί να συνυπάρξει με το χέρι του σχεδιασμού. Οπότε αν μιλήσουμε για στρατηγικό σχεδιασμό, εκ των πραγμάτων θα μοιάζει και με αυτόν της Κίνας. Η διαφοροποίηση βέβαια που θα υπάρχει είναι κατά πόσο αυτός ο σχεδιασμός θα είναι rigid και περισσότερο quantifiable όπως ήταν αρχικά στην Κίνα ή περισσότερο κατευθυντήριο όπως είναι πλέον. Άλλωστε και το Horizon Strategic plan έχει έναν όχι πολύ μακρινό χαρακτήρα. Αυτό για το οποίο δεν είμαι σίγουρος είναι ο χρονικός ορίζοντας που αυτά τα πλάνα θα πρέπει να έχουν στις μέρες μας που όλα τρέχουν τόσο γρήγορα και οι αλλαγές όπως και οι επιπτώσεις τους είναι πραγματικά μεγάλες.

¹Σημείωση αρχισυντάκτη: Το "The Goal" είναι ένα κλασικό κείμενο μανάτζμεντ που είναι γραμμένο ως μυθιστόρημα. Το βιβλίο αναφέρετε σε έναν διευθυντή υπεύθυνο για ένα από τα εργοστάσια μιας μεγάλης εταιρείας που χρεώνεται για τα άσχημα αποτελέσματα της μονάδας, γεγονός που θέτει σε κίνδυνο την επιχείρηση στο σύνολό της. Πιεζόμενος από την ανάγκη να παρουσιάσει θετικά αποτελέσματα μέσα σε τρεις μήνες, ο διαχειριστής αναζητά λύσεις. Το βιβλίο εξετάζει πρακτικά και ρεαλιστικά όλες τις βασικές έννοιες της βιομηχανίας, επιδιώκοντας πάντα την εξεύρεση λύσης των προβλημάτων μέσω της χρήσης της θεωρίας συμφόρησης (bottleneck theory).

«Φιλελληνική Βιβλιοθήκη»

Λίγα λόγια για τον άνθρωπο
Κώστας Παπαηλιού Prof. Dr. Επίτιμος Καθηγητής Πολυτεχνείου Δρέσδης, Αντιπρόεδρος της [Εταιρείας για τον Ελληνισμό και Φιλελληνισμό](#) και εμπνευστής της «Φιλελληνικής Βιβλιοθήκης» των Εκδόσεων Παρισιάνου, Απόφοιτος Γερμανικής Σχολής Αθηνών

[linkedin.com/in/konstantin-papailiou-433518294](https://www.linkedin.com/in/konstantin-papailiou-433518294)

Λίγα λόγια για την εκδοτική σειρά

«Φιλελληνική Βιβλιοθήκη». Ήδη από τον τίτλο της σειράς ο Κώστας Παπαηλιού, εμπνευστής και επιμελητής της, φανερώνει την προσέγγισή του.

Η «Φιλελληνική Βιβλιοθήκη», που περιλαμβάνει πολύτιμες μαρτυρίες, απομνημονεύματα και βιογραφίες ονομαστών φιλελλήνων, σπάνια ντοκουμέντα καθώς και εμπεριστατωμένες μελέτες για τη ζωή και τη δράση τους, έρχεται να καλύψει ένα σημαντικό βιβλιογραφικό κενό.

Τέσσερις Έλληνες συγγραφείς (Κώστας Παπαηλιού, Αναστασία Τσαγκαράκη, Ρεγγίνα Μανουσάκη, Χρήστος Αποστολίδης) υπηρετούν και ενισχύουν την ιστορική γνώση και μνήμη, αναδεικνύοντας παράλληλα το έργο σπουδαίων φιλελλήνων συγγραφέων (Γουλιέλμος Μπαρτ, Μαξ Κέριχ-Κορν, Φρανκ Άκερμαν, Κρίστιαν Γκόνζα, κ.ά.).

Η σειρά θα περιλάβει περίπου 15 τόμους και θα επεκταθεί χρονικά και στην εποχή του Όθωνα.

1. Ο περισσότερος κόσμος όταν μιλάμε για φιλέλληνες έχει

ακουστά τον Λόρδο Βύρωνα. Κατά τη γνώμη σας, ποιοι είναι οι πέντε άλλοι σπουδαιότεροι φιλέλληνες που οφείλουμε να γνωρίζουμε;

Η συμβολή του Βύρωνα στην απελευθέρωση είναι μοναδική και ανεκτίμητη και γι' αυτό τον λόγο οι Εκδόσεις Παρισιάνου τον τιμούν με την επανέκδοση του βιβλίου του Στέλιου Σπεράντσα [«Ο Λόρδος Μπάυρον. Η ζωή του – Το έργο του»](#).

Κατά τη γνώμη μου όμως, όλοι οι φιλέλληνες που ήρθαν τότε στην Ελλάδα (έχουν ταυτοποιηθεί περισσότεροι από χίλιοι, από τους οποίους περίπου τετρακόσιοι άφησαν την τελευταία τους πνοή εδώ) αξίζουν ευφήμου μνείας.

Αυτούς που εγώ διακρίνω είναι ο Γερμανός γιατρός [Ερρίκος Τράιμπερ](#) (Heinrich Treiber), που πολέμησε σχεδόν σε όλες τις μάχες της Επανάστασης, ίδρυσε και οργάνωσε τη στρατιωτική ιατρική και έκανε δευτερή πατρίδα του την Ελλάδα, όπου σήμερα μάλιστα υπάρχουν και απόγονοί του-ακολουθώς, ο Άγγλος πλοίαρχος [Φραγκίσκος Άστιγς](#) (France Abney Hastings), ο κυβερνήτης του πρώτου πολεμικού ατμόπλοιου της «Καρτερίας», ο οποίος υπέκυψε στα τραύματα του κατά την απόβαση στο Αιτωλικό, ο διάσημος Ιταλός πολιτικός [Σανταρόζα](#) (Sartorre di Santa Rosa), που υπηρέτησε σαν απλός στρατιώτης και έπεσε ηρωικά στη Σφακτηρία, ο ελληνικής καταγωγής Γάλλος συνταγματάρχης [Διονύσιος Βούρβαχης](#) (Denis Bourbaki), που σφαγιάστηκε στο Φάληρο στο πλευρό Καραϊσκάκη, και ο Ελβετός [Ιωάννης Ιάκωβος Μάγερ](#) (Jochann Jakob Mayer), που θεωρείται ο ιδρυτής της δημοσιογραφίας στην Ελλάδα και εξέδιδε την εφημερίδα [«Ελληνικά Χρονικά»](#). Εκεί κατέγραψε λεπτομερέστατα την πολιορκία του Μεσολογγίου και έχασε τη ζωή του μαζί με την οικογένειά του στην Έξοδο.

2. Τρεις από τους δέκα τόμους είναι αφιερωμένοι σε ιατρικό προσωπικό («Οι περιπέτειες του επίτροπου Ντάνιελ Έλστερ στην Ελλάδα του '21», «Ο φιλέλληνας ιατρός Ερρίκος Τράιμπερ», «Τα απομνημονεύματα του φιλέλληνα ιατρού από τη Λουκέρνη Φρίντολιν Στάουφερ») και μόνο δύο σε στρατιωτικούς («Ο ήρωας της Μάχης του Πέτα στρατηγός Κάρολος Νόρμαν», «Αναμνήσεις από την Ελλάδα το 1822 του Ελβετού συνταγματάρχη του πυροβολικού Άλμπερτ

Μύλλερ»). Πώς αποφασίσατε να κάνετε αυτή την επιλογή;

Η επιλογή όλων των τόμων της σειράς έγινε βάσει του αρχαιικού υλικού που καταφέραμε να εντοπίσουμε κατόπιν ενδελεχούς έρευνας, όπως είναι τα απομνημονεύματα φιλελλήνων και άλλα σπάνια ντοκουμέντα. Πέραν τούτου, προφανώς οι γιατροί συνηθίζουν να γράφουν περισσότερο από τους στρατιωτικούς. Επίσης έπαιξε ρόλο και ένας ακόμη παράγοντας που θα μου επιτρέψετε να αναφέρω. Οι Εκδόσεις Παρισιάνου, που φέτος γιορτάζουν 75 χρόνια από την ίδρυσή τους, είναι ο παλαιότερος εκδοτικός οίκος ιατρικών συγγραμμάτων στην Ελλάδα.

3. Ποια είναι τα σημαντικότερα ιδρύματα που δραστηριοποιούνται σε τομείς που εξυπηρετούν και προωθούν τις αξίες του ελληνισμού και του φιλελληνισμού;

Αναμφισβήτητα και με διαφορά η Εταιρεία για τον Ελληνισμό και τον Φιλελληνισμό (ΕΕΦ) καθώς και το αντίστοιχο θεματικό Μουσείο της, και εν μέρει η Ιστορική και Εθνολογική Εταιρεία της Ελλάδας.

4. Υπάρχουν μνημεία πεσόντων υπέρ της Ελλάδος φιλελλήνων; Και αν ναι, πού βρίσκονται αυτά;

Το αρχαιότερο μνημείο είναι η λεγόμενη Αψίδα Τουρέ στην καθολική εκκλησία στο Ναύπλιο που ανεγέρθηκε επί Όθωνος με πρωτοβουλία του φιλέλληνα συνταγματάρχη [Ιλαρίωνος Τουρέ](#). Εκείνος κατάρτισε μαζί με τον Ελβετό Ερρίκο Φορνέζη και τον πρώτο κατάλογο των φιλελλήνων.

Υπάρχει επίσης ένα πολύ ωραίο μνημείο στο Πέτα κοντά στην Άρτα

για τους πεσόντες της ομώνυμης μάχης και ελπίζω ότι σύντομα θα εγκαινιαστεί στον προαύλιο χώρο του Πολεμικού Μουσείου στην Αθήνα ένας τύμβος με τα ονόματα όλων των γνωστών φιλελλήνων, προσφορά του φίλου μου Κώστα Βελέντζα, προέδρου της ΕΕΦ και του Μουσείου Φιλελληνισμού.

5. Ποιο ήταν το πιο εμπνευσμένο και επιδραστικό βιβλίο που έχετε διαβάσει και γιατί;

Η ερώτηση αυτή μου θυμίζει το γνωστό κινηματογραφικό έργο «Mission impossible», γιατί ένα τέτοιο βιβλίο για εμένα τουλάχιστον δεν υφίσταται. Αλλά θυμάμαι με ευχαρίστηση μια σειρά βιβλίων του Γερμανοελβετού φιλολόγου Κλάους Μπάρτελς (Klaus Bartels) με εν μέρει χιουμοστίτικους τίτλους, όπως «Ο Σωκράτης στο σούπερμαρκετ», που έχουν ως αντικείμενο την ιστορία των λέξεων μέσα στους αιώνες. Καθώς πολλές λέξεις στις μοντέρνες ευρωπαϊκές γλώσσες προέρχονται από τα ελληνικά, χωρίς όμως αυτό να είναι συχνά εμφανές, αισθάνομαι ευτυχής αλλά και υπερήφανος όταν οι ξένες παρέες μου εκπλήσσονται όταν τους παρουσιάζω τέτοια παραδείγματα.

Αντί Επιλόγου

Μιλώντας για το ΚΑΛΟ

Χρήστος Μπεζιρτζόγλου
Μέντορας Καριέρας ΑΛΛΗΛΟΝ
Στέλεχος Ευρωπαϊκής Επιτροπής
[Christos Bezirtzoglou | LinkedIn](#)

Περίληψη

Η Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία (Κ.Α.Ο) μπορεί να αποτελέσει σημαντική κινητήρια δύναμη για την χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη, ενώ μπορεί να διαδραματίσει κύριο ρόλο στην αντιμετώπιση των τρεχουσών οικονομικών και περιβαλλοντικών προκλήσεων.

Η έμπνευση μου

Ο Αγροτουριστικός Συνεταιρισμός Γυναικών Σύρου, το “**Καστρι**” είναι το αγαπημένο εστιατόριο του φίλου μου Γιώργου. Δημιουργήθηκε από μια ομάδα αποφασιστικών ντόπιων γυναικών, με σκοπό να προωθήσουν τα τοπικά προϊόντα του νησιού τους και να δημιουργήσουν μια γαστρονομική

επιχείρηση τροφοδοσίας με στόχο την ποιότητα και την υγιεινή διατροφή και με σεβασμό στη Συριανή Κυκλαδίτικη κουζίνα.

Το έναυσμα για τη δημιουργία του συνεταιρισμού έδωσε ένα ευρωπαϊκό επιδοτούμενο πρόγραμμα, για τη γυναικεία επιχειρηματικότητα, το οποίο χρηματοδοτήθηκε από το [Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο](#). Το πρόγραμμα στόχευε στην καταπολέμηση των ανισοτήτων και των διακρίσεων στις αγορές της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τόσο μεταξύ εργαζομένων όσο και μεταξύ εκείνων που αναζητούν εργασία.

Κοινωνικές επιχειρήσεις και Νομικό καθεστώς

Η Κοινή Συντροφιά των Αμπελακίων (1780-1811) ήταν ο πρώτος ελληνικός αγροτικο-βιομηχανικός συνεταιρισμός της σύγχρονης εποχής για την επεξεργασία και βαφή νημάτων με κόκκινο χρώμα (που παρήγαν από το φυτό [ριζάρι](#)). Ενώ το Μετοχικό Γεωργικό Ταμείο Αλληλοβοήθειας στον Αλμυρό Βόλου (1900) υπήρξε ο πρώτος συνεταιρισμός στην Ελλάδα.

Με τον νόμο 602/1915 άρχισαν στην σύγχρονη Ελλάδα να λειτουργούν νόμιμα οι Συνεταιρισμοί, ως κομμάτι της Κοινωνικής Οικονομίας¹. Οι συνεταιρισμοί φαίνεται να έχουν χρησιμοποιηθεί διαδοχικά από όλες τις κυβερνήσεις σαν ένα όργανο για την Αγροτική και στην συνέχεια για την Κοινωνική τους πολιτική.

Το 1979, η Ελλάδα κατήργησε τη ενιαία συνεταιριστική νομοθεσία και ενεπλάκη σε ένα μοντέλο με διαφορετικούς παράλληλους νόμους και επιβλέποντα Υπουργεία. Οι πιο σημαντικοί είναι οι Αστικοί Συνεταιρισμοί του [N1667/1986](#), οι ΚΟΙνωτικοί Συνεταιρισμοί Περιορισμένης Ευθύνης του [N2716/1999](#), ο [N4019/2011](#) για την Κοινωνική Οικονομία και Κοινωνική Επιχειρηματικότητα, ο [N4430/2016](#) για τις ΚΟΙνωτικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις και Συνεταιρισμούς Εργαζομένων, ο [N4513/2018](#) για τις Ενεργειακές Κοινότητες, και ο [N5019/2023](#) για την Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία και την ανάπτυξη των φορέων της.

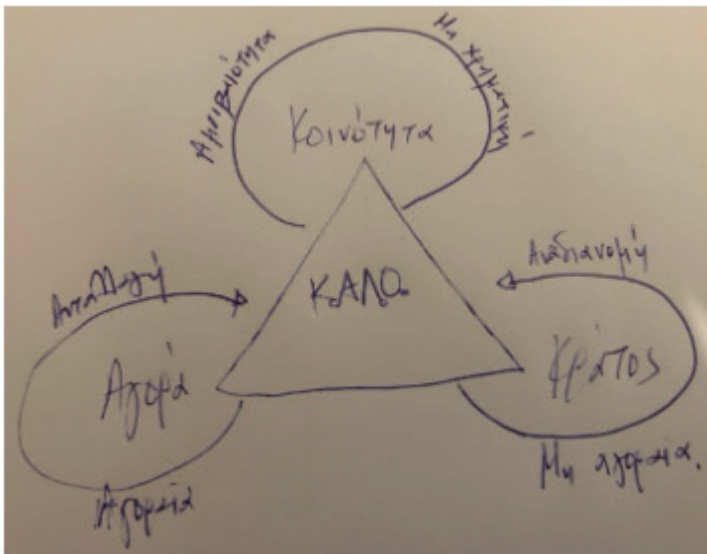
Σε ευρωπαϊκό επίπεδο με τον Κανονισμό (ΕΚ) 1435/2003 δημιουργήθηκε η έννοια της «Ευρωπαϊκής Συνεταιριστικής Εταιρείας²» σε παραλληλισμό με την έννοια της «Ευρωπαϊκής Εταιρείας³». Ενδιαφέρον είναι το γεγονός ότι μέχρι το 2011 που δημοσιεύτηκε η έκθεση εφαρμογής⁴ του ανωτέρου κανονισμού δεν

είχε συσταθεί καμία ΕΣΕ στην Ελλάδα. Το 2021 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανακοίνωσε την πρόταση COM/2021/778 για την « Οικοδόμηση μιας οικονομίας στην υπηρεσία των ανθρώπων: σχέδιο δράσης για την κοινωνική οικονομία »⁵.

Σε παγκόσμιο επίπεδο οι κύριοι φορείς που ασχολούνται με την κοινωνική και αλληλέγγυα οικονομία είναι ο Διεθνής Οργανισμός Εργασίας (ILO), η Επιτροπή Προβολής και Προώθησης Συνεταιρισμών (COPAC), και η Διεθνής Συνεταιριστική Συμμαχία (ICA). Σημειωτέον ότι τα Ηνωμένα Έθνη (UN) ανακήρυξαν το 2025 ως Διεθνές Έτος Συνεταιρισμών.

Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία: Τομείς οικονομικής δραστηριότητας

Η Διυπηρεσιακή Ομάδα Εργασίας των Ηνωμένων Εθνών (UN TFSSE) έχει προτείνει τον ακόλουθο ορισμό για την κοινωνική και αλληλέγγυα οικονομία: Είναι μια γενική έννοια που χαρακτηρίζει επιχειρήσεις και οργανισμούς, κυρίως συνεταιρισμούς, εταιρείες αμοιβαίων παροχών, συλλόγους, ιδρύματα και κοινωνικές επιχειρήσεις, οι οποίες έχουν το ιδιαίτερο χαρακτηριστικό της παραγωγής αγαθών, υπηρεσιών και γνώσεων, επιδιώκοντας παράλληλα οικονομικούς και κοινωνικούς στόχους ενισχύοντας την αλληλεγγύη.

Έχουμε δηλαδή οικονομικές δραστηριότητες από συλλογικές πρωτοβουλίες που ενστερνίζονται μια σειρά αρχών που είναι οι κατευθυντήριες γραμμές με τις οποίες οι οργανισμοί αυτοί μπορούν να θέσουν τις αξίες τους σε εφαρμογή (π.χ. δίνουν προτεραιότητα στην εξυπηρέτηση των αναγκών των μελών τους και της ευρύτερης κοινότητας και όχι στο κέρδος κάνοντας περιορισμένη διανομή των κερδών, και αποφασίζουν τον τρόπο λειτουργίας τους εφαρμόζοντας συλλογική διαδικασία λήψης αποφάσεων στη βάση του “ένα μέλος- μια ψήφος” ανεξάρτητα από τη συνεισφορά του κάθε μέλους στο κεφάλαιο). Τέτοια παραδείγματα στο ελλαδικό χώρο μπορούμε να βρούμε στις ιστοσελίδες [Συνεργατική Κοινωνία \(coopsociety.gr\)](http://coopsociety.gr) και [Ηλεκτρονική Εφημερίδα Κοινωνικού Ακτιβισμού \(socialactivism.gr\)](http://socialactivism.gr).

Σχηματικά θα μπορούσαμε να παρουσιάσουμε την οικονομία⁶ ως ένα τρίγωνο όπου οι γωνίες είναι οι τρεις τομείς - **Αγορά**, **Κράτος**,

Κοινότητα - που υλοποιούν αντίστοιχα τις τρεις λειτουργικές αρχές της **Ανταλλαγής**, **Αναδιανομής** και **Αμοιβαιότητας**.

Ενώ σε άλλα οικονομικά μοντέλα η μια αρχή (**αγοραία**, **μη αγοραία** ή **μη χρηματική**) προσπαθεί να επικυριαρχήσει σε βάρος των άλλων δυο, η κοινωνική οικονομία που βρίσκεται στο επίκεντρο αυτής της τριαδικής διάδρασης, προσπαθεί να αναπτύξει συνέργειες (πράγμα που αποτελεί ταυτόχρονα δύναμη και αδυναμία).

Η οικονομική δραστηριότητα είναι το κύριο στοιχείο διαφοροποίησης των κοινωνικών επιχειρήσεων, αφού η αρχή γίνεται με μια ιδέα που ανταποκρίνεται σε μια κοινωνική ανάγκη και έχει πιθανότητες να μετασχηματιστεί σε μια οικονομικά βιώσιμη επιχείρηση.

Οι παραγωγικές δραστηριότητες χαρακτηρίζονται από τα ακόλουθα στοιχεία:

1. **Καινοτομία**, δηλαδή εντοπισμός νέων κοινωνικών αναγκών ή παραγωγή αγαθών και παροχή υπηρεσιών με τρόπο ο οποίος εισάγει νέες λογικές παραγωγής και κατανάλωσης
 2. **Κοινωνική ωφέλεια**, δηλαδή εξυπηρέτηση κοινωνικών αναγκών που συνήθως μένουν ακάλυπτες ή καλύπτονται πλημμελώς από την αγορά και το κράτος
 3. **Κοινωνική δικαιοσύνη**, δηλαδή προσφορά αγαθών και υπηρεσιών με τίμημα που κάνει πιο εύκολη την πρόσβαση σε αυτά κοινωνικών στρωμάτων με περιορισμένες οικονομικές δυνατότητες
 4. **Εργασιακή αποκατάσταση**, δηλαδή δημιουργία θέσεων εργασίας για κοινωνικές ομάδες που αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην ανεύρεση εργασίας
- Οι δυο βασικότεροι **συντελεστές επιτυχίας** σε μια κοινωνική επιχείρηση είναι το **ανθρώπινο δυναμικό** της και η κατάρτιση ενός πλήρους & ορθού **επιχειρηματικού σχεδίου**.

Σύμφωνα με την έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής τα κυρία εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι κοινωνικές επιχειρήσεις είναι οι περιορισμένοι οικονομικοί πόροι, η έλλειψη αναγνωσιμότητας του εν λόγω τομέα, οι περιορισμοί του ισχύοντος νομικού και κανονιστικού πλαισίου, και η έλλειψη στήριξης των επιχειρήσεων και των δομών ανάπτυξης, της κατάρτισης και της ανάπτυξης του εργατικού δυναμικού.

Σκέψεις κοινής λογικής

Η ανάπτυξη της κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας μπορεί να αποτελέσει διέξοδο για τους ανέργους, να συμβάλλει στην ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας και την κάλυψη κοινωνικών και περιβαλλοντικών ελλείψεων. Οι συνεταιρισμοί και η ευρύτερη κοινωνική και αλληλέγγυα οικονομία έχει την ευκαιρία να εμπλακεί σε όλους τους τομείς που καλύπτουν τις καθημερινές ανάγκες των ανθρώπων: από την παραγωγή, την επεξεργασία και την κατανάλωση τροφίμων, μέχρι τη φροντίδα, τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και την οικονομία πλατφόρμας.

Χρειάζεται όμως να μάθουμε από τα λάθη του παρελθόντος. Δεν πρέπει να δυσφημιστούν οι κοινωνικές επιχειρήσεις, όπως έγινε στο παρελθόν με τους αγροτικούς συνεταιρισμούς. Οι κοινωνικές επιχειρήσεις προϋποθέτουν καινοτομία και πρωτοβουλίες, λειτουργούν προς όφελος της κοινωνίας και του δημόσιου συμφέροντος.

Οι αναδυόμενες αυτές επιλογές μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο για την καλύτερη οικοδόμηση της οικονομίας και για

ένα περισσότερο ανθρωποκεντρικό μέλλον εργασίας, με γνώμονα τις αρχές της βιώσιμης οικονομικής, κοινωνικής και περιβαλλοντικής ανάπτυξης. Από την εποχή του ατομικισμού χρειάζεται να περάσουμε συνειδητά στην εποχή της συνεργασίας. Με ενδυνάμωση της συλλογικής και ατομικής υπευθυνότητας, όπου η προσωπική ευημερία θα συνδέεται άρρηκτα με την συλλογική ευημερία.

¹Προτρέπουμε τον αναγνώστη που θέλει να εμβαθύνει να ανατρέξει στην βιβλιογραφία για να βρει τις διαφορές των εννοιών της κοινωνικής οικονομίας, της κοινωνικής επιχείρησης και του κοινωνικού συνεταιρισμού. Βλέπε και [\(PDF\) Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία \(Κ.Α.Ο.\), συνεταιρισμοί και κοινωνικές επιχειρήσεις. \(researchgate.net\)](#)

²[European Cooperative Society \(SCE\) - European Commission \(europa.eu\)](#)

³[Ευρωπαϊκή Εταιρεία - Βικιπαίδεια \(wikipedia.org\)](#)

⁴[EUR-Lex - 52012DC0072 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](#)

⁵[EUR-Lex - 52021DC0778 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](#)

⁶Να τονίσουμε εδώ ότι με τον όρο οικονομία αναφερόμαστε στην «ελεύθερη οικονομία της αγοράς» σε αντιδιαστολή με την «σχεδιασμένη οικονομία».

**“Φαίνεται πάντα αδύνατο,
μέχρι να γίνει..”**

Nelson Mandela

Facebook: www.facebook.com/ALLILONnet
Linkedin: www.linkedin.com/company/allilon
Twitter: @ALLILONnet

ISSN 2732-7701